

સત્યુરુ અને સુજ્ઞાની સાધુના સંદ્રગુણો.

દાસ્યમાં તત્તરતા, મુક્તમાં માધુર્યતા, દાનમાં ઉત્સાહ, મિત્રમાં
નિષ્ઠાદત્તા, ગુરુઓમાં શિષ્યવશું, ધાત્રાઓમાં પરિચરતા, મુગમાં
શ્રમિતતા, ચિત્તમાં ગાંધિર્યતા, યાત્રામાં હાતાણું, સ્નાનમાં મીઠવૃત્તા,
અને મધુ ભજનમાં તડોતતા એ સર્વ સંદ્રગુણો સાધુદયમાં જ દાનથી
આપ્યા કરે છે.

જેમને સત્ય જ્ઞાન મળે છે, જોય માથે હંસ મમાન દષ્ટિ છે,
દયાનર છે અને કામદોષાદિ કલ્યાણ તથા શિવયોયો શિરક છે
તેમને જગત્તુ કરોડાય છે. જેઓ મનને કાનુની રાણી સારીની સમપરિ
વર્તે તેમજ સ્થિર મુદિયાદા મુદિ ગાપ છે. જેઓ કોઈ કાલે વગ મ
યાજિ કે કર્મદે કોઈ વાનિ મધ્યે અદેવ શિવતા નથી તેમને
સુજ્ઞાની સાધુ હુલ્લ ગમાય છે.

સંદ્રગુણ સંગ્રહ.

श्रीमन्नागपुरीयवृद्धतन्त्रादिमन्त्र श्रीपार्वत्यं

सुमीश्वर नन्दगुह्यो नमो नमः ॥

श्री
श्री पा श्री
श्री पा म पा श्री

श्री पा म पं म पा श्री

श्री पा म प र पं म पा श्री

श्री पा म प र म र पं म पा श्री

श्री पा म प र म री म र पं म पा श्री

श्री पा म पं र म री म री म र पं म पा श्री

श्री पा म प र म री म र म री म र पं म पा श्री

श्री पा म प र म री म र म र म र म र पं म पा श्री

ॐ
नमो
नमो
नमो
नमो

સત્પુરુષ થને સુજ્ઞાની સાધુઓના સદ્ગુણો.

સ્વધર્મમાં તત્પરતા, મુલ્યમાં માધુર્યતા, દાનમાં છત્સાહ, મિત્રમાં નિષ્કપટતા, ગુરુશ્રીમાં વિનયપણું, આચારમાં પવિત્રતા, ગુણમાં રસિકતા, ચિત્તમાં ગાંભિર્યતા, જ્ઞાત્રમાં જ્ઞાતાપણું, રૂપમાં સૌંદર્યતા અને મધુમજનમાં તહીનતા એ સર્વ સદ્ગુણો સત્પુરુષમાંજ હાજરી આપ્યા કરે છે !

જેઓને સત્ત્વ પદ્મ વ્રત છે, જીવ માત્ર ઊપર સમાન દૃષ્ટિ છે, દયામય છે અને કામ ક્રોધાદિ કષાયથી વિરક્ત છે, તેઓજ સાધુ કહેવાય છે ! મુંગા રહેવાથી, ભસ્મ લગાવવાથી, કાયાશ્ચ કરવાથી, જંગલમાં રહેવાથી કે જડા નસ વપારવાથી હુનિ ગણાતો નથી; પણ મનને કાવુમાં રાખી સર્વથી સમભાવે વર્તે તેજ સ્થિર બુદ્ધિવાળો મુનિ મનાય છે. જેઓ કોઈ કાઢે પણ મન, વાણિ કે કર્મ વહે કોઈ માણિ મત્તે પાપબુદ્ધિ ચિંતવતા નથી તેઓજ સુજ્ઞાની સાધુ પુરુષ ગણાય છે !

(સદ્ગુણ સંગ્રહ.)

(૨)

જીવનચરિત્રો ચાંચવાની જરૂરિયાત.

જીવનચરિત્રો ચાંચી મનન કરવાની-માગવાની, જીવન
મન્યાગમ્ય, મહામત્ત અને યોગ્યપોગ્ય આદિના તરતતરનું
પડે છે. ખાવાની, પવના આચારની અને આચારનો શુદ્ધિ વગેરે
સમાચાર થાય છે. મનીતિ-મનાચાર-મનિટ મીઠા ચિત્તમોને
યર્ગા નુકસાનોનો યર્ગ ચંપ પડે છે. દેવ ગુરુ પર્વ દ વગેરે તર
રદ્ય સમયવાર્તા આચારા આત્મોપદિશમર્ગ વિષાગી હમય જન્ય
પર કરવાનાં માપનો રતુ યાપ છે. વિષરિષ દુષ્ટાન્નોની પુરીએ
ચાલી મરા માત્ર યર્ગા પદ સારા અનુમરીની તરત સારનાર ની
ચલી હમયનની ઓચનાં પદ મટે છે. મંસારની અમારમા, સ્વાર્થની
મગા, અપિ, વ્યપિ, હમયિની વેટરી વગેરે હમીયનોનો વિના
નિદાહવાનો મમદ દટિગોષર યાપ છે. દામચા દમીલનાં યર્ગા
યર્ગા યનની અંદર મરુષોટ અમર યાપ છે. જીવન સાપરુદનાના નિ-
યનો લેમન સત્કર્મ પડે માત્ર યર્ગા સ્વર્ગાપરગોદિનાં છુઓ સ્વપમેર
મેટે છે. માટેન

જીવનચરિત્રો જરૂર ચાંચો જન્ય સકલ યર્ગા જનો !

પર્ગા અવયવ અટકો દુષ્કર્મરૂપી દુષ્મનો !

આ જન્ય ને પરજન્યમાં વચ્ચે યર્ગા સર્ગિ નથી !

હતિરપૂ યનવોદ સદ કરોન મંત્રે દ પર્ગી !

કોનું જીવન સફળ છે ?

- જન્મ પછી આ તપાસી, મર્યા ગુણવંદાર,
મુખ્ય ક્ષેત્રો સંસ્કાર, જન સફળ અસાર ! ૧
- સંસ્કારિત વારસ વનરહે, કામી મુદ્દા અસાર,
તપસ જન્મ તપસ કર્યા, જન સફળ અસાર ! ૨
- દુઃખી કીનજન દેશીને, દયા પરી રિત માર,
દુઃખી દુઃખ મંદાર, જન સફળ અસાર ! ૩
- જન જાતી જાતીના, પેઢ પરીત વસાર,
તપસ અસાર અસાર, જન સફળ અસાર ! ૪
- મદુર જન મંદારી અને, અસાર વળે અસાર,
જન જાતી નિત જન વંદો, જન સફળ અસાર ! ૫
- જન અસારી જાતી મુજબનો, ક્ષેત્રે કામી અસાર,
અસાર વંદો જન માર, જન સફળ અસાર ! ૬
- જનમનો જાતી અને, જનમી જાતી,
જાતીના ને જાતી નિત, જન સફળ અસાર ! ૭
- જાતી જાતી મુજબનો, જન જાતી જાતી,
અસાર જાતી મુજબનો, જન સફળ અસાર ! ૮
- જાતી જાતી જાતી વંદો, જાતી જાતી જાતી,
જાતી જાતી જાતી, જન સફળ અસાર ! ૯

ભૂમિને માન્યકોણ છે ?

જેમો તિનય વિરેષ. વિદ્યા વિમળ આસાર અને વિનીત શાનિયી
 શાસ્ત્રેષઃ યદ્ વિશુદ્ધ વૈભવ યુક્ત જીવન યુગ્મામી વાર વાર કરી ગચ્છ્યા
 નયી. જેમો સદાચાર, યુનીતિ, સદ્વિશા, સદ્પરમ અને સદ્ ગાયત્રી
 સ્તુતિ રતી પાતાપારમાં મગ્ધન ગમે છે. જેમો અદારે પાપન્યાનકતા
 આગવક અને નમદદામાં ગરાની નિમગ્ની રૂપ યદ્ રહેલ છે. જેમો
 નામ્નિકતાને સ્વારીન યદ્ સત્ય વસ્તુને અમન્ય પાની મગ્ધમનીય
 મિદ્ધાન કારણોને પાપન્ય માને છે. જેમોનું મન્યક શુદ્ધ દેવ, શુદ્ધ
 ગુરુ, મનુરૂપોના શરણોમાં નમતું નથી, ઓલન નીચું, મગધન અને
 કાણુનિરામનાં દર્શન કરવા શાર્દનાં નયી, દાવ દુરાધર્મો દાનદેવ
 નયર રહેતા નથી, શરત્ત પરિષ્તીર્વદ્ધો તરત્ત. ગમન કરતા નથી,
 મન વિમળ શામના યુક્ત કરવાન્યાની મક્ષિષાં ઈનિ થતું નથી. અને
 શાની આગનોનાં કરમાનો ઉષ્મવાને હજમાટ વનની નથી. જેમો
 તત્ત-નત્ત-દયા-ધ્યાન-દાન -અને મૃત્યુ સ્થિપા કાંડમાં પ્રદગ રહી
 પદ્મ રસ થતા નથી. જેમો પનવાન છત્રાં પનનો સદુપયોગ કરવામાં,
 વેદાન છત્રાવિદ્યાનો મજાર કરી અવિદ્યાનો અંત કરવામાં, અધિકાર
 છત્રાં અન્યાયી અને પ્રતાચારિયોને યોગ્ય શામન આપવામાં મને ગૌરવતા
 પૂર્વે શુભદના મોરતા છત્રાં ત્રિપ્પોને સન્માન આપીને કરવામાં પેદ્-
 રક્ષાર રહે છે. જેમો શક્તિનંત છત્રાં પરોરદાર દર્શિનં પગાન રતી
 અર્થોની માણા પૂર્વ કરતા નથી જેમો ભૂમિને મારક્ષમ છે !

કંઠમણિરૂપ કથનો.

પ્રાણિ પ્રાત્રના પ્રાણોને પોતાના પ્રાણ સમાન પ્રિય ગણ, સદા સત્ય બોલ, વગર આપેછું કંઈ પણ પ્રદાન ન કર, પરદ્વીનો સર્વથા ત્યાગકર, પારકું ધન પત્થર સમાન ગણી તેની મમતા છોડ, ધર્માચરણ કર, અધર્મને તિલાંજલી દે, વિદ્યાભ્યાસમાં તેમજ ધર્મ કરણીમાં કિંચિત્ પણ પ્રમાદ ન કર, વિદ્યાગુરુની તથા સદ્ગુરુની સેવામાં તત્પર રહ્યા કર, આરોગ્યતા જાળવવામાં ઉચુક્ત રહે, ઉત્તમ વૈભવ માત્ર કરવામાં ઉત્તમ વિચાર વાળનો ઉપયોગ કર. અનિર્દિત કર્મ કરવામાં નિરાલસ થા, દુષ્ટકર્મોને દમન કરવામાં ધીરમણિ નીવડ, સદ્ગુણ પ્રદાન કરવામાં ચાનકદાર ગ્રાહક થા, અનાચાર અવગુણને અનાદર આપવામાં બિલકુલ વેદરકારણ, સાચાનો સંગી થા, સત્ સંગનો ઉમંગ સાથે રંગ લગાડ, પાપથી વિરક્ત રહી પુણ્યમાં રક્ત રણા કર, ગુરુની વાણી શ્રવણ કરી તેનો સાર ગ્રહવામાં વિશેષ નીવડ, દેવદર્શન, તીર્થાટન, જપ, તપ, ધ્યાન પ્રભુમક્તિ વગેરે માં ઉત્કટ ઇચ્છાવંત થા, દીન દીન મુશ્કેલી તરફ દયાની લાગણી ભરી દિલસોની બતાવી તેમની સાર સંપાદા છે, મહેલા ધનનો સદુપયોગ કરી મુક્તિર્વિનો માગી થા, પરોપકારમાં પ્રાણસંકટ માત્ર થતાં લગી પણ પાછો ન પડ, દુર્ગતિનાં ધારાં વંધ કરી સદ્ગુણિની સીદીપ સાવધાની સાથે ચઢવા માંડ, દુર્ગુણ, દુઃખસનો અને દુષ્ટકૃત્યમાં તરન અગમ્યો બનાવ, સ્વધર્મમાં મુદ્દતા પૂર્વક સ્થિર રહી ઉભય મરને પ્રશંસા પાત્ર થવાની યોજના યોજ અને સદૈવ મુશાકમાં દાન દઈ જન્મનો સ્વાદ છૂટ આનંદમાં ગર્ક થા જેથી આનંદ આનંદ થાય અને મરની ભાવડ જાય !

ઉપોદ્ધાત.

સુધ્યા વાંચ્યે સર્વદા, સન્નિ યાય સહાય;
 દુર્મંતિ દુર્ગંતિ દૂર યદ્, આનંદ મંગલ યાય.

નિય પુનીત પાઠકર્મ ! પૂર્ણ પ્રમાવશાલી મહાત્માઓનાં જીવન
 હતાન્તો અત્યંત લામદાયી હોવાથી આ હત્તમોત્તમ વૈયદાના શ્રીમાન્
 નાગપુરીય હૃદયગચ્છાધિરાજ મંગલ મૂર્તિરૂપ પાર્શ્વચંદ્રસૂરીનીના
 સંક્ષિપ્ત જીવનચરિત્રને યુર્જરી માપામાં ગદ્યત્રયમય તૈયાર કરી મ-
 ગ્ન કરવા માફ મન લલ્લચાણું. કારણ કે-તો ટચના સોનાને,
 છુગંપીદાવા પદાર્થોને, કીનીની કોદીનૂરને અને ટપ્પદા પદાર્થને,
 ઘ્રણ કરવા કોનું મન નહીં લલ્લચાણું !

લલ્લચાવાનો જેટલો પગ હતો કે—વીળી નકામી કુચલીઓ, વિ-
 કયાઓ, નાટકવેદક અને શૃંગારી છેલ્લોમાં અમૂલ્ય વસ્ત્રનો મોગ
 આપી મહામૂલ્યા જીવનને યુમાવવા કરનાં આવાં અન્યુદયોગી મ-
 માળમૂન ચરિત્રો વાંચી વિચારી મનન કરવામાં સમય વ્યર્થ ન થાય
 તો તે છેલ્લે પયો ગગાય છે.

જે પુસ્તક વાંચતી વસ્ત્રને અનીતિને અનાદર, યુર્નીતિને આદર,
 સદ્ગુણને સન્માન અને માફ વહેન પામે તેથી વાંચ્યા છતાં મનમાં
 કશો પગ સંકોચ હોમ ન થાય તેજ પુસ્તક હત્તમ લામદાના મનાય
 છે. પણ આ હતાન્ત આત્મવત્સ્યાગમાં મટ્ટિત્ર પ્રપાદે છે. જેથી મ-
 ર્ષેક આત્મવત્સ્યાગેષ્ટુ માલિકનનોષ અત્યંત માનપૂર્વક આયોજાત
 રાગી વાંચી વિચારી છેલ્લું મનન કરવાની અત્યાવશ્યકતા છે !

કંઠમણિરૂપ કથનો.

માણિ માપના માણોને પોતાના માણ સમાન પ્રિય ગણ, સદા સત્ય બોલ, વગર આપેલું કંઈ પણ ગ્રહણ ન કર, પરછીનો સર્વથા ત્યાગકર, પારકું ધન પથર સમાન ગણી તેની મમતા છોડ, ધર્માચરણ કર, અર્પણને તિલાંજલી દે, વિદ્યાભ્યાસમાં તેમજ ધર્મ કરણીનાં કિંચિત્ પણ પ્રમાદ ન કર, વિદ્યાગુરુની તથા સદ્ગુરુની સેવામાં તત્પર રહ્યા કર, આરોગ્યતા જાળવવામાં હ્યુક્ત રહે, ઉત્તમ વૈભવ માત્ર કરવામાં ઉત્તમ વિચાર ધબ્બનો ઉપયોગ કર. અનિર્દિત કર્મ કરવામાં નિરાલસુ થા, દુષ્ટકર્મોને દમન કરવામાં વીરમણિ નીવડ, સદ્ગુણ ગ્રહણ કરવામાં ચાનકદાર ગ્રાહક થા, અનાચાર અવગુણને અનાદર આપવામાં વિલકુલ બેદરકારબન, સાચાનો સંગી થા, સત્ સંગનો ઉમંગ સાથે રંગ લગાડ, પાપથી વિરક્ત રહી પુણ્યમાં રક્ત રણા કર, ગુરુની વાણી શરણ કરી તેનો સાર ગ્રહવામાં વિવેકી નીવડ, દેવદર્શન, તીર્થાટન, જપ, તપ, ધ્યાન પ્રમુમક્તિ વગેરે માં ઉત્કટ ઇચ્છાવંત થા, દીન દીન મુશ્કેલીન તરફ દયાની લાગણી મરી દિલ્મોની બતાવી તેમની સાર સંભાળ લે, મંઢેલા ધનનો સદુપયોગ કરી મુક્તિર્વિનો માગી થા, પરોપકારમાં માગસંકટ માત્ર ધતાં લગી પણ પાછો ન પડ, દુર્ગતિનાં ચારાં વંધ કરી સદ્ગતિની સી-દીપ માવધાની સાથે ઘડવા માંડ, દુર્ગુણ, દુષ્ટસનો અને દુષ્ટકૃત્યમાં નરન અગમ્યો બતાવ, અર્પણમાં મુદ્દતા પૂર્વક સ્થિર રહી ઉપયોગ મળેને મરંમ્યા પાત્ર થવાની યોજના યોજ અને સદૈવ મુશાત્રમાં દાન દઈ જન્મનો ત્યાગ કરી આનંદમાં નર્ક થા જેથી આનંદ આનંદ પાપ અને મલનો મારક જાય !

આ ચરિત્રમાં ચરિત્રનાયકના વૃત્તાન્ત અંદર જોડતો પરિશ્રમ છેવા જતાં પણ ક્રમવાર વર્ષોનો અહેવાલ યથાસ્થિત હાથ લાગી શક્યો નથી; કેમકે ઘીકાનેરના સ્વગચ્છી ઉપાશ્રયના મંદાર-માંનાં પુસ્તકો રસકના અમાવથી વર્ષાકાલમાં પાવસના ક્ષતાવરે કાગલના પીંદરૂપ ઘની ગયાં, જેના લીધે યોગ્ય આધાર હાજરી આપી શક્યો નહીં; તથાપિ ઘનતા પ્રપાસે અન્ય ગ્રંથોમાંથી તત્ત્વગ્રહણ કરવાની સુવિચારણા મર્યો વિષય હાથથી જવા દીધો નથી. તેમજ પૂજ્યપાદ આચાર્યવર્ય શ્રી શ્રાવૃચન્દ્ર સૂરીશ્વરજીના સાક્ષર શિષ્ય મુનિ મહારાજ શ્રીસાગરચન્દ્રજી સાહેબે કેટલીક ફકીરુતમાં ઉપકાર ફેરેલ છે તેથી તેમનો અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનુંછું. તેમજ અન્ય જનોએ સહાયતા આપી છે તેઓનો પણ ઉપકાર માનુંછું.

જો કે મેં ગ્રંથ પૂર્ણ કર્યો છે; તદપિ તાજાવેળીની દૃષ્ટિ પૂર્ણ થવા પામી નથી, પણ મહાન્ પ્રભાવિકે ચમત્કાર પ્રદર્શિત ફેરેલી કરાળી નવા ફેરેલાં ચોમાસાં અને રહેલા ગ્રંથો જેમ ઘને તેમ શોધ રોજ દ્વાગ હાથ કરવા યત્ન પ્રથમ ચાલુજ રહેલ છે. આશા છે કે પ્રત્યેક વિમલમનિયંત્ર વાલકો સુવિચારણાનું વાતાવરણ મળજ કરી અમારા મનોમુક્તને પુષ્ટિ આપી ધાર્મજાને સફળતા પ્રપાવજેજ અને જનમમુદાયનું વિશેષ શ્રેય આપી પણ રચ્યોકે:—

મરં જીવનું શુભ મનો, જનો ફલેજ મંકાસ;

મંપ જેમ મનો ના, મનો પૂજ્યપયામ.

મીન વસાદની

સં. ૧૯૭૧

સર્વ જીવદિન ચિંતક

ગાહ મંગલદાન ચલ્લુભાડ.

આ ચરિત્રમાં ચરિત્રનાયકના વૃત્તાન્ત અંદર જોઈતો પરિશ્રમ છેવા જતાં પણ ક્રમવાર વર્ષોનો અહેવાલ ચયાસ્થિત હાથ લાગી શક્યો નથી; કેમકે વીકાનેરના સ્વગચ્છી ઉપાશ્રયનાં મંદાર-માંનાં પુસ્તકો રક્ષકના અભાવથી વર્ષાકાલમાં પાવસના પ્રતાપવડે કાગળના પોંદરૂપ બની ગયાં, જેના લીધે યોગ્ય આધાર ફાંજરી આપી શક્યો નહીં; તથાપિ વનતા પ્રયાસે અન્ય ગ્રંથોમાંથી તત્ત્વગ્રહણ કરવાની સુવિચારણા મર્યો વિષય હાથથી જવા દીધો નથી. તેમજ પૂજ્યપાદ આચાર્યવર્ય શ્રી આત્મચન્દ્ર સૂરીશ્વરજીના સાક્ષર શિષ્ય મુનિ મહારાજ શ્રીસાગરચન્દ્રજી સાહેવે કેટલીક હકીકતમાં ઉપકાર કરેલ છે તેથી તેમનો અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનુંછું. તેમજ અન્ય જનોએ સહાયતા આપી છે તેઓનો પણ ઉપકાર માનુંછું.

જો કે મેં ગ્રંથ પૂર્ણ કર્યો છે; તદપિ તાલાવેલીની સુત્તિ પૂર્ણ થવા પામી નથી, એજ મહાન્ પ્રભાવિકે ચમત્કાર પ્રદર્શિત કરેલી કરાળી તથા કરેલાં ચોમાસાં અને રચેલા ગ્રંથો જેમ બને તેમ શોધ સ્ત્રોલ દ્વારા હાથ કરવા ચત્ત્ર પ્રયત્ન ચાલુજ રહેલ છે. આશા છે કે પ્રત્યેક વિમલમતિવંત વાચકો સુવિચારણાનું વાતાવરણ સચલ કરી અમારા મનોવલ્લને પુષ્ટિ આપી ધારણાને સફળતા અપાવશેજ અને જનસમુદાયનું વિશેષ શ્રેય ચાહી એજ इच्छाશેકે:—

સર્વ જીવનું શ્રુમ થજો, જજો ફલેશ ફંકાસ;

સંપ જંપ સજનો સદા, મજજો પુણ્યપયાસ.

મૌન ઇકાદશી

સં. ૧૯૭૧

}

સર્વ જીવહિત ચિંતક

શાહ મંગલદાસ લલ્લુભાઈ.

દત્તજી પુણ્ય પ્રકારના એક વસ્તુ વહે તે વસ્તુને
 મુતી રીતે કહે છે. કે જે વે વસ્તુ વહે વિન્નુ જોતો
 નથી, પણ વસ્તુથી મદારદેવ જોતો નથી. મગ આઠ
 વસ્તુથી જોતો નથી. કા વસ્તુથી કર્ત્તવ્ય જોતો નથી,
 વીજ વસ્તુથી મગ જોતો નથી. દરજા વસ્તુથી ઇંડ જોઈ
 શકતો નથી. અને અમંગ્યતા ત્યાંજ નથી મનુષ્યનો
 મુદ્દ જો વસ્તુને જોઈ શકતો નથી, તે વસ્તુને માત્ર
 જ્ઞાનના એક વસ્તુથી વિદ્યાન પુણ્ય મદદ રીતે દેવે છે.
 “ હુદ્દિ માત્રા વસોદગી ” અર્પુવ નેમ્મો માત્રા હુદ્દિ
 છે. તો પ આચાર્ય નેથી ત્રીજ હુદ્દિના પાઠક દત્તા.
 તેની માયે રત્ન પ્રકારનો વિદ્યા શ્રેણિને ધાગ વગનાગ
 દત્તા. ત્યાગ વગવ્ય મંદ્ર મિથ્યાન અંવશસ્ક આચાર્ય-
 શ્રીને દનાગુનનો અર્પુવ ગોમાવનો દત્તા.

જને દરજાનું ગુને તો પદના મેનમેનને વિં
 નિગંકમનાવડે કરી નિવાન કર્યાં હોય નહિ. તેમ પદ-
 ના પ્રતિવંચનનાં પ્રત્યક્ષ પ્રતિમાય થાય છે.

નિષ્કપટતા-સરચ્છતા-આર્જવતા-ગુણ-એમનામાં પ્રશસ્ય હતો. એમ એમના દરેક ગ્રંથઃકહી-વર્તાવે છે. કેમકે કોઈ પણ ગ્રંથમાં “ મારું સાચું ” એ આગ્રહ દેવા-તો નથી. કિન્તુ પ્રમાણિભૂત અને સ્વમત અભિનિવેશ રહિત એવા ગીતાર્થ કહે તે સદ્દહવું એવો-ઉલ્લેખ દરેક સ્થળે (ગ્રંથે) દેખવામાં આવે છે.

મૃદુતા-ગુણને અંગિકાર કરેલ તેથી ‘માન રાંજાની’ ફોજને-જાતિ લાભ, કુલ, મદ, તપ, વિદ્યા, પ્રમુતા અને રૂપ એ મદોનું જોર તેમની પાસે ચાલી શકતું નહતું એમ તેમના વચનો કહી વર્તાવે છે.

ભવભિરૂતા ગુણ-એમનામાં કેવી રીતનો ‘હતો’ તે પણ તેઓશ્રીના રચેલા ગ્રંથ જણાવી દે છે. તેથી વાચકોને તે ગ્રંથો વાંચવાથી અથવા શ્રવણ કરવાથી આપો-આપ માલૂમ પડે તેમ છે.

શુદ્ધ પ્રરુચકતા ગુણ તે સમયમાં તેમનામાં જેવો — તેવો અન્યોમાં કમ હશે. એમ કહેવામાં કંઈ અતિ-

શયોક્તિ ગણાશે નહિ. કારણકે કોઈની દાનિજ્યતાથી
 વા કોઈના સંવેશથી અથવા દલાણથી પણ લામૂત્રની પ્રભુ-
 ણા કરી નથી. કિન્તુ લામૂત્ર સંકલન કરી મૂત્રપત્ર મ્યાપન
 કરવામાં કટિવદ્ધ થઈ મન્ય જીવોના ઉપકારાર્થે શ્રી મિ-
 હાન્તના ચાલાવવોવાદિક સંપૂર્ણ શ્રમ લઈ કરેલ
 દેશાય છે.

દીર્ઘ દર્પિ ગુણ-ચાલાવવોવ કરવામાં જે વાપરેલ
 છે તે આધુનિક સમયમાં શ્રી જૈનશાનને વહુ ઉપકારક
 થઈ પડેલ છે. ઉદાહરણ તરીકે સંવત્ ૧૯૫૫ની માલમાં
 યૂરોપિઅન પંડિત હરમનજેકોવેશ શ્રી આચારંગ મૂત્રનો
 તરજૂમો અંગ્રેજીમાં કરેલ તેમાં લખેલ કે “ જૈન
 મુનિઓ માંન અદન કરના હતા ” તે વસ્તુને ન્યુસપેપ
 રોમાં તેમજ શ્રી જૈન સંઘમાં વહુ ચર્ચા ચાલેલી હતી.
 અંતે આ આપણા પૂજ્ય આચાર્યે કરેલ અર્ચથી પંડિત
 હરમનજેકોવેની ભૂલ સુધારવામાં આવી હતી, અને આ
 ચાર્યે તે પદોનો અર્થ ચનસ્પતિ ત્રિપ્તમાં કરેલ તે સં

जैन कोमने उपकारक थइ पडेल हतों. तेथी ते बीन अनुभवी भव्योने आ आचार्यश्रीनी अर्थ करवामां द्रष्टि भविष्यकाल माटे केटली लाभदायक थइ ते जणाइ हती.

सम्यक्त्व गुण-ने तो तेमना उद्गारज आपे छे के-

श्लोक-त्वनःपरं नदेवं, मनसा ध्यायामि सर्वथा नाथ
वचसापि न स्तवीमि, प्रणमामि न मस्तकेनाहम्
आपनाथी अन्य कोइपण देवने मनथी ध्यावुं न
वचनथी स्तुति करुं नहि. कायाथी नमन-प्रणाम
नहि. " एटले वीतराग देवाधिदेवनेज हुं देव त
स्वीकारुं छुं.

"भाव विशुद्धि स्वामिन्, मम विज्ञाता त्वमेव सर्वज्ञ
किं बहुना गदितेन, प्रभु रेको मे त्वमेवासि ॥ १ ॥
हे सर्वज्ञ हे स्वामिन् मारी भाव विशुद्धिने आप
जाणो छो. अधिक कहेवा वडे फरीने शुं ? एकज

“ ત્રિહું ત્રિહું અક્ષર પદ ઠવીય, પદમલ્લર જસ ના

“ તાસ જિનેસર પય નમતિ, લખ્મય નિર્ભય ઠામ ॥૧૭

મજ્જલ્લર હત્યપિ પાઠ ॥૧૦૧૭॥ અંતલ્લર હત્ય
પાઠ ॥૬૧૫૧૧૧૨૩॥ ઇતિ શ્રી પાર્શ્વચંદ્ર સૂરીશ્વરકૃત
જિનાનાં વસ્તુ પ્રવંધ સ્તોત્રાંતર્ગત ત્રયોદશતમ જિન વ
મધ્યાત્ ૨૪ જિનનામાર્થ પ્રકટનં પં૦ લક્ષ્મીકલ્લોલ મ
કૃતં શ્રાયસે ધીવૃદ્ધયે સ્યાત્.

આ કાવ્ય સમજવાનો રીત આ પ્રમાણે છે-

- “ ૧. જગતમાં મનુષ્યને રંજન કરનાર કયા ગુણ છે ?
૨. જગતમાં પૂજાના કારણ કયા ગુણ છે ?
૩. જગતમાં દેહ અને વિદ્યાને શોભાવનાર કયા ગુણ
૪. જલમાંથી તારનાર કોણ પુરુષ છે ?
૫. મયૂરને સ્વરેશ્વર આનંદ ઉત્પન્ન કરાવનાર કોણ છે ?

આ પ્રકારે પાંચ પ્રશ્ન પાઠુર્ભાવ કરેલા છે.

एक एक प्रश्नना उत्तरમાં त्रण त्रण अक्षरનો उत्तर आ
जોડिए. તેમાં પણ પેલા પ્રશ્નના ઉત્તરમાં ચોવીશ તીર્થ

१३	१४	१५	१६	१७	१८
वि मयः	म मयः	वम मी-	मी वम-	वु मी व-	मी मय
म मीवः	मी मीवः	वमो म	मी मम	ममो मी	मी मीवः
म मीवः	म मयः	वम मी	मी मम	वु मी मः	म मयः
म मीवः	म मीवः	वमो म	मी मम	ममो मी	मी मीवः
म मीवः	म मीवः	वमो म	मी मम	ममो मी	मी मीवः
म मीवः	म मीवः	वमो म	मी मम	ममो मी	मी मीवः
म मीवः	म मीवः	वमो म	मी मम	ममो मी	मी मीवः

१९.	२०	२१	२२	२३	२४
एक भौ	सु निव	भी नह	भी वनवी	सुन भौ	भी मा:
महा ग	नि मा:भी	म मव	मे' सु'न	सुन वा	म म'व'
सुप्य छि	सु वपना	नि मव न्	नि वना	वपना: १० भौ	वा द'व'
सुप्य मा:	म छ'व'	म: निव	मा द'व'	सुप्य म:	म' म'नि
सुप्य वा	म द'व'वा:	म निव	म निव.	सुप्य वा	म निव

१३ तीक्ष्ण-वक्षुधियः १४ सुदृढ-वचनः यथा न सुमया
क्रियः १५ सुदृढ-मेघः ॥ १६ महद्वचनः ॥ १७ सुदृढ-
१८ वक्तादयः भावः वक्तादयः १९ मेघ-वक्तादयः २० वक्ता-
गुणमार्गा पार्थिवः यथा न वक्तादयः ॥ इति

કરેલ પ્રશ્નોમાંથી નિકળના જે ઉત્તરો તેના અર્થો નીચે મુજબ છે-

કહુન્નું=સમજાવવું.

અર્થાત્=મંગલો.

ગંગાત્=મનોહર મનોહર રાજાપણું.

અવાદ્=પંદિતપણું.

મુખત્=મીમાંસાપણું.

મસોર=જ્ઞાનપણું.

મુપુદ્ગિ=અત્યંત બુદ્ધિ.

શ્રીપદ=દાનીપણું.

મુખત્=મુંદર મંગીતપણું.

મુખત્=મદાચારપણું.

શ્રેયસ્વી=સ્વધ્યાનકારીપણું.

શ્રીયુત્=ધનાઢપણું.

વિનય=વચ્ચપણું.

અયર=દેવપણું અથવા નરી મર-
વાપણું.

દમશ્રી=દ્રુષ્ટીને સન્માર્ગે આપ-
વાપણું.

શ્રીદાપી=દાનીપણું.

મુખીદ્=મારી રીતે લક્ષ્મીને આ-
પવાપણું.

શ્રીપદ્=જ્ઞાનાપણું.

દક્ષશ્રી=દાનીપણું.

મુનિત્વ=મુનિપણું.

શ્રીપદ્=જ્ઞાનાપણું.

શ્રીવ્યશી=જ્ઞાનાપણું.

પુણ્યશ્રી=પવિત્ર અસ્મીદાનપણું.

શ્રીપદ્=જ્ઞાનાપણું.

૫ ધોરીય ગુણો જનોને
રંજન કરનારા છે.

પટાદિ=ધેરુપણું.

ત્રિનન્ન=ત્રિને ખરપણું.

મગલ્=ચિદ્રુપણું.

ભિષક્તા=વૈષ્યપણું.

મનન=જ્ઞાનપણું.

चरणौ शुभ्रं नंदमिनां प्रवृत्तं, चरित्रं चरित्रं कर्मि जिनाधिपतिं ५
 श्रीशंखेश्वर मंडन, संदन घनविम विम राशीनां ॥

श्रीपार्श्वचंद्र प्रणन, मदा जय करो भूयाः प्रभो. ९. इति.

बली प्राहृत मायामां पण मरलपणुं आचार्यश्रीदे
 केवुं वागरेल छे. ते आ नीचेघीज जणाशे.

सुर दीपिका.

मुणंतु भोभो भमुगइया मुरा.

जे पंतग जोइमियाय देवा.

वेमाणीय कप्पग कप्पनीया.

जे संति मम्मन विशुद्ध चित्ता. १

नामारिहंते अणारिहंते,

दषारिहंते जिण सासणम्मि ॥

हीलंति मन्नंति न पूयणिज्जे,

न मन्निया भाव जिणावि तेहिं. २

देघाय वालाय असंजयाय.

सुत्ता अधम्मी तह मंदबुद्धि.

असेवुडा नो विरइय नेमिं.

किंचित्ति भासंति सभा ममम्व्वं. ३

वयंति नो किंचि विशेष नायं,

सामन्न भावेणय पन्नवंति.

मिच्छत्त समत्त गुणेग दुट्ठिं,

कुगंति नेयाउय नेव नेयं. ४

गुरुण पासंमि सुयं सुणेमो,

वयं नु एयं न पडिम्मुणेमो.

सुत्तंपि मन्नंति न तेण तुम्हं,

पुरो जिणुत्तं वयणं भणेमो. ५

देवा जिणंदे पडिवोदयंति,

लोगंति याणाइ अणंति काले.

तिथ्यं पवत्तेह हियं जणाणं,

भणिनु सामी भयवंति सव. ६

अंगंमि एयं पदमंमि बुत्तं,

पुणो दसाणं इअयणे द्यमंमि.

अंगमि छउमिय तेण देवा,
 मन्नामि बुद्धाणय बोद्धगारं. ७
 शुछो वयेसेण जिणा मुराणं,
 बुद्धसंति मुज्जंति न ते मुद्देहिं.
 जेठेण तम्हा गुरु कारणेणं,
 बाला भणिद्धसंति कहं नु देवा. ८
 ॥ श्री नेमीश्वर स्तुतिः ॥
 जीणंद नेमि इह विन्नवेमिं,
 माणुस्सयं सपणयं करेमि.
 जणा जिणाणा महियं महंति,
 किं नु विहिंसा अजया गिहंति. १
 रुद्धेय बोडेहिय पंज्जरेहिं,
 दहूण दीणकरुणस्सरेहिं.
 एतेसु जे ते नपुणो हवंति,
 वेराणु बद्धा नरयं उवंती. २
 तम्भोयणेणं इति सिख वित्ता,

को तस्स दोसो नयक्म्म दंसी,
 पच्छा परित्राय मलाववंसी. ७
 जिणुत्त तत्तं न समापरेसि,
 सद्धं क्हं सिद्धि सुहे करेसि.
 जउ सदु.खं कुणइ तित्तिक्खं,
 तग्घा मुणी खिप्प मुत्तेई मुक्खं. ८
 कोहं च माणं तद्द लोह मायं,
 एगं खणं कुज्जसि नोपमायं,
 चित्ते जिणागं न धरेसि सत्ती,
 कालो वगीए सरीस्स भेए. ९
 अहं शिवानंदण राय पाय,
 प्पसाय पेहो अलि नील काय.
 सुरक्कणिज्जो सरगंमि पतो,
 अप्पाग र कीव चर प्पमत्तो. १०
 दिक्कं गहेउण गउ सुप्पाणे,
 गओ गओ मिद्ध महोवसाणे.
 पागंतगेवि पटु भत्ति मिस्से,

न तेसु भिक्षु भगता पउस्से. ११

कहं तद्वा नाहं पडु पयागे,

सिद्धिदं मत्तं परमिथ्य जाणे.

जिणप्प देसं सुयदिनसोहं,

मावं न सेवे पय हिज्जलोहं. १२

काउं तवुत्तं सयलं समय्यो,

नाहं पडु मोह गद्देहिंय्यो.

करेमि झकं तुह होउ सेउ,

कंसे गुणे जाव शरीरमेठ. १३

आवाल वंमं विमलं चरिता,

अच्छेरयं सपज्जणे करिता.

नेमी निरीदो दसचाव देदो,

पत्तोय सिद्धिं सुगुणाग गेदो. १४

फल्ला-सिरि नेमि जिगेत्तर पणय

सुरेसर वंदो भावो मो मरिय.

समसिय पणच्छे मन आगंदे

इमसंष्यविन ओपार्धचंदे. इति. १

कन्नी प्रतिमा उज्यावर. जीरोना उर वरगा स
 नेमने पोष करग माटे घगा ईंध प्ररग, म्मानो, म
 गुजराणि भाषाणां वनानेछां छे. नेमना ये स्तान
 हूं छरग पारं हूं. नं अग्याने नदिज गगार.

१ श्री मलतीर म्मानोनुं स्तान.

(वाचनाई बीरभी पुराव करे बी.हार, ए ११९.)

ज्ञान सत्रीकृत् दीपनोजी. श्री गिटाप्य भूपः
 त्रिमला गणीनेहनेजी. ईशगी ममग्य.
 गुण सीगरे प्रागी, हुरो विषाणोरे जाग.
 वीर जिन नोवीमगाजी, भक्तिपे नमु पाप त्याग. सु
 प्रहसमे प्रवृत्ते पेसतांजी, मूरति मूर्ति थापः
 दीटे दरिण म्माणीनाजी, विम ते दूर पलाय. सु
 मग भूला भोला मणेजी, एह अजीर म जोयः
 एहने भक्ते वंदतांजी, इम किम ममकिन होय. सु
 मां मां एम न भाखीयेजी, ए अमभंजत वाणी,
 प्रतिमा न उभापियेजी, ए मति माचो जागी. सु
 जिन सरली प्रतिमा भणीजी, जिनर तणीप विच

(३८)

(कलश.)

इम वीर जिनवर सयल सुखरु, तीर्थनायक सुरतरु;
जन आश पूरण दुरित चूरुग, रूप त्रिभुवन मनदरु.
नागोर महिमा जासु पूरण, तेह स्वामी संस्तव्यो;
मनरंग छंदे (सूरी) श्री पार्श्वचंद्रे मुक्ति कारण वीनव्यो.इति.

१ ॥ श्री धर्म शांति पार्श्व जिन स्तवन. ॥

मेढते नयरे मुझ चित्त आगंदिय,
धर्मजिण शांतिजिण पासजिण बंदीये;
त्रिहुय प्रसादहि तिन्नि तिथ्थंकरा,
नामने ठवण अरिहंत जण सुहंकरा. १

ठवण विणुं नाम हुवे ठवण तिणि विणु नही,
दुन्निनिक्षेप इगे नयरे लहीये सही;

द्रव्य अरिहंतनो मरम केवली लहे,
भाव अरिहंतनो विरह सहुये कहे. २

भावसुं भाव अरिहंत आराधिये,
सूत्रनी साखनो मुक्ति सुख साधिये;
त्रिणि निक्षेप नामादि त्रिण जोहीये.

भाव जिन शकस्तव सूत्रे दीसे नहि,
 तेह कारण कहो कोइ गुरु मुखे लही;
 ठवणजिण संख नहु लाभिये जेहनी,
 जेहथी पापमति जाय सवि देहनी. ८

द्रष्टिथी पुंठीनो राग अधिका गणी,
 भगतिने भाव इम थुण्यो त्रिभुवन धणी;
 पनरमो सोलमो देव त्रेवीशमो,
 मूरति जोवतां चित्त थिर वीसमो. ९

वज्र मृग भुजंग जसु लंछण सोहये,
 निरूपम रूप जग त्रिभुवन मोहये;
 स्वामिय मागिये एह सुपसाउलो,

भवि भवि थाइज्यो तुम्हे मुझ राउलो. १०

कलश-एणीपरे श्रीमेदिनी पुरि त्रिणे तीरथ वंदीये,
 त्रिहु भवने महिमा जासु दिपे देखी मन आणंदीये;
 श्रीमानु विश्वसेनराय अश्वसेन कुले दीपक अवतर्या,
 तेमनआणंदे सूरि श्रीपार्श्वचंदे भावजिन जिम संस्तव्या. ११
 तेज विपयनी एक सज्झाय पण वाचकवृंदने

ગાંધી જોડ્યે. કારણકે તેથી વાતકથંદને જ્ઞાતરી યને
કે તે સદીના મન્યોને સન્માર્ગે દોરવા માટે અને તર-
તમાંજ ઉત્પન્ન થયેલ્ય લુંપકને જડામૃત્યુથી દૂર કરવા માટે
આત્માર્થથીયે કેવો ઉત્તમ પ્રયત્ન કરેલ છે.—

॥ શ્રી જિન પ્રતિમા સદ્ગ્રાચ. ॥

(મહાવિદેહ ભેષમાં શ્રી મંદરસ્ત્રામાં, મોનના
મિનામનરી; ૬ રાગનાં)

સાંમલો મદિક જન ચિત્ત ચેતન ઘરી,
જિનવર આગમ વાગીઝી:

ભવનાયર તરવા તરણી જિમ,
લહિયો ઉત્તમ પ્રાણીઝી. પ ટેક.

જિનવર જિન પ્રતિમા વંદન ફલ,
સમવડ દિયડે આણોઝી;
ગયપસેળી મૂત્રે વસ્ત્રાણ્યો,
ચતુર વિચારી જાગોઝી. સાંમલો. ૧

છેદ ગ્રંથે જિનવર વિધિ વાદે,
પ્રતિમા ભક્તિ પ્રકાશીઝી;
વ્રતધારક શ્રાવકની કરગી,
જોજો હૃદય વિમાસીઝી. સાંમલો. ૨

- समग अंग लीयो विचारी,
 आगंदने अधिसारेजी;
 जिन् प्रतिमा नमे कदाप्रद्वारी,
 पनपन ते नरनारीजी. सांभलो. ३
- पडया पड्री महु कोड प्रतीजे,
 पहिलुं आप मंगराहीजी;
 प्रतिमा वंदो उवराइ उवंगे,
 अंगड जेम ल्यो लाहोजी. सांभलो. ४
- अवधि असाधु तणी बहु देसी,
 हाया तमे कांड डोलोजी;
 किणहि कुर्मगे कनक मल लाग्यो,
 पीतल तोळे म तोलोजी. सांभलो. ५
- सोना जेम नीरमख कस लीजे,
 दोष प्रवादे न दीजेजी;
 चीतराग प्रतिमा वंदीजे,
 राउ राखी खेखीजेजी. सांभलो. ६
- मिथ्याप्रभुं मकरो मगाइ,
 प्रभुसुं केसी सचदाइ जी;

ક્રિયાને રિપે આદર કરવા લાગ્યા, તે થી પાર્શ્વચંદ્રમૂર્તિ. મુગમધાન
મદારકોત્તમ મન્યે અને સ્ત્રિયે છીય. કારણ કે જે ગુરુના પરિચ-
યથી હોદ્દા રૂપ પ્રાણિયો પગ પાર્શ્વ (પારસ) મોગિહા ગુરુની ડા-
સના વટે સ્વમકાશમય સ્વસ્ત્રસ્ત્રનો લામ પામે છે, અને જે ગુરુના
મુગચંદ્રના દર્શનથી સાંસારિક પ્રય નાપથી સંત્રમ થયેલા જગન્
જીવોને શીવચ્ચા-શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે, એ માટે એ પાર્શ્વ અને ચંદ્રની
પૂરેપૂરી ગરબને સારનાર શ્રીપાર્શ્વચંદ્રમૂર્તિને એ સ્ત્રિયે છિયે.

(દોહરા-હંદ.)

મુરમણિસમ શ્રીસદ્ગુરુ, હો પ્રાશ્ન મુગસદમ;
પ્રતિપદ મળમું પ્રેમથી, પરમ પૂજ્ય પદપદમ. ?
માગ્ધ જાનિ પ્રમાદરુ, વિમદ્યા માત મન્દાર;
પરચા પૂરણ ગચ્છવતિ, મિનશાસનમુંગાર. ૨
પરમ પુનીત 'દમોરપુર, વિશ્વવિદિત વર વંશ;

૧ ॥ વિંછિયાની દેશી. ॥

શરિ લાગ્યા પાસચંદ્રમૂર્તિમરુ, વદનગઠનમદિનકારે લાગ્યા ॥
માતૃતરિય પાસર્મે, પુરુષોત્તમ જનમ મુન્નહારે લાગ્યા ॥ પા૦ ॥ ૧ ॥
વેલગવંદે દોરવા, ગાદ વેલગ વિનાગુગરંતરે લાગ્યા ॥ વિમદ્યાદેમાના
સરી, મુત તેડના તેત્ર અનેતરે લાગ્યા ॥ પા૦ ॥ ૨ ॥ પંદરરમે સાદ-
શોભે, શુભ પૈત્ર નવમી મૃગુવારે લાગ્યા ॥ ડત્તમ લગનમે જનમિયા
જગ જાગની ડ્યોતિ અપારે લાગ્યા ॥ પા૦ ॥ ૩ ॥ મિત્રવાળો સપ

ए वनहारज आपनो, भगवन् ! केप झुत्ताप ?

अनुपर अंदर जोगियो, बिबु ! ते केप चिह्नाप ? ७

आभागी बीषा अनी, इत्यादि करि काम;

स्मरण धरा ए सर्वत्र, लक्ष्मं धारिष लक्ष्म. ८

गुण गरिमा गावा विरे, उर इष्टा छे इष्ट;

कृता करी सो पश्यनी ! वाणि विविष्ट अभिष्ट. ९

भविजनमनभाचनि कथा, कनिमलहारि कवीश !

सुद मंगलमय आपनी, कृति संक्षिप्त करीश. १०

मयहर भरव हयमर, हाजर रहे हयेश;

महन्त मंपना सर्वदा, कारे मरे वनेश. ११

ए एन मरिमा आपनो, सत्यरणे मुमसिद्ध;

नाम जप्ये निव मनि रहे, कद्रिसिद्धि साधिष्य. १२

जयनि जयनि जगवंश महु, परमेश्वर पर पीर,

जंगमनीध जयंकरु, नय जगवत्सल वीर ! १३

ઇત્યાદિ પણ સ્વર્ગમાં ન હતાં; પરંતુ હર્મીયુગમાં ૫ સુવચ્છા વિદ્યમાન
 હતાં તેથી સ્વર્ગ હર્મીયુગની હર્મીકાદમાં પડાવ પડી ગયાં ચર્મચતુ-
 શોધી અદૃશ્ય થઈ રહેવું મળાય છે !

હર્મીયુગમાં અતારે વર્ગો પોતપોતાના ધર્મનિયમને ધન્યતામાં
 આગતાં આનંદમાં નિવાસ કરતાં હતાં. શ્રાવકોનો પણ પુષ્કળ મત્સ્યો
 હતો. મિત્રમંદિરો પણ મધ્યનાપુષ્ક વિશેષ હતાં અને યન્ય
 ધર્મમ્યથો તથા યન્યધર્મનાં દેવદેવો, વાગવર્ગોના અને આનંદદાયી
 આશ્રમો નામ મળાને કામના ઉદયોગમાં આવતાં જગતાં હતાં.

હર્મીયુગમાં આ વાતનાં સમયે રાજ્યકર્તા નરકથી કદ દંડ
 ન હતા. પણ જનમાતૃશ્રો અને મંત્રામિયોના શાપમાં દંડ (કચ્છદંડ)
 હતા. વયવરન પકવન પુણ્ય મૂંચન અને શીષોની વેગીવંચનમાંજ
 મળાતું હતું. કટોમ્ના ઈંચાંમાં, મઝાકાંમો પાણીમરગિના મઝાકાંમો,
 માર મૂંચ મોળકાદારીમાં, વઝકા કાભિનિયોની શ્રવણમાં, નિષ્ટુ-
 રતા દુન્યમ્ છેડન કર્યામાં અને મન્યતા મન્યમ્ માવનમાં માણ્ય
 પદની હતા.

હર્મીયુગનાં આમશામ કુલા વાહરી કુંડ રોમે દુષ્કટ મનદર
 મઝમરિન મઝાકાંમો મળારાં હતાં અને સ્પટોમ્વટ પાણીની પરદો,
 દાનકાકામો, પાટકાકામો, ટપોળકાકામો, દુનરકાકામો, તથા
 વાંચનપુરો આદિ દૃષ્ટિગોચર થતાં ત્રિદામુ મળને અને આનંદ માન

व्रत नियम पारण करी दिवसनी सकळतानुं यिन्ह गूचित करवुं:
सदनंतर पतिने जोडा सावनो दानर राखी घरना; कामयां जोडावुं
ते पछी पवित्राइ सह देवदर्शन, गुरुंदन अने बीतरागमणीत
बाणीशे लाभ लेवा प्रवुं, अने ते पछी पुनः पृथस्थिपोना नित्यकर्मयां
गत रवेवुं.

उपारे रगयगि तैपार पाय त्पारे प्रेमपुक्त मुसाधु ताथी
अभ्यागत आदिने आहार पाणीधी मनिलाभी पुन्यभागी थवुं. ते
पछी ज्ञानगोष्टी, नीति, सदाचार के धर्मतरु भरी पुस्तको बांची
विचारी मनन करां.

पडीशोनी आज्ञानुसार वर्चवुं ए विपळदुःखरंती यनिनाभोनी
उत्तम विभूती छे, जेथी आज्ञा शिरोधार्य करी सद्वर्तनयां मशगुल
रहेवुं. पोतानी शक्तिना अनुसार वस्त्रालंकार पारण करां, आयक
स्वर्चनो विचार मूब ध्यानयां राखी उदाउ स्वर्चने अटकावनी, परोंगा
पइ रागासंबंधी आदिने सात्कार साचवनायां विवेकी रहेवुं.
कोइ घसते पण उंचे स्वरे, कठोरतापुक्त, अभिष अने हृषी विशेष
भाषण करी कोइनुं दिल दुभाखवुं नहीं. व्यर्थ विचार करवो नहीं.
श्रेणां शोणां मर्मभेदक वचनो के असभ्य भाषणनो उपयोग करवो
नहीं. पतिने कोइ वाते कंटालो आपवो नहीं. तेपने धर्म अर्थ संपा-
दन करवायां विरोधाभास बताववो नहीं. गफलत, अदेलाइ, अत-
टापणुं, अविवेक, हृदयार कंजुसाइ, बेहद उदारता, गर्व, क्रोध,

ભૂષણ છે. પતિને આવતા દેસી સ્ત્રીએ ઝઠી ઝમા થવું, નમનતાદ્યુક્ત, માષણ કરવું, પતિચરણમાં નજર જોડી તેમને યોગ્ય આસન આપવું, અને સેવામાં તત્પર રહી પતિને સર્વ પ્રકારે આનંદ આપવો; કેમકે સ્ત્રીઓનું પરમભૂષણ પતિવ્રતાપણું જ છે. જે સ્ત્રી પતિને પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી તે સ્ત્રી જ ગણાતી નથી. તાત્પર્ય એ જ કે જે સ્ત્રી પતિને પૂર્ણ પ્રસન્ન રાખે છે તે જ સ્ત્રી ઉત્તમ મનાય છે. જેથી જો હું તેથી ઉત્તમ કુલ્લશાસ્ત્રી સ્ત્રીઓની પંક્તિમાં આસન લેવા ઈર્ષ્યા-હોડ તો તેમના ઉત્તમ વર્તનને કેમ માન ન આપું ? પતિની જે વિચારણા તે જ મારી વિચારણા છે. પતિની અર્દાંગના કહેવાયા પછી વિચારની ભિન્નતા બતાવવાને દેશદારજ નથી; મતલબ કે જે અર્ધું અંગ ધારે તે યાકીના અર્ધા અંગને સ્વીકારી જ લેવું શોભાયમાન છે. ”

ઈત્યાદિ સ્વધર્મ સંબંધી વાર્તાલાપ કરી દંપતિ આનંદ સાથે પોતપોતાના નિત્યનિયમમાં નિમગ્ન થયાં.

પ્રભાવિક ગર્ભના પ્રભાવથી ધિમલાદેવીને દેવદર્શન, પૂજન, પ્રમાણના, તીર્થવંદન, ગુરુભક્તિ, ધર્મકરણી, દાન દેવું અને સદુપર્મનાં ફરમાનો શ્રવણ કરી તેને અમલમાં આણવા ઈત્યાદિ ઈત્યાદિ ઢોહલા (દટ વિચાર) ઉત્પન્ન થવા લાગ્યા.

જ્યારે ઉત્તમકર્મી જીવ ગર્ભમાં ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તે સગર્ભા સ્ત્રીના વિચારો ઉત્તમ કાર્યો મળી જ દોરાય છે, અરે ખાવાઅખાવા પણ સમદા પ્રકારના થાય છે.

ચાનોત દર સંકલ્પ પરાચી હતી. પૂર્ણાને ચાઝક શાદનાર ખીસંગ-
ત્રેવ મેરાનેવગ તોણાદ પોઠરાવનાર પીરમનિ નોરદ્યો. પશું માતાના
ચિવારની અમર ગર્ભમાં અને મ્હોઝામાં રહેનારા ચાઝક પર ખોઢી
ચદ કરવાને ?

તેયોઝિયન ધોનાપાર્ટની માતા વગ સગર્ભાવસ્થા વચ્ચે મ્હાડની
તાલીવ નદ નિપુગ નોરદો દોશપી નેત્ર સંકલ્પ વટે તેરોત પુત્ર વયો
કે જેને દરખમાં વગ કનેદ પામરાની શંકા ઉપમે તેરા મ્હાડખોમાં
તેને કનેદ મંજરી, આ વયો મનાવ માતાની દર ચિવારનાનોત હતો.

એક મદમ એક સીરી શાદનાદના ચિત્ર પર વદુત વ્યાર રાસની
દોશપી સગર્ભાવસ્થામાં વગ તેળીની તેગ ચિત્ર પર લગની કાપમશી
હતી જેથી મોરાંગ દેવનું ચાઝક છતાં વગ સીરીના મેરા કાઝા રંગનું,
ઝાકદોખાઝાસનનું, સીંળી ઓલયો અંત્ર માદા હોઝ ખાદિ ચિન્દ-
વાનુંત વયું. મું મનની અતર ગર્ભ વા કેરી થાવ છે એ જાણરા
જાણો વગ વચારે દાસવાની જરૂર છે !

પૂર્ણાવાયો અને વાધિમાત્ર વિદાનો કચૂકત કરે છે કે, જે જે
ચિવારો પિતાના અને તેમાં વગ રિસવે કરીને માતાના મેરા ચિવાર
અને તેળીની જેરી વાઝ વચગત તથા કેઝવળી હાવ તેરોત ઓહાદ
ગુળી અવર દુર્ગુળી વેદા થાવ છે. અને રિસવેમાં કહિયે તો માતા
પોનાનાં મનમોઝ મમાણે સંનતી વનારવી ખારે તેરા વેદા થાવ છે
પટલે કે જો સ્વોદ સ્વાવળ વચરની. યુદિશાઝી, રૂપશાઝી, કલા

આપો શકે છે, અને આ સંવંધના સૈકાડો નહીં થત્કે ચેમુમાર દાસ્તબા તૈયાર છે.

(આ યાદતની માહેતી મેલવચી હોય તો કલ્પમૂખમાં વીરમાતાના ગર્ભસમયનો પ્રસંગ તથા વિવેકવિલાસ ગ્રન્થનો પાંચમો વહાસ, અને પ્રમાણ સદસીનું આચાર પ્રકરણ અવલોકન કરવું.)

મતલબ એ કે, ગર્ભસમયમાં કે પુત્ર હોતમાં આવનાં લગીના સમયમાં જે જે વિચાર વિશેષપણે કરવામાં આવે તે તે વિચારનું ઘાતાવરણ ધીરે ધીરે વધતાં સઘન બની તેજ વિચારોને પુષ્ટ બનાવે છે.

તેમજ પ્રત્યેક પુસ્તકો પુકારી પુકારીને કહી રહેલ છે કે, મનો-વલ્લવહેજ જે સિદ્ધિ કે અસિદ્ધિ સાધ્ય કરવી ધારે તેજ થઈ શકે છે; કેમકે—

મનકી હારે હાર હૈ, મનકી જીતે જીત;

વેગ પરમપદ પાડ્યે, મનહીકી પરતીત ! ૧

વાચકહંદ ! આમ હોવાને લીધેજ માતા વિમલ્હાદે પણ પોતાના પુત્ર પાસવંદમાં ઉત્તમ રૂપ ગુણ દાખલકરી શર્યાં હતાં, અને પોતે તેજ સદાચાર મુજબ વર્તી પુત્રના મનમાં સ્વધર્મ યોગેરેના સંસ્કારની સઘોટ અસર કરવા ભાગ્યશાલી થયાં હતાં.

મમરી વિચારવલ્લના સંસ્કારવહે ફયલ્લને પોતાના સમાન બનાવી શકે છે, મુંજની દોરીપર લાગેલી માલ્ખીની હપારમાંથી સંસ્કાર-
૧.૩ પંદૂનીનો ઝગાડી શકાય છે, પહેલા દિવસની ઘાછડીના છાળથી

મંદારવટે ફગેરનો ઊંઠ રંગાદી ઘડાય છે, અરહસીના ઊંઠને મંદારમે આપવાયી (નેને) મોગરાનો ઊંઠ રંગાદી ઝડ મોગરાનાં ફૂલ આવડાં કરી ઘડાય છે, અને ગુડાવના ઊંઠને પાંચે ગાતના રંગનાં ફલ્કોનો સંસ્કાર કરતાં પદ્મ ઊંઠપર પાંચે રંગનાં ગુડાવ પુષ્પો આવી ઘટે છે. ૫ થયો મત્તાવ સંસ્કારની પૂર્ણતાનો છે. અપૂર્ણ સંસ્કાર અનર મર્યાદામ્રટ સંસ્કાર આપવાયી ધારેલી ધારણા મદ્દગાને નહીં પણ અદ્દગાનેજ મેટે છે.

માતા વિમલોદ્ધે પોતાના પરમંદ્રને નામાંકિત કરવાની નાલીપ ગુહ મુલદારા પૂરેપૂરી મેટલી હતી અને અદ્દગાં પણ પૂરેપૂરી આગી હતી, જેથી તેમના પુત્રને આત્મ ઝગી મદ્ધાવે કે દુર્ધાવે પણ ઝાન્નો માનવ યાદ કરી રહે છે. તો કહેવું જ યોગ્ય છે કે-

નાકી કોમા જગનને, નાકી જોવિત ધન !

જીવન હી મૂંઝે મને, મુની કૃષોમા કમ !

વિષ પાટકો ! ધન્ય જન્મ નેનોજ છે કે-

(પટલે ને પદ્મું મોરતું-ગ રાહ.)

દિન ધારી દેહની દાન, ધન્ય જન્મ ધરિયા !

કર્મા દેહદોહીનાં કાન, ૫ દિદ્ અવતરિયા ! ૧

વાતર્થ પગલિ નિત ચિત, ધન્ય જન્મ ધરિયા !

ચોપું મુકુતનાં ચિત, ૬ દિદ્ અવતરિયા ! ૨

मेनो मगग बदे मगहार, पन्त्र जन्म परिवा !

भयार् भुंदाइना भुंदाइ, ए निद भयवर्षिया ? २

होम्पु नन भयव रिशार्, पन्त्र जन्म परिवा !

बदि कर्पु नदीं वगमार, ए निद भयवर्षिया ? ४

पापों मेने भविवा भयं, पन्त्र जन्म परिवा !

कपा दिमादिक हुनं, ए निद भयवर्षिया ? ५

हो वयवर्षी भवि वृष, पन्त्र जन्म परिवा !

हुन कामनी भविमव वृष, ए निद भयवर्षिया ? ६

कं नागानुं न जन्म, पन्त्र जन्म परिवा !

पानो बह प. पान, ए निद भयवर्षिया ! ७

बोन्ना मे दाळे बोट, पन्त्र जन्म परिवा ?

कं बोन्ना बोट भरोइ, ए निद भयवर्षिया ? ८

मे वृगपंड गदुसोप, पन्त्र जन्म परिवा !

धेवपचने न कं दाइ, ए निद भयवर्षिया ! ९

वाचनार ! नाहर्प एन के भेगे उरप जन्म साधक कर्पांनो
मार्ग गुन्थो करेत्त छे तेगेम धन्यानिधन्य बह बरेत्त मनाय छे.
आपगो परिमनायक एग नेरोम हतो एटने के धंदनी पेडे
दात दर्शनपंग, मनबहुभ, मनहर गुनिवाळो, मंदहास्य, भने ह्यक-
ह्यमरु हुमकनी बाल गदित गुंठग्याला बाळनी छगारदे मेधातोने
आनंद आपरा लाग्यो. तेवम उपारे पांच वर्षनी बपनी यना

નિતાર પૂર્વે આનંદથી નિહાળી ગ્રહન ઉત્સવ કરી પુત્ર પાર્શ્વચંદ્રને
પાટલાદ્યામાં વચરાવી મૃણાલિન નિષ્કરુના હાથમાં મુંડી વિચારમંથાલિ
સ્વાયંત કરાવા યોગી.

નિપગાદકો ! જેમ કુલર્ગનો અંદર કાંતિ વિચિત્રાનન હોય છે,
તે પાકત પાંચીન-પ્રોત પનાંની માપેન અમલગ્રમગ્રાગ્રી મકરો આવે
છે, જેમ ત્વાગનાંની નિહાળેના રત્નમાં અમૂલ્યરત્ન વિચિત્રાનન હોય
છે, તે પાકત નર્ગાનગરને દાય જનાંજ તે અમૂલ્યતા જાહેરમાં મૂકી
દાદે છે, જેમ મીઠીનાં પેક કરેલી કમ્પૂરી અથવા કોઈ મનદર
મૃગંથી પદાર્થ પોતાનામાં રહેલી જનમનદરણ સુમધુ જાણી રહેલ
હોય છે, તે પાકત વૃક્ષગીર્જાંજ તેનો પાવેમલ્લવમરાચી માનવનો મન
પોતાના મગી આકર્ષિ ને છે, જેમ જ્વોનોનો અંદર અન્યને ગતિ
આગી ધોરેલી ધાર્યા પાર પાટલાનું સામર્થ્ય વિચિત્રાન હોય છે, તે
પાકત પાવર આપવાની કચ્છનો ફમારો મજાંજ પોતાની અર્ધ શક્તિ
આચારનાં માપે છે, જેમ પૂર્વમંદિત પુન્યવાદ્ય પ્રમાણિત પુરુષોમાં મદ-
ગુણો, વિદ્યા, આત્મવલ્લ આદિ વિચિત્રાનન હોય છે, તે પાકત ઉત્પાદના
દાયનો સ્વર્ગ મનાંજ અંતરમાં રહેલી ક્ષેત્રાત પ્રલકો આનંદ
આવવા લાગે છે.

કુનાર પામવંદના અંતઃકરુણનાં પૂર્વપુન્યસંયોગથી અને સાય-
ન્મના મિદાંતથી કાદિયે જો પૂર્વના પ્રાપ્ત કરેલા અભ્યાસયોગથી

રેશા રિયમાનન હતી તે ફક્ત વિદ્યાગુરુના સંપોગથી જાહેરમાં આવેલી જનાવા છાત્રી.

દાસના રત્ન કરવાની જરૂર છે કે—

નુદિયારના રહેનાર શ્રી ગૌરાંગ મહા પ્રમુદ્ધ પણ પાઠ્યવર્ણમાં અસાધારણ પુદ્ધિવલ્લ બતાવી મહાસમર્થ વિદ્વાનોનો જપ કરી ધર્મની સંસ્થાપના કરી હતો.

મહાત્મા પુદ્ધમાં પણ ચાલ્યાવસ્થાથી અવરિમિત પુદ્ધિવલ્લ હતું. જેથી તેમને દુનિયાના મોટા ભાગમાં ધૌદ્યધર્મ કેળાવ્યો હતો.

મક્ત મલ્હાદમાં પણ ચાલવણથી અત્યંત મક્તિભાદ અને દદ થતા હતી.

પંદિત મહુલાલજી તેમજ શાસ્ત્રી જાલીદાસ મોવિંદજી પણ યગીન ન્દાની ઉમરમાં સંસ્કૃત ભાષાના સારા અધિકારી નીવડ્યા હતા.

દુરુમ વાયુમાં અમુક પ્રકારનું સ્ફુરણ થવાથી મહાશ ઉત્પન્ન થાય છે, એ વિદ્યાનું શોધન કરનાર ડૉ. યંગ જે ધર્મની ઉમરે તો તે છતાં પૂર્ણ યાંચી શકતો હતો ! ચાર વર્ષનો ધનાં પહેલાં તેને વાહલ જે વસ્તુત પૂર્વે યાંચ્યું હતું ! સાત વર્ષની ઉમરે ગણિત-શાસ્ત્ર શીખ્યો હતો. તે પછી લેટીન, ગ્રીક, હીબ્રુ, ફ્રેંચ, ઇટાલિયન ભાષાઓ, ગણિત નામું, ઇજનેરી કામ, દુર્બીન બનાવવાનું કામ સંપૂર્ણ રીતે શીખી મસહર નીવડ્યો હતો, અને ચૌદ વર્ષની ઉમર પહેલાં તે પૂર્વ મદેશની ભાષામાં પણ શૌલ ધરાવતો હતો.

વિલીયમ રોવન હેમીલ્ટન પણ વર્ષની રમર પહેલાં દિવસ માપાનો અધ્યાસ કરતો હતો. સાત વર્ષની રમરે તો તે માપાની દૃષ્ટિ વિષે ઇન્ડીનના ટ્રિનિટી કોલેજના ફેલોને કઠૂર કરવું પડ્યું હતું કે કોલેજમાં ફેલોના રમેદવારોમાં પણ આના કરતાં વિશેષ જ્ઞાન નથી. તેર વર્ષની રમરે તેર જાતનો માપા ગ્રીસી નિપુણ થયો હતો. યુરોપમાં હાલ પાંચઠી માપામાં ડરરાંત અરબી, ફારસી, સંસ્કૃત હિંદી અને મલયા માપા પણ સારી રીતે મેલતી હતી. ઇન્ડીનમાં ઇરાનથી એક એલવી (વર્ગીલ) આવ્યો હતો તે વચ્ચે ફારસી માપામાં આપવાનું માનવજ તેને ચૌદ વર્ષની રમરે મળ્યું હતું જેથી તે એલવી અર્થનો પામ્યો હતો અને ગણિત રંગેમાં પણ ઘણો જુનીઆર હોવાથી મુક્તિર્મિનો સાધી થયો હતો.

એમ રિક્ટોરિયન સારદોના પ્રમુખપણા નીચે ચાલતી સોસા-ઈટી ઓફ ટ્રામેટીક ઓપર્સ નામની સંસ્થાની અંદર એક દસ વર્ષની છોટી દેવી તેને ઘણાં નાટકો રચ્યાં હતાં. તે ઘણાં જાની વયમાં મળી શકતી હતી. તેની મા પૂઝતી તો તે કરેતી કે-મને છત્રમાં પાંચનાં ગ્રીસવાની વધુ જરૂર નથી; કેમકે હું રૂપાં રૂપાં દૃષ્ટિ ફેરવું છું અને જે વસ્તુ મોકા જાણવાની હચ્છા રાખું છું ત્યાં તો મને તુરંત જ પની મેંડે તેનું જ્ઞાન થઈ આવે છે !

ન્યુ થર્સલ્વીક પ્રગણાના ડોનાલ્ડ થરપો નામના છોટરાપ છ વર્ષની રમરે એક નવાદ જેવા રમકડાનું પેટ્ટ મેટ્ટ્યું હતું.

ગુંથાયા; પરંતુ ભવિત્યજ્ઞાની મચ્છનાના સંયોગને લીધે તે અસાધ્ય
 એકર ઉપકારી ગુરુરાજ પંડિત સાધુરત્નમોનું ત્યાં પધારતું થયું.
 સંયને સ્વર મચ્છતાંમ સ્થામૈયું કરી મુનિરાજનીને વસ્ત્રિમાં પધારાવ્ય
 વિનય મર્યાદા યુક્ત ગુરુ-ચંદન મક્તિ વૈષ્ણવ્યાદિ સાચરી સં
 સમુદાય આનંદ પામ્યો. અને ગુરુરાજની ગુણ ગરિમામાં લીન થને
 ચંદ્ર ચક્રોરની પેઠે મિત્રાનુમો મિનમરિદ વાગિનો લાભ લેત
 ઉત્સુક રયા.

યોગ્ય જીરોદિનાર્થ સાધુ વર્ગમાં રત્ન સરસ્વા સાધુરત્ન મુનિરાજ
 સમયોચિત સંસારની અસરના તથા ધર્મ-સાધનનો માત્ર યત્ન
 અલબ્ધ લાભ સંબંધી જિન પ્રરુપિત વાણિ શ્રવણ કરાવવી શરૂ
 અને દાસકા-દલોલ-સંકા-સનાધાન-તર્ક-વિતર્ક ઘોરેના નિર્ણય
 સાથે મધુર, અવિદાદિ, મર્મભેદ રહિત, મમત્તર વિનાની, સરલ, સર્વ
 દિનકારિણી વ્યાખ્યા ઘડે ભાવિક ભક્તોને ઘડો આનંદ આપ્યો.

વ્યાખ્યાન સાંભળવાથી પાસવંદ કુંવરની સ્વર્ધર્મ ઉપર રિષે
 રુચી ઉત્પન્ન થઈ ઇથી પ્રતિ દિવસ ગુરુરાજ પાસે આવી ધર્મચર્ચા
 વ્યસન અલ્પતિયાર કરવા લાગ્યા.

ગુરુરાજે તેમની તર્કશક્તિ, ગ્રહગચારણાશક્તિ, ધર્મદૃઢતા, અને
 ત સાથે લક્ષણ ધર્મજન યુક્ત ઉત્તમ શરીરકાંતિ આદિ નિહાળી
 શાસનમપ્રાવિક પુરુષની લાયકાત ધરાવનાર જાણી પાસવંદ કુંવરને
 અંતરના ઉમંગલા પૂર્વકે ગુપ્ત રહસ્ય સમજાવવું શરૂ કર્યું.

દેવદાનો નિવડન છે કે, નિવેદો ગુરુ ગીતાર્થ હોવા છતાં પણ
 ધૃષ્ટાંશ્ય શિષ્ય શોધવાની સૂઝા રાખે છે. તો પછી યોગ્ય શિષ્યની
 માટે માધુર્યન માધુર્યન મુનીશ્વર કેમ સૂઝા ન રાખે ? અહ-
 વન રાખે ! અને શિષ્ય સંતની પણ સ્વયર્થોદ્ધતિની પનાકા દિગ્ગં
 તો કરકારવાનું શુભ્ય માધન છે ને મર્ચી પ્રયમ દાય કરવાની
 નક્કર હોય છે. જ્યારે મુગુદ્ધ દત્તમ શિષ્યની શોધમાં કટિવદ્ધ રહે છે,
 ચારે દત્તમ શિષ્યો મુગુદ્ધની શોધમાં કેમ ન રહે ? વેપ્રક રહેતો !
 અને જ્યારે દત્તન ગુરુ શિષ્યનો સંયોગ સ્વાધીન થાય ત્યારે પછી
 અદ્વચન શ્રી રહો ? ! અર્થાત્ ચારંદ્રા અર્થની મામિ પણ પુન્ય
 મદ્ધતિની પરમાનુદ્ધતા ગગાય છે.

આમ હોવાને લીધે શુક્ત્રાજ પામવંદ કુંવરનો અને સ્વયર્મનો
 વિનય કરવા તત્તર રહી સંમારની અમારતાના રાવેદુવ ચિતાર થતાની
 પામવંદ કુંવરનું મન સંમારનાં શાગિક મુક્તો ડરચી ઝદિન્ન કરી
 શીવું, પછી મન કટકટું પટકે પરમ વૈરાગ્ય પ્રકટ થતાં અદ્વચનીય
 આનંદની રેલ્મ છેડ થતી ગયાઈ.

માતા પિતાનો જાળ વહાર મદ્ધનું કે, પુત્ર મંસાર જાઝમાં ફસાઈ
 રહે ? તેમો પ્તો ગર્ભસમયથી જ નિવય કર્યો હતો કે, પુત્ર
 સંમારની મોહમાયાથી દિન પ્રતિદિન હીંગ થઈ આત્મર શીનતા
 વંદની પેટે અગવંથ યત્રેજ ! અને તેવું જ થવાના સંયોગો પ્તુ કુદ્ધા
 માય દાનરી આવી પટકે પછી પ્રતીતિમાં શંકાને સ્થાન મદ્ધેન શ્યાનું ?

સ્વપ્નની આગાહી અને જન્મકુંડલીમાં પડેલા દીક્ષિતગ્રહયોગ, કળા નિધિયોગ અને અંશાવતાર યોગ આદિ શુભયોગી ગ્રહો સ્વગૃહિ મિત્ર આદિ સુ સંયોગવાળા પૂર્ણ દષ્ટિવંત (જન્મકુંડલીમાં) મૌજૂદ હતાં, એવી સ્ત્રાંત્રીમાં જરાપણ શંકા નહતો કે, નિગ્રંથ-વિદ્વાન્-રાજપૂજ્ય-પ્રભાવિક, સ્પૃહા રહિત અને માયામયિ સંસારપી પર થયા વિના રહેનારજ નથી ?

માતા પિતાએ આત્મ-કલ્યાણ અને જગત-કલ્યાણના કારણને ધ્યાનમાં લઈ કુલ્લદીપક કુંજરને જૈન-દીક્ષા અંગિકાર કરવામાં અનુ-મતિ આપી અને દીક્ષા-મહોત્સવનો અઢાઈ મહોત્સવ આદરીને તેઓ જૈનોજાતિમાં દદાનુરાગી થયાં.

‘ ભાવતું હતું ને વૈદે કયું-’ એવો સંયોગ મળતાંજ કુંજર અતિ મસન્ન થયા, અને જોમ આલાન (શયીશાળા) નાં ધંધન પ્રોડી ગમરાજ ધંધન રહિત થયા આતુર થાય તેમ સંસાર-ધંધન પ્રોડવા પાસચંદ કુંજર અત્યાતુર થયા.

જે જે ગૃહસ્થાશ્રમને શોભાત્રી શકે તે તે ક્રિયાઓ (જ્ઞાતિભોજન, અતિથિયોનો આદર, સત્કાર, વઢીલોનો વિનય, દેવ ગુરુની પૂર્ણ શ્રદ્ધાપૂર્વક ભક્તિ, અભયદાન સંવંધી અમારી પ્રતિષ્ઠાપ્રતિષ્ઠા, યાચકો, સેવકોને દાન દંક્ષિણા-અને મંગલ ગીત વાંચીત્રાદિકનો આનંદ વર્ગ ઉદાર દિલ વડે ઉપયોગ કર્યો. જૈન-ભ્રાતાઓએ લઘુ વયમાં વૈરાગ્ય

અને વિદ્યાદેવી પ્રાપ્તિના ચત્તારમાં મગ્ન થઈ ઘર ઘર આનંદોત્સવ શરૂ કરી તરિયાં નોરણ-રંગા પતારા-ગોત્ર-વાનીત્ર, તથા મુદ્દત્ત અને મિદાન મોજનાદિવદે અંતરનો ઉમટદો મદર્શિત કર્યો. ઉત્તમકાર્ય પ્રસંગમાં ઉત્તમનનો અત્યુત્સાહ પૂર્વક માગ લઈ અહોભાગ્ય માને છે !

દિસા-ખરોત્તમનો ઉલ્લેખો દિવસ સંવત ૧૫૪૬ ના વૈશાખ મુદ્ ૩ નો હતો, તે દિવસે મહામૂલી પાલ્લવોની અંદર કિશોર વયના પાસચંદ હુંવર દબદબા સહ વિરાજમાન થયા અને માનવેલામતે ગીત નૃત્ય સંયુક્ત પુષ્કળ આદંબરથી શહેર બહારના વયાનમાં અગ્રોકટ્ઠાત આગળ સંપ્ર સમુદાય સાથે જઈ પહોંચ્યા.

શુભાગ્રે ઐનર્ના દિસાવિધિ શરૂ કર્યો અને ક્રમે ક્રમે શરીર ઉપરના વસ્ત્રાલંકારનો ત્યાગ કરી વૈરાગ્ય પૂર્ણ મહાત્રત્ર ઉચરાવી તેમનું મુનિ પાર્શ્વચંદ્ર નામ કાપન કર્પુ, ઘાણા બાચકુ વર્ગ ! ૯ વસ્ત્રનો આનંદ અને મત્ર્ય દબદબા થયો માનવ-નેદનીનો દેસાવ, ને વસ્ત્રે હાજર રહેલા માલિકો અને મુદ્ નવ દિસિત મુનિના અંતઃકરણ ત્રિયાય વાત્સલિકીને કોઈ વર્ગન ન કરી શકે તેનો અમાપારણ શોભાર્વન હતો.

હાજર રહેલા મોજકો-સેવકો-પાચકો-વિસ્દાસલી ચોક્કા જનો અને કવિયો કિમેરને સદ્ગત્તા સાથે દાનદક્ષિણા આપી. તથા અન્ય આનંદમદ્ આચારોને આચારમાં આળી મનમાનતી મુદ્દત્તની

કમાણીની સ્હાળી મુનિના સંસારિણાના માતાપિતાઓ, સગાં સંબંધિયો, અને પ્રેક્ષકોને પ્રાપ્ત કરી પુન્ય પ્રકૃતિને પ્રવલ્લ કરી. . .

ગુરુરાજ પણ પ્રમોદ પામ્યા. વિજયકારી વાસસેવકે દિનપ્રતિ-દિન વિજય વાવટો ફરકવાના મનોવલ્લનું ગુચ્છ તત્ત્વમુનિને સમજાવી કાર્યની સફલતા સ્વાધીન થઈ માની મઝ્ય જીવો પ્રત્યે ગુરુરાજે સંસારનો અસાર સંબંધ દર્શાવનાર અને માંગલિકમાળા પ્રવર્ત્તાવવાના વિચારનો ધર્મવોષ આપ્યો.

તદનંતર મહોત્સવ પૂર્વક સફલ સમુદાય આનંદમાં ગર્ક થઈ પોત પોતાના ઘર મળી પરચર્યો. માત્ર ગુરુ-આજ્ઞાથી નિયમ યોગ્ય નવદિક્ષિત પાસે દિક્ષિતો અને શ્રાવકો રાત્રમર શહેર બહારજ રહી માતઃકાળે અર્પૂ શોમા મર્યા સ્હામૈયા સહિત ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા અને દેવ ગુરુને મર્યાદા પ્રમાણે નમન ક્ષમાપનાદિ કરી મુનિ પોતાના મનમાં અહોમાગ્ય માનવા લાગ્યા; કેમકે ધારેલી ધારણા નિર્વિઘ્ન પણે સફલ થઈ. કાર્યની સફલતાએજ આનંદની રેલમછેલ્લ મનાય છે.

મુનિ પાર્શ્વચંદ્રની ગુરુરાજની સાથે ભવજલનારક મઘ્ય જહાજ-રૂપથી ઘટુંજય ગિરિરાજની યાત્રા કરવા વિચર્યા અને ત્રિઠરણ ત્રિદિવે શ્રીમસ્ત્રેવીના નંદનને નિહાળી પાપ પસ્વાળી પુનઃ વિધિપૂર્વક વિદાર કરતા ગુરુની સહિત અનુકૂલ સ્થલે પધાર્યા.

ગુરુજાની પાસેથી પદગ્રામ્ય મંત્રોની ચર્ચાવાદનાં શાસ્ત્રો, વેદ્યા-
 કરણ-કાવ્ય-સાહિત્ય-નાટ્ય-ચંદ્ર-મંગીત-રમાલંકાર-નર્ક-યોગ-
 સ્વપત્યંદન, પરમતત્ત્વંદન મંત્રો વિવિધ શાસ્ત્રો, જિનપતનાં પ્રાગમો
 શ્રુતિ સ્મૃતિયો, ગણિત, પ્રકરણ, પદ્મદર્શનના તત્ત્વદર્શક સિદ્ધાંતો
 અને અન્ય વિવિધ શાસ્ત્રોનાં ગંભીર રહસ્ય મદિત અભ્યાસ કર્યો.
 તેમજ કાર્મક નયા ધાર્મી નિષિ, મનરરણ વિવિધ વિષયકા, નયો
 નયા અટ્ટાવિધાનનાં ચાતુર્ગનો પળમારો અભ્યાસ મેટલ્યાં. વિશેષમાં
 કાવ્ય-વિશ્વ-વંશ્ય, ગમ ગર્ગાણિયોનું જ્ઞાન, કવિતામાં પદલાગ્નિત્વજા,
 અર્ધગર્મરતા અને અટ્ટોપના ન્યાવવાનું જ્ઞાન, નયા વૈચકજ્ઞાન, અને
 મંદુરજ, માગથી માપાનો રૂપ અભ્યાસ રૂપાદિ રૂપાદિ વિષયા કલા
 વૃત્તમ આધાર્યો અને શિષ્યકો દ્વારા શાસ્ત્રકરી એક પુરંધર વિદ્વાન
 નિરોપણિ પદને શોભાવનારા નોવડ્યા.

મુનિશ્રી પાર્શ્વચંદ્રજી વિવિધ ગ્રંથ, ચરિત્ર, પ્રત્યારિક શ્લોક,
 સ્મરન, સ્વાધ્યાય, સ્મૃતિ, ચોરાદ, ગમ આદિની ગુરુવંશ રચના
 રૂપી મરસ્તવિનમાદનું વિરુદ્ધ હાથ કરવામાં, મત્રાદિયોના શાદ
 ગાઝવામાં, જનમનરંજન કરવામાં, મવિકને મુરોપરદે ધર્માનુગમી થના-
 વવામાં, દેવીચમન્દાર દેવ્યાદવામાં અને જિનાશ મુજર આન્મદત્ત્યા-
 પનો શોષ કરી વિચારને આચારમાં ન્યાવવાનાં પૂર્ણ મર્મગતીય ગંગાદા.
 થી પાર્શ્વચંદ્રજી દેવ્યાવમાં મનોહર, વાણિનો મુદ્દેદર્શક મમયો-
 પિત્ર વિદ્યાન, અનુમતી, જનમન આરૂપવામાં કુસુદ, અને રૂપવિક્રમમાં

આગઝ વપરા અત્યુત્સાહી હોવાથી રૂપ ગુણ સંપન્ન હિંદના કોહીનૂર સમાન જ્યાં ત્યાં ગુણીજન ટુંદમાં આદર સત્કાર મેઢવવા વિશ્વ-વિખ્યાત મનાયા.

નિયમજ છે કે રૂપ ગુણ શીઝવટે મનુષ્ય માત્ર દરેક જગોણ પૂજ્યપદ મેઢવીજ શકે છે ! કેમકે રૂપ અને ગુણ મનુષ્યનાં મન સ્વાધીન કરવા માટે ઉત્તમોત્તમ વશિકરણ છે ! રૂપ એ જોનારને મઢવાની આતુરતા પેદા કરવાનું બીજમંથ છે ! અને ગુણ એ મેઢવેલી મુલાકાતને સદૈવ સંજીવન કરવાનો અમૃતકુંડ છે ! રૂપ ગુણને ઓઢલા-ચનાર છે ! અને ગુણ રૂપને શોભાવનાર છે ! કદરૂપા મનુષ્યમાં પૂર્વકર્મની પુન્યપ્રકૃતિની પ્રજ્વલતાના સંપોગે કદાચ ઉત્તમ ગુણોનો સંગ્રહ થઈ આવે છે; પરંતુ જ્યાં સગી પૂરો પરિચય ન થાય ત્યાં લગી તેના પર પ્યાર કે પૂજ્યબુદ્ધિનો ભાવ પેદા થઈ આવતો જ નથી. પણ જો રૂપવાનમાં ગુણોનો સંચય હોય તો દૂષમાં સાફર મઢીજવા જેવો સંપોગ જગાનાં તે રૂપ ગુણ શીઝસંપન્ન માનવ દેવ, દાનવ ને કંટક માનવને પણ ચમત્કાર પેદા કર્યા વગર રહે નહીં. આમ હોવાથી શ્રીપાર્શ્વચંદ્રની દરેકના મનમાં ચમત્કૃતિ ઉપજાવ્યા વિના રહ્યા નહીં.

જનમનમાં ચમત્કારની ભ્રમણગાટી પ્રકટનાં શ્રીપાર્શ્વચંદ્રની અતિ વિશેષ ઉચ્ચતર દેશાના મોક્તા થાય છતાં આંદોલન પૂર્વક સપન ચાનારરણ મ્મંડલમાં વચ્ચવજર થતું ચાન્યું અને તે ચાનારરણે મુદ સાયસ્તનમૂરીનીના મનમંદિરનાં અંદર પહોંચી સદાને માટે સ્થાન

કાપડ કર્પુ. આમ થવાને સીધે મુખ્યાત્મની શક્તિથી ઉતર ને આંત્રો-
નોર પ કાલુ મેઝવ્વો કે, શ્રી પાર્શ્વચંદ્રગણિને હવે દનાપ્પાય પદ્મી
અન્નદાન કરવાની આવશ્યતા છે, પૃથ્વી અષ્ટ વિચારણાને ઉદ્ભવારી
ને કાપડ રહે તેથી યોગના યોગવાની પરત પાડી.

ચિત્તા અગર ગુરુ યોગ્યતાવાદ્યા પુષ્પ કે જિજ્ઞાસે જો યોગ્ય
અધિકારનો અધિકારી ન બનાવે તો તેમનો યનિષ્ઠ સંવંધ અને વિષ્ટ-
તાવાદ્યો ધ્યવહાર કદિ પણ યોગ્યવંશ નીચલી ચક્રનો નથી !

સંવત્ર ૧૯૪૬ થી ૧૯૫૪ ભગીના આઠ વર્ષના ટુંક અરસામાં
ચિત્તપ્રસ્તન શ્રી પાર્શ્વચંદ્રગણિ અનહદ વિદ્યા કઢાની અંદર મેઝવેલી
કનેદ, તેમજ જનમમાનનો માત્ર કરેલો અંતરંગ ધર્મસ્નેહ અને વિશ્વમાં
વિસ્તારેલી વિશ્વજીવિતાનાં પૃથ્વીમાંથી માયાપ ગુરુત્વર્ય નાણપુરીય
નવગજાવાર્ય સાધુસ્તનમૂર્તિને અત્યંત આનંદ આપ્યો હતો અને
તેમાં પણ જગો જગોપથી સંવત્ર નરકનાં પાટકપદ આપવાનાં ધીનની
પથો આવ્યાં, પ્રથી નાગોર શેરેલી અંદર મરુજ સંયને આનેદી
દર્શિયોની જાણ કરી

નાગોર નગરમાં નર્મનાસ્ત્ર ધનવાન્યાદિ સંચયે પૂર્ણ, હૃદયમૌ-
નુર્ગા, વ્રજવર્ષવારક, મદમહિન અને દેવ ગુરુ ધર્મચાર્યોનું ચિત્ત-
રણ શુદ્ધિયે મેઝન કરનાર એક સજ્જાનો ગોત્રીય મહત્ત્વપદ ધંગે
આમજારી ભાવિક મત્કોર પાટકપદોન્નર શરુ કર્યો અને વહાર
ગાયોના શ્રી સંચયમુદ્ધાવે તે શુભ અરસરપર નાગોર વધારવાની

पाठकरशेखरवर्मा माग तेवा आवेनो संयसमुद्राय पूज्य श्रीपार्श्वचंद्र-
जीनी पदवी-ग्यानि-उपनिषां विशेष बचावो यनां अन्वय आनंद-
मग्न पद रदो हनो, पट्टेन नदीं पग पाठकरशेखरवर्मा पूर्णाहुती
यया छनां पोतरोतानि घेर जवानुं पग तेने अनमसा भरेलुं जगावुं
हनुं; परंतु न छुटके गुरुदेवनां चरण चंदी निज निज स्थानके जवा
विदा ययो. अहा ! एज संयसमुद्राय यग्यानिषम्य मनाय छे के ते
देवगुप्तादिनी शुद्ध भक्तिना आनंदमां लुट्ठानि बनी रही व्यवहारिक
कार्योनुं पग मान भूली बेसे छे ! ज्ञानदेव ! एवा संयसमुद्रा-
यनी मदा चटनीज करो अने तेवा आनंदशकल्याणी संयमगनां
मकळ विग्र हने ! अस्तु !!!

तदनंतर पाठकनी श्रीपार्श्वचंद्रजी देव विद्वत्मां विशार करना
तया विविध ज्ञानवृक्ष संशोधन करना अने जलशायिणी संयमपनने
श्रीमावता बारकोट मेवाड बेगरे मंदसोना मज्यजीरोने भविष्य
आपी तेभीप तैमनां हृदयभेज अने पूर्वाभेज प वेडने पावन कर्पा. पाठक
श्रीपार्श्वचंद्रजीमां वाणीचात्रुगीनो अनुभव गुण हनो के जेजे पक
बार मकुवाणीनि देवना के बावचोत सांपसी के गवे ते ज्ञानिनो
अने गवे तेवा कंटक मननो होप तथाहि ते गुरुगुणानुरागी यनोत
हनो. आम दोबायी कंठक लत्रोओ, अमुरो अने हिमछोने पग
धर्मरंग लगादी अहिमाचपेनाउक कर्पा. नेमज मनीवि मटे छे के
बावन बीरने अने सोसट योगियोने पग स्वयमेश्वरापक वृत्तिनो

रंग पेदा कर्षो हतो. महत् पुरुषो देवोने पण हाथ करी ले तो एमां कंड आश्रय थवा जेवुं नथी; केमके जेओ असत्यथी अलग, अडग ब्रह्मचर्यधारी, सर्व जीवोने अभयदान देनार, शत्रुमित्रने समदृष्टिथी ओनार, रत्नत्रयीना उपासक, लालच-क्रोध-मान-मायाथी रहित, गूढ ज्ञानतत्त्वनी गरिमाना ज्ञाता अने निरंतर उन्न-तिक्रमनेज हाथ करनारी जव तप आदि क्रियाओना उपासी होय तेवा ज्ञानी ध्यानी तपोना देवो दास थइने रहे एमां नवाइज शी ?

प्रभावशालि पूज्य पाठकजी जिनाज्ञानुसार विहार करता, तथा शिष्यसंततीने वधारता अने जैनागमो-सिद्धांतो-मूत्रो-पंचांगी वगैरे पुष्कळ ग्रंथोना गहनभावने ध्यानमां लट अनुभवता भव्य सुवर्ण सादृश भारत भूमीने पावन करवा लाग्या; परंतु ते समयमां जैनपति-साधुमंडळमां चाली रहेलो शिषिआचार निहाळी अर्थात् जिनप्रवृत्तिक्रियाकांड ज्ञान ध्यान उपर विशेष ग्याल नहीं आपता जोइने भवि जीवोना हिन माटे शुद्ध क्रियाकांड भयो मुनि-मार्ग चलाववा, नेमज श्रावक श्राविकाओने शुद्ध क्रिया वताववा क्रियाउदार करवानी उपाध्यायश्रीजीने इच्छा उत्पन्न थइ अने गुरुराज प्रत्ये ए संबंधे वीननी करी उपाध्यायजीण पृष्ठपुं के “श्रव-रपंडित पूज्यवर्य ! आपथी जिनवरजीना कथन प्रमाणेज शुद्ध क्रिया मार्ग जांहरमां लावोओ; परंतु ते प्रमाणे दान्दमां शुद्ध क्रियाकांड अमलमां केम आवतो नथी ? ”

મુશ્કેલી થતું—“જેટલાક મદદથી શાદનારો જાપનું આવા-
 માંને શરૂઆત કરવાથી થોડે થોડે મદદપરિણામ પોતાના ક્રિપાકાંક્ષી
 પ્રિયિયાવાર્યા સુધી ગાય છે. યુનમાગમવાનો ધર્મનેશોના વિશેષ
 વાંચકને મોંઘે ક્રિયાનુદાન કર્યા થઈ મુશ્કેલીમાંથી મુક્તિ મળ્યાંથી
 પોતાનો અન્યરિપર વિચારી વિચારાંતર્યા થઈ દાંડ રહેતા છે. નાગ-
 વૃત્તિ હૃદયવગ્નપ્રાપ્તિમાં ધ્યાનનેશવરમૂર્તિની વિરામનાદને
 પ્રતિજ્ઞાથી અવધાનથી વિચાર કરીને વાંચકોનાં હૃદયો.

પરંતુ મુશ્કેલીનેશના અંતઃકર્મની અંદર મહામહા
 નાથક. ગણ્યનાંતરો હંદી છાપ જેમાદકા કરું—“ શાદનારોને,
 જિલ્લે આજમ્ ! (જગતજનોને પરિષદ થઈ મૌર્યમ્) જાણનાદ
 (જગતજનોનું રક્ષણ કરનાર) મુશ્કેલી ! અને હજાર વારંવાર
 જાગે મહાન દુનિયા (પદીઓ) આપનામાં આવે છે ને દુનિયા
 નાથની મર્યાદા ધ્યાનથીપણે વધારે જોવાય કે. ગયાં ને પોતાને
 મળેલ પદનો મર્યાદા ધર્મ બનાવે ત્યાં !

શાદનારોનો ધર્મ જ છે કે—પૂર્ણ દુનિયાથી અવગત થવાની રીતને
 જોડે તેનું મુશ્કેલી આપતું. જેમ ગાંધી માગી માગતી મમલના મેટરની.
 મારાં કામો કરી દુનિયા નામના મેટરની. ધર્મ ઉપર અદા, કર્તવ્ય
 માનવાનતા, સ્વચ્છતા, દીર્ઘદષ્ટિ મળેલી તદ્દનો પૂર્ણ નાથ મેલો,
 દીર્ઘ, ધૈર્ય, સમા, સ્વચ્છતા, સ્વચ્છતા, મનસંગ અને વિવેક પ્રાદિ

સદ્ગુણો દરૂપણે ધારવા અને તેઓને પૂર્ણપણે અમલમાં આણી અન્યને ઘટે એવા યોગ્ય વર્તન શીલવતું.

ઇન્સાફ એનું નામ છે કે-લોકોમાં સમાનતા જાળવી રાખવી. મારું તારું ન ગણતાં એક રાહે રહી અદલ ન્યાય આપવો, દરેક વર્ગની તેનો પાયરી મમાણે નિગાહવાની રાત્રી, જેમનાપર જુનમ થયો હોય તેમને દાદ આપવી, અને અહેસાનરૂપ (જુનમીઓના જાતમયર રાહતરૂપો) મલમ લગાડવો.

માનિકની ધંદગી કરતાં ઇન્સાફનુંફલ સાડગણું વધારે છે. કેમકે ધંદગીનું ફલ તો ધંદગી કરનારાનેન મળે છે અને ઇન્સાફનું ફલ તો આણી રૈયન વગેરે સર્વને મળે છે. અદલ ઇન્સાફનો મારો વડો બેદર મળે છે. સાડ વસત દુઝ્મ કર્યાનુંફલ ઘેર બેઠે મેઝ-વતું હોય તો જેઓનાપર ગેરઇન્સાફ થયો હોય તેઓને ઇન્સાફ માવવાથી તથા તેના ગરીબોને દાદ આપવામાં જે કબાકો નીકળે તેથી દાવ થાય છે. દક્ષરન મંદપદ સાહેવે વગ કુરને ધરીકર્મ કરમા-વેલ છે કે, મુલ્તાનોને માટે એજ યોગ્ય કામનો ધોનો છે કે, -માણ-મોને ઇન્સાફ. આપવામાં મલમુલ રહેવું તથા ન્યાયવર્ગ જાંદગી ભોગવવી અને રૈયન ઉપર ન્યાયથી રસન કરવાની નતરથી જોતું પનાથી થીતું કંઈ વિશેષ તેમને ન્યાય નથી. ન્યાયવટે આમું વિશ તેજોપય થાય છે. ન્યાયનો મોકળી આગો દુનિયાં ધુગંધિત વને છે, અને ન્યાયથી વર્તતાં તમામ મુસદો શર આવે છે. ન્યાયી

જનને મદદ ચાહતું છે, અને જુનિની દરેક જગાં પહોંચે છે. દુસ્તા-
 વથી મુન્ક મનદૂન થાય છે. તથા જ્યાંયે પાદશાહના પગ દુસ્તા-
 વરૂની મનરંજીત હોય ત્યાંયે તેના પ્રિય મોટાઓ તાત
 જાયત્તે છે. સ્વાયો રાજા ૯ મુશુની દયાગ્રામીની છાયાવર છે.
 તેનામાં સ્વાય છે તેજ દયાની મુક્તિ મનાય છે. માટે સ્વાયો મુક્ત-
 શાને પોતાના છાંયદાનને આશી મુશુને રોજાની તથા આપણી કે
 તેથી મહેતી મોટા આગ્રહાનપર આદર મેલવો શકે છે.

નિમ્ન તથા મુશુને સમાન માની ને કેટલેક માપાકરનાથી
 ચર્ચવું, રૂપવર રોમનર રાજાઓ, દરેક કામ વિચિત્રન પુણની
 મળાદ ત્રી કર્તુ ૫ પગ દુસ્તાદ દુષ્ટિમાંન મનાય છે. દુસ્તાદ મા
 દુનિયાં અને પેઠી દુનિયામાં માન અને મુન્ક આપે છે. વેપ અને
 પાદશાદ સ્વમાવમાં મરવા. હોવા મોટા પટ્ટે કે વેપ, જેમ દર-
 દીની પુરુગી દરેક માંમતી ધ્યાનમાં ત્રી તેનું દર દર પદા રતમ
 દુસ્તાદ આદરે છે, તેમ પાદશાદે દાદ માંગવા આવનારની શાન તમાન
 સાંમતી ધ્યાન આપી તેનાં દુઃખ દૂર કરવા યોગ્ય રમ્પો હાથ
 ધરવો. ને મોગી કે દાદદાર વધારે શોભ શોભ કરે મોવન તેથી
 વેપ કે પાદશાદે કેટલેક નહીં, તેનાર મુશ્મો વ્યવસ્થા નહીં, અને
 તેને સમતાથી દિલ્લામો આપી તુરત તેનું દુઃખ નિવારણ કરવા
 શોચવું. પાદશાદોના પાપે જન મદદન છે કે પરિવારોની અરજ
 ધ્યાન દે માંમતી, તેનાથી સમ્પત્તિ સાથે સમતાથી રાત કરવો

અને ગરીબ જોડે વાત કરવાથી શરમાયું નહીં. પોતાથી ડરતી પંક્તિના માણસો સાથે મમતાથી વાત કરવી એ મહાનપુરુષોનો સદ્ગુણ ગણાય છે. ગરીબોપર નેકનજર રાખવાથી મોટાદ વધે છે. દુઃખી જનનું દુઃખ દૂર કરવું, નાસીપાસ થતા હોય તેમની ઇચ્છા પાર પાડવી, રૈયનના કામકાજ બળી ચોરુવું મન રાખવું, ત્યાં તેમનું ભલું કરવાનો જ નિરંતર ઇરાદો રાખવો; કેમકે પાદશાહોની સારી ઇચ્છા એજ પોતાના રાજ્યની વરકન વધવાનું ચિન્હ છે. સેતી કે ધગીયામાં રસકસનું વધવું ઘટવું, અન્ન વધારે થવું કે કમતી થવું, વરસાદ આવવો કે ન આવવો અગર વરોવર ન વરસવો, કાઝ પહોં કે સુકાઝ થવો અને રોગ વધવો કે શાંતિ રહેવી-એમની હાની વૃદ્ધિનો આધાર રાજ્યકર્તાઓની રૈયતપર રહેતી સારી નઠારી વિચારણા ઉપરજ છે. માટેજ ન્યાયીપણું એ સર્વ સદ્ગુણોમાં સર્વોત્કૃષ્ટ છે. રાજાની હમેશગી, મુલ્કનો વિસ્તાર, સ્વજાનાની ભરપૂરતા, અને શહેર તથા કસ્બાઓની આવાટી પણ ન્યાયથીજ આવાદપણું ભોગવે છે.

જુલ્મ એ અધમમાં અધમ દુર્ગુણ છે, જુલ્મ પડતીનો પાયો છે, જુલ્મ જાલિમ તીર કરતાં પણ વધારે અંતર છેદનાર છે, જુલ્મ એ કાતેલ ક્ષેર છે, જુલ્મપણું મોટી સોટ આપનાર વ્યાપાર છે, જુલ્મ એજ વેડ દુનિયાને સ્વરાવ કરનાર છે, જુલ્મ સદ્ભાગ્યના દરવાજા બંધ કરનાર છે, જુલ્મ એ સંપત્તિનો નાશ કરનાર છે, અને જુલ્મ એ

દયાહી દોડતી પાપમાત્રી કરનાર છે. શાદગાદો જોર જુન્મપી કોઈનો માત્ર મુંઝાવી ને છે કે કર વેરા વામ્બી કોટાર ખરે છે તે શાદગાદો દીવાલોનો પાયો સોદી અગામીને ધોડવા જેવું કરે છે.

રેયત મૂઝ અને મૂલત્તાન હાથ છે. ડ્યારે હાથનું મૂઝ નવચું પંદે મ્યારે હાથ પવનના પહેલા મપાટેજ ત્રયીનદોમ્ન યાય છે. એ રીતે જુન્મ કરનાર પોતાનાંજ મૂઝ સોદનાર મનાવ છે. માટે જુન્મગારોને ગોપી ગોપી દૂર કરવા અને ડન્સાફવટે સર્વની દુશ મેઝવવી.

શાદગાદોની ધોંજી કરજ એ છે કે-સર્વ પ્રાણીપર દયામાય અને રહેમ નજર રાસવો કેમકે કુદરતે દાખતજની વગા એ એક અનામન સોંપેલી છે તેને જાઝવી ગમ્મીજ યોગ્ય છે. એ અનામનના અંગે તેમને નિર્દોષ રાગી, નેમની મિયતિ મુવારવી, અચીરા વનેલા-ખાંને દિહામો આપવો; દયાટુલિ વનાવવી, જુન્મી પુરુષોના કુમ-મ્લાની ધલામાંથી છોડવી વેપિકર ગમ્મી, અને વારંવાર નેમની સંમાઝ લેવાની કાઝની ગમ્મી નેમના મૂલના ઉપાયો શોધવા.

જો આપણે લીલાપર દયા રાગીયું તો તેઓ પણ રહેમનીજ નજર રાસવે.

જે દયાનો ઘુંટો ઉઠાવે છે તે પોતાનું અને લોકોનું કામ પતેદ કરે છે અને જે દયાને ત્યંત્રે ધેટ્ટ ચેયેદ છે તેનાપર નજીવની નજર મૂટી યાય છે. આ દુનિયાની સત્યામર્મનો દયાવૃત્તિપરજ આધાર છે; માટે રેયતની સંમાઝ રાસવાનું કદી ચૂકવું નહીં. હૃદય

પીડિત જનોપર કૃપા રાखी વર્તેશું. શાપવેદના જેવો નાતો રાજા પ્રજા વચ્ચેનો છે જેથી તે પ્રમાણે જ ઘનિષ્ટ સંબંધ રાखી. આપને સહમાને ધમા વક્ષીશું તો તે પગ તેમજ કરશે, અને સમાધીન અદ્યયનું ચારણું ઉપદેશે.

પાદશાહેને એ શિકાર કરવો યોગ્ય છે કે રૈયતના મનનો શિકાર કરી તેમનાં મન પોતાને તાલે લેવાં. રૈયતનાં દિલ પાદશાહની આવાદી ધર્મી કાયમ થયાં કે વીજી થઈ વસ્તુઓ તેની પાછઝગ થમઢાડ પોતાને તાલે થાય છે. રાજમહેલનો પાયો મજબુત કરવો હોય તો રૈયતની ષર્ણ મમતા મેઢવી તે કેલવહે દૃઢતા આપવી. રૈયતનો પ્રેમ એજ રાજ્યસત્તા જાલવાનાહું જવરદસ્તર લડકર છે. રૈયતને જોડતાં સાધનો પૂરાં પાડવા માટે ઘટ્ટતી યોજના યોજવી. તેમને પડતી તકલીફો દૂર કરવા ષર્તું ધ્યાન દેશું, ઝાંચીઆ, તોફાની, જુન્મી, ઘંડ-ચોર, ળુંટારાઓ, ચુગલીઘેરો, જુઢાઓ વગેરેનાં પ્રપંચતંત્ર ચંચ પાડવાં.

મુલકની આવાદી કરાં હોય તો રૈયતની આવાદી જાલવવી. પોતાના ગ્વજાના કમનાં રૈયતને વચાં કીમતી ગ્વજાનો માનશે, અને તે ગ્વજાનો સંભાઢી ગમ્વશે; કેમકે ગ્વજાનો કદી પણ સ્ત્રી જમે, પરંતુ રૈયતરૂપ ગ્વજાનો નત્યેક પઢે નવું નવું ધન ઉપનતાં ચારાં ગ્વોલી પૂરું પાડમે.

રૈયતની મુલકાત લેવા મુઢા દમ્બાગે મરવા, તેને ચોલવાની છૂટ આપવી, તેના પર પડતી આફતોની, ઝાંચીઆ જુન્મી અપલદારાંધી

યના જુન્યનો દાદ મેલ્લવવા સ્વરૂપાત માંમલી દિલાસા મર્યા જવાન
 થાપવો, દરવાનો ફોદ દાદ મેલ્લવનારને ન રોકી શકે. તેવો સમ્ય
 વંદોચ્ચ રામ્યવો, અને દરેક કચેરી દફતર વગેરે તરફ ઘણી
 વાર્ગિક નતર રાણી મર્યાનો ઉપર યોગ્ય દાવ રાખવો.

જે પોતાના ઉપર જવાબદારી છે તે જાણને હાથ સોંપી નિશ્ચિ-
 તપને પુજારામમાં પડવું નહીં. જે ગુનેગાર પોતે જાગૃતો રહે છે તેનો
 મના નિરાંતે ઉંચવા પામે છે, અને જે ઉંચમાં મશગુલ રહે છે તેનો
 મના હતાગરાન જેટલું છે; કેમકે તેના રાજ્યકર્તાઓના રાજ્યમાં ચોર
 જુન્યગાર, લાંચીયા વગેરેનું જોર વધે. પડી અંધરનો અમલ છવાઈ
 રહે છે એટલે પડી રૂમન વ્યાપી મુલ્યે મૂલ્ય પામે ?

હકુમતના મુખ ઉપર જેસવું શેનું નથી; કેમકે તે જાણનો અધિ-
 કારી યથા પડી મેકડો મકારનો સાવધાનીથી રાખી રક્ષવું પડે
 છે. દુઃખી ગરીબનની મુગદો પર ત્યાગવો પડે છે, નિર્બલજનો પર રહેમ
 રાખવો પડે છે, અને જાનનામની જોગ્યદારી જવાબદારીથી જાલચી
 પોતાના મયા મજાના રહી અજા કરવા પડે છે; કારણ કે ન્યાયના
 મજાનર જેસી મત્ત ન્યાય હાથ પરવો પડે છે.

માર્ગ કામો કરવા માટે પાદશાહોની ૫ પરજ છે કે- મદા-
 પ્રનો સોયરાં, લેગુનેગાર જાનદારોના જાન બચારરા, હુંગા
 માળીઓ પર મુજરતું પાનકીરતું અટકારતું, દેવટ, મસનિદો, ધર્મ-

ચાઝાઓ વગેરેની સારવાર રહેવાની બંદોબસ્તી રાખવી, કઝાશાઝા-ઓ સ્થોલવી, નિશાઝો મારફત વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરાવી પ્રજાને સારા-સાર સમજતી બનાવવી, નિમાજ પઢવી, ધર્મના કામોમાં મદદ આપવી, ધર્મોપપત્તિ છોડવું, નગરચર્ચા જોવી, પ્રમાણીક જામૂસો મારફત પ્રજાને પઢતા સુખદુઃખના સમાચાર મેળવવા, ધર્મમાં હુસ્ન રહે તેવી ફરમિયાત ધર્મની તાલીમ આપવા તદ્દવીર યોજવી, અને પોતે જાતે દયા, રહેમ, ન્યાય વગેરેમાં વર્તી તેની સચોટ અસર પ્રજામાં ફેલાવવી.

તેમજ ધર્મ ઉપર દૃઢ શ્રદ્ધા રાખી વર્તવું. પ્રત્યેક કર્તવ્યમાં સાવધ રહેવું, મુસ્ત ન રહેતાં તાકીદે પોતાના રાજ્યધર્મમાં તન્પર રહેવું, દીર્ઘદષ્ટિ વાપરવી, અને ડગ જે ગુણ કે ફરજની જરૂર હોય ત્યાં તેનો પૂરતો ઉપયોગ કરવો.

બાદશાહાઓ પ્રતિજ્ઞાબંધ થવું નહીં, વિવેકમાં સ્વામી આવવા દેવી નહીં, સતસંગનો રંગ ભગાવી સદાચારી થવું, અને આ દુનિયાની મુસાફરી પૂરી કરી પેઢી દુનિયામાં ગયા પછી પણ સાચકો લેખકો, ગ્રંથકારો અને દુનિયાં યાદીમાં રાખી જયવાદ વદે તેમાં કામો કરવાં એમ હુસ્તાન્ની ઝંદગીનો સાર છે. ” હુવાદિ હુવાદિ ઉપદેશથી ફિગેજગાહ તપ્તવે સારા બાદશાહ તરીકે નીવડવાની પદ્ધતી ગ્રહણ કરી અને તે પદ્ધતી વડે બાદશાહ થઈ જતાં તે મૂરીસા-

જની વધુ માન્યતા સધારી નેમન શુદ્ધ પોતે આર્પાન રહી તેમનો મરતવો અધિકતર સપાપો.

શાદશાહનું વધુ માન મઝામાં છતાં પણ તે સૂરેશના અમલમાં મુનિવંદજી ઉગ્રવિદારીપગામાંન કાપમ રહ્યું, તત્પશ્યાન્ તેમને માટે શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની યથા તે પણ મહાન્ પ્રમાવિક્ત હતા; તથાપિ શહેનશા-હના વહુનાનના મીષે સહજ કિયાનુષ્ઠાનમાં ડીન્દા થવા લાગ્યા, અને તેમને માટે હેમચંદ્રમૂરીની થયાં તે પણ ચવનાર્થીશના સન્માન યુક્ત હતા જેથી મહુમ મચ્છરનેના સમયથી શિથિલાચારનું રોષાપલું થીન અંકુર રૂપથી પાંદડાદાર થયું જગાયું. ધીથી વિષેષપણે આચારમાં ડીલા થયા. એ કારણને મીષે-ચચારાના તથા મના-ન્યાયાનુસાર પોતાનો પરિવાર પણ શિથિલાચારી થતો ગયો, અને અત્યારભગ તેનોજ એ લાગુ રહેવાથી દિનપ્રતિદિન શિથિલાચારમાં વધેરો થતો રહેલ છે. મામ દોષાથી ધર કરી બેઠેનો શિથિલાચાર દૂર થવો એ અતિ કઠોન છે. માટે સમપારિણામવડે ધર્મસાધના કરી સ્વાત્મક-લ્પાણ કરવુંન શ્રેષ્ઠ છે. ”

ગુહરાજના મુસ્તારવિંદ્યી આવી દક્ષીકન જાણી સ્પાધ્યાયર્થને અર્થેવ રત્નકંઠા ચડી આવીકે ‘ ઉત્કૃષ્ટ વૈરાગ્યધારક ચડી શિથિલાચાર દૂર થવા ઉપમા થતુંન યોગ્ય છે.’ ધીથી ગુસ્મદારાજને વિનયપૂર્વક ચીનચું કે-“જૈનધર્મોનવિના અર્થે હું ક્રિયાઉદ્ધાર કરવાની અપેક્ષા

નિગ્રંપ—ત્યાગી થયા પડી છુને મહારામ શ્રીપાર્શ્વવંદની નવ
કન્યો વિદાર કરના તથા પંચ મુખનિમુખતા અને ત્રય ગુણિગુણા
યુક્ત મુનિમાર્ગ મુનય શાવિન્ય પરિસદ સદન કરના અમનિચદ્ધપણે
ચિચરના ખાંચે જીરોને મનિચોચ આપી શિથિલાચારને દૂર કરવા
માગ્યા.

નાગોરથી ચિચરના જોધપુર સમીપ આવી પહોંચ્યા અને તે
ચાનની શ્રી સંચને જાગ થનાં ખનિ આદંબર પૂર્વક નિગ્રંપ ગુન્ને
ચીનનો કરી શહેરમાં પવરાવ્યા કેમકે ગુરુરામના ઉપદેશ વિના કદિ
પણ કોઇનો ઉદ્ધાર થઇ શકનો નથી.

ગુરુરામની મધુરી શુદ્ધ શાણિની મનંસા શહેરમાં ચિમ્પરી અને
ને કુંવરશ્રી મામ્લદેવજીના કાન લગી મદ પહોંચી જેથી શ્રીમંપને
મૂવના અચાંખો પોને પગ ધ્યાન્યાન શ્રવણ કરવા ઉપાધ્યયની અંદર
પપાર્પા અને વિનયપૂર્વક ગુરુ વંદન કરી તે ધર્મદેશના સાંમઢવા
ચિરાગ્યા.

ચાંચનાર ! દરેક કામ સિદ્ધ કરવાની જો સાચી રૂચા હોય
તો તે મમપની અનુકૂળનાન છે. સમયની અનુકૂળતા મઢતાં પડી
ચિલંબને આદર આપવો નહીં; કેમકે તકને આગઢ વાઢ છે, પગ
પાછઢ ટાઢ છે જેથી આવતી તક પકઢી લે, પો તો ચેઢો પાર થાય
છે. જો આવેલી તક જવા દે, પાછઢથી તેને દ્રાય કરવા જાય, તો

તે પછી ટાલના લીધે પકડવાનું સાધન હાય ન લાગવાથી છેક છટકીજ જાય છે. જે ઘડી ચાલે છે તેનાપર આપણો હક છે, પણ આવનારી તક ઉપર આપણો હક નથી; કેમકે તે તક આપણી થશે એવો કંઈ આ ક્ષણભંશુર સંસારની ઢાંઝીનો ભરોસો નથી. માટે હાય આવેલા સમયને કાધુમાં રાखી તેનો ઉપયોગ કરી લઈ કાર્યસિદ્ધિનું રહસ્ય મેલવવું એજ સર્વોત્તમ ડહાપણ છે.

મૂડીશ્વરજી અવસરના જાણ હોવાથી પાટલો કુમારશ્રીના અંતરમાં સદનંતર રાજ્યનીતિની ડંડી છાગણીવાળી છાપ કાપમ રહે તેવો ઉપદેશ દેવો ગ્રહ કરી કરમાળ્યા કે—“આ સંસારની અંદર સાર રૂપ માનવ જન્મ મેલવી એજ વસ્તુ સંપાદન કરવાની જરૂર છે કે સદ્ધર્મને ઓઢાવી, તેનાં તત્ત્વો સદેહી પાઠી ઉત્તમ જન્મને ધન્યાનિ ધન્ય કરવો. ધાંઝી મુંઝાણ આવી સ્વાલી હાથે આ કાની દુનીયાંની ચરાપમાંથી કૂચ કરવું એ તદન ગેરબ્યાજવી છે. આવતી વચ્ચે સ્વર્ગી છાવેલી તે સ્વર્ગી જતાં કરી નવી પુન્ય-સ્વર્ગી મેઝરવી અને તે પછી મુસાફરીને લંબાવવી એજ વહેતર નિયમ છે.

આવો માનવધર્મ છે તથાપિ તે માનવોને ધર્મમાં કાપમ કરવા કે કાપમ રહેવા દેવા એ રાજાઓનાજ હાથમાં છે. કોઈપણ કોમ પોતાના ઉત્તમ ધર્મથી શ્રદ્ધ ધરી રાજાની જાણમાં આવે તો તેને યોગ્ય સમજુત આપવામાં આવે, છતાં પણ તેથી સ્વધર્મની દરકાર ન રાસે તો તેને કાપદાના કરમાન મુજબ સજાને પાત્ર કરી બાગ્યવી

વતોત્રે. કેવલે કાચદો એજ માનમોને મારી નીતિ રીતિ પ્રીતિના
 મર્મનવાનો, અર્નાતિથી અચ્છ યજાનો, થમે કર્યમાં માત્ર રહેવાનો
 અને બચાર આદિ વાતોને માન ગ્રામવાનો માર્ગ વતારનાર છે.
 જટાનું નહીં પણ મે કાચદાનાજ મયથી દુઝાયદા માર્ગ ન આદરતાં
 કાચદા વગર અંકુશનજે આવી રત્નમ કાચદા ટટાવે છે અને તેથી
 માનવ માન્યરં મનાય છે. અંબેરી કાગેવાગવાળા રાજ્યમાં પણ
 કાચદા નો હોય છે; પરંતુ મે માન્યક રંધારણના હોવાથી કદર
 વિના કામમાં આવે છે.

મરવાડના હાપમાં પારમપતિ આવવાથી ચક્રીના કોટમાં
 સ્થાપે છે, મૂર્તિને હાથ ચિત્રાપતિ રત્ન આવવાથી કાગદો ડહાડવામાં
 તેનો ઉપયોગ કરે છે, મીઠીડીને હાથ દીગો મરવાથી તેને જગોડીના
 હાપમાં જગા માપે છે, અને ગમાળ વ્યાપારીને હાપ કોરીનૂર
 સદવાથી તેને પ્રમંગ વચ્ચે કામમાં લેડે. શમ્ભુની કામન કામનદારના
 શપેત ધડ શ્રે છે. કરું છે કે—

(દંડત્રિવિનય છંદ.)

રત્નમ છે પણ શ્યા ઉપયોગનિ આત્મી અંવ અગાદિ કહોને ?

રત્નમ છે પણ શ્યા ઉપયોગનિ મુંદરિ પંદ અગાદિ કહોને ?

રત્નમ છે પણ શ્યા ઉપયોગનિ મૂર્તિ અગાદિ મુશોધિ કહોને ?

રત્નમ છે પણ શ્યા ઉપયોગનિ બીન ચર્ચિત અગાદિ કહોને !

કહેવાનો ભાવર્થ એજ કે સત્તમ કાવ્યદોષનાં અન્યાયિ રાજના અગાદી તે ડ્યા ઉપયોગનો ગણાય ? સુશ્ચ શૂરવીરના હાથમાં, માન્યા સંત પુરુષના હાથમાં, તાજુદી વાણિજ્યકારના હાથમાં, અને કંકણ સુંદર મુંદરિના હાથમાંજ શોમા આપે છે.

(ઇંદ્રવિજય છંદ.)

મામિનિત્રું ઘરભૂષણ એજ સદાય સુત્રીલવડે મુગ્ધ આપે,
મૂપનિત્રું ઘરભૂષણ એજ દિતાવદ ન્યાય સદા સ્થિર સ્થાપે;
શ્રીપનિત્રું ઘરભૂષણ એજ હમેશ દુસ્ત્રીજનનાં દુસ્ત્ર કાપે,
ધિપનિત્રું ઘરભૂષણ એજ અર્ધ અનીનિ અત્રીક ઉથાપે ॥૧॥

મિય યુવગતપદાધિકારી ! સત્તમ રાજ્યકર્તાનાં એજ મુચિન્દો છે કે:-

(ગાથા)

સદ્દમનમ સદ્ગાત્રન-માથિનમરણંચ રાજચિન્હાનિ,
અભિગેરુપદ્વર્ધા વાચ્યજનં ગ્રણમ્યાપિ ?

પટ્ટે કે મૂર્ગ-તોફાની-અન્યાયી-અથમ મનોને સતાવવા-
વગ કરવા-ગિજાને પાત્ર કરવા, તથા પંડિત કલ્યાણી મનોને
આદર આપી તેમનું પાલનપોષણ કરવું અને આશ્રિતમનોના નિર્વાહ
નિમિત્ત સત્તમ સંસ્થાઓ સોંપવી. આ વ્રગ રાજચિન્દ છે. નહીં કે

મગ્યાભિષેક, રાજપટ્ટ અને ચાપર સીંધાવાં છ અને રાજાચંદ્ર છે. જો છ પ્રગ ચિન્હોમાં રાજા થયેલ મનાય તેમ હોય તો મુંવદં, ચાંદી કે પાને પણ છ પ્રગે ચિન્હ મીનૂદ હોય છે. છટ્ટે ને ત્રણ ઉપર પાળીનો અભિષેક થાય છે, પાટો પણ લગાય છે અને ચાવીઓ કઢાટવા ચમરો પણ વિંધાય છે. તો હું નેને રાજાચંદ્રશર્મા ને કહેવું ? શ્રેષ્ઠાર્ય છત્ર કે જો છ પ્રગ ચિન્હ પૂર્વ રાજા થઈ મુલકદારી ન નિવર્યો તો ને દુઃખશર્મા મુંવદા એવાજ મગરો પોખ્ય છે કેમકે ને ને ચિન્હોમાં મગ્ગાવળુંજ ધરાંવે છે.

હીનું રાજચિન્હ છ છે કે. કાંચી રતિદ્રા વર્ણપણે પાઠવી પડ્યું છે કે—

(૩૨મ છટ્ટ.)

લચનપાઠ ને રાવ શર્મા છે મંદાંગદો,
લચનપાઠ ને રાવ શર્મા છે મપલમંદો,
લચનપાઠ ને રાવ શર્મા છે પંદ સરીયા,
લચનપાઠ ને રાવ શર્મા છે કાંડા નીયા,
લચન ન પાટે ને જટિ નેને નરપતિ નરગણો,
મૂલ મદાનજ નાગશે છ સદુને અઢગરાવજો. ૧

તેમજ રાજામાં છરી જીતિ હોવીજ જોડે કે ને, ધર્મના, પ્રજાપાત્નનાં મનર, દુઃખોનું પાનદર્શનારો, પેરની પેટે જીવનદાતા,

पाणी पावो एवो बाळीनी पेडे प्रयोगकुण्डल गजा होवोन मोडण, अने माग सामवानोयी, उनम मन्त्रादिकागोयी, पूर्णभक्त अने वीर अंगरक्षकोयी, आशानील गणेशोयी, नाटक गुरुओयी, दिनकारी द्वाध्योयी, अने विवेकशील नोकर चाकुरोयी संपन्न (गजा) होय तो अवश्य संसार स्वर्गना स्वर्गा करना मान्य पडे छे. माटे तेवा गुणशाली गजाओ पृथ्वीने धर्म-नीति-धन-धान्य-मृत्त अने शोभाय बनाने छे.

गजाओनो जे धर्म तेज प्रतापो धर्म होय छे-उत्तम के जा गजा धर्माधिकारी होय तो प्रजा पण धर्माधिकारिणिज होय छे, अने जो राजा अधर्मान्ना होय तो प्रजा धर्मादुरवर्ती होवा उनो पण जोर जुन्मनी प्रवृत्तार्थ के देखादेनार्थ अधर्मान्नाज बननी जगा-य छे. एर्याजि “ यथा गजा तथा प्रजा ” आ मशकार मरु मूवरी रह्य छे के जेवो गजा तेवोन प्रजा होय छे.

कहेवानुं तान्त्र्य एन के गजाण एवा मदगुणो पुन राजवि-
नाने दीपावी, तथा मानवोण मानवधर्म अंगोकार करी मन्मने
सोभावी पोतानी यशाली वाग्वर्दी दिगंत नगी प्रकाशमा लार्थ
ज्ञानानपत्रमा मुचर्गाधर संपुक्त म्यायो धवा अवश्य यन्न आदरवा
ज पान्य छे के जेथो उभय जन्म सकलजान भेटे छे, पाप नाश भेटे
छे अने दुःख दोहन दुर्भति छेटे भागो ज्यै जाय छे. ” इत्यादि
इत्यादि उत्तमोत्तम रहस्यगम्य वाणी अवग करानी.

વસી અનો પાપર પ્રાણિયોને ને વ્યાપારનો હાથ આરી મુદગાવંત
કરો ! દે દયાલુ નાથ ! અનાપનો હાથ પકડો મનાય કરી મર
પાયથી પાર થવા સાચા મંગાથી થાઓ !

કૃપાલુ ! આ સંઘ ઇજ્જ કહે-‘તું અનુમદ રમ દેવા
સમરથ, હું પણ અર્થી નેનો; ચિત્ત ચિત્તને પાપ મંયોગે, અજર રહો
દેવે કેનો ! મનુષ્યો મોટર કરીને માત્ર કામ અમારાં મારો !’

આ પ્રમાણે શ્રીસંઘની વિનંતી શ્રવણ કરી નિગ્રંથ પાઠકથી
સ્વાંત્ર ચાતુર્માસ કરવાનો નિશ્ચય કરી પર્વવ્યાપારની દબાવના
હવાય હાથ ધરવામાં દીર્ઘદાનિ થયા. તથા પર્વપગા પર્વ આદિ ઉત્ત-
માંતમ દિવસોની અંદર સમયોચિત્ત જિનશાળીમુધાર્થી શ્રીમંથનાં
શરીર અને મન નવપટ્ટવ કરી અર્પૂર મુદગાનાં મોંવના બનાવ્યાં.

જો વ્યાધિની વ્યથા શીતારતી હોય, તો ને સમય અમૂલ્ય
આપવનો ઉપયોગ કરવાની આવશ્યકતાજ છે; પણ ને દુર્દ દૂર થયે
દવાનો જમ્મર રહેતો નથી, જો કષ્ટ પડે તો તુરંત સહાયકની મદા-
યતા લેવાની હોય છે; પણ કષ્ટનું કામચૂ નીકળ્યો મયા પડી ને
સહાયકની સહાયતા માગવો ને કેવડ અવિનયવાચી રીતિ મનાય છે.
મતલબ કે કંઈ કારણને લીધે મર્યાદાને માન સાથે મોટા સત્તત માફી
આપવા સમર્થ પૂત્રાવાચીને પરજ પડી હોય ને સમયના કારણની
સપાવિ થતાં પુનઃ ને મર્યાદાને અસત્ત સ્વરૂપે અચર કરવોજ યોગ્ય

તેમનોજાતી દુષ્ટતા મુજબના વડાપોત વિષ ભાગે એ સ્વાધા-
રિક થીનિ છે-

મરિયા: સત્ત્વિયંતિ, ગ્રામિયંતિ મરમના:
અથવા ધનવિયંતિ, જાનવિયંતિ પંદિતા: :

મારોને અનેક વિદુ વડાપોત હાજર હોય, છતાં જો મરમ
વગેરે જાતી જાંતીનું જનને થાય તો તેવડાના વડાનર્થા વિદ્યોપશ-
માંજ પૂર્વે જાનંદુ મટે છે. માયા પુત્રમાં અગ્રામિનો ઓવ હાજર
હોય હોય છતાં તેમો નિગ્ગર. ગ્રામિનોજ માર્ગ હાય ધરવા હજુદ
દુષ્ટતા વગર છે. અવગમનો જનેનાં પોતાના જુઠરાન પોગ્ય મોરાદ
વગેરે હાજર હોય છતાં-‘જોડને મારો જાંડને કારી. સ્વાધ ગાપજો
જાંડો; નીનિનિપુજની કારીગરીમાં, મારમ મારજ ને જોડે’ પણ
મિટાંતને કંઠમણિ મણિ જે છે. પંદિતોને મરમ્મથિની મમાદિનું માન
હાજરજ હોય છે; તથાવિ જનમમુશયનું મન્માન મેટજવાનો દુષ્ટતાને
જોડવામાં કરે છે એ પોતાના ધનના વિહારેત્તિજ પંદિતા છે !
જમડાના રોગીને અંતમાં જોડ્યા વિહારની મરજતારટે જગતખર્નો
જન્નુ માથ પીટા રંગનીજ ભામે અને ધંતુરાના મદવાડા માનરને
અંતમાં જોડ્યા જેડ્યા ગ્યામિપતના મ્મિથે મર્વજ મુવર્ગનો અપ થાય
એ પોતાનાજ વિહારની મરજતા છે !

માપ્યો અને અન્યંત આદેશ, આનંદ તથા ભાવ માદેન ૧૯૬૫ ના
 ભાગમાં પંચાંગ મુદ્દિ મર્ગા ઉત્તમોત્તમ મુદ્દર્ન મમય પવિત્ર મ્યજ ઉપર
 મુદ્દિપદનો વિધિ અનુમત્યો. ચતુર્વિધ મંત્રમાં આનંદ આનંદ વર્ત્તારો
 જય જય મુદ્દ ધ્વનિથી ગગન ગાત્રી મુ. મેલકોના દેવામાર્ગી દર્પ
 ઉપરાટ જનો દાદિગોચર થવા લાગ્યો. અને પ્રનિરાસિત્ય જવામાથો
 આ આનંદદર્પિથી મુદ્દદશને મેટના જગાયા.

તમ્મશ્વત્ર છત્રોત્ત મુજવાન્ક શ્રીનાનમુર્ગીય મુદ્દ નમગત્તપતિ
 મદ્દાન્ક મમ શ્રીપુત્ર પાશ્વવદમર્ગજો વિજયવંત થઈ વાર્તામ્ય મંથ
 જનોને મુદ્દ જ્ઞાનાનનદાગ અમ્યંતર ડ્યોતિ મદ્દાવના, ઉગ્રવિદારના
 નિયમેને અમલમાં આગતા. ઉગ્ર નપમ્યાર્ક કમ્તા પાપાટ થઈ મેદને
 પધાર્યા. ત્યાંના દાર્કિક નેમવાઝાં જનોને મુદ્દશ્રીય મદ્દવોથ આ
 મુદ્દ ક્રિયાનુષ્ઠાન દર્શાર્ક, નેમજ નેનું પાલન કરાર્ક પર્કા ફર્કાર્ક
 પાશ્વનાયજીની પાપા ફર્કાર્ક પધાર્યા. ત્યાં વામાનંદન મવમયનિકં-
 દન શ્રીપાર્શ્વનમોને વંદી શ્રીપાર્શ્વચંદમુર્ગીની અદો માગ્ય માનવા
 લાગ્યા. ત્યાર્કા વિદાર કરી રુપપ્રાપ કે. ને મયદર મેરવના મનાપર્કી
 મસિદ્ છે તે મ્યલે પધાર્યા.

માનવાને કાર્ણ મદ્દ છે કે, મત્ય ક્રિયાનુષ્ઠાનવાન્કા અને ઉગ્ર
 નમવાન પ્રમાવિક પુરુષોનાં પદવંદન કરવા ઉત્તમ દેવો પણ ઇચ્છા
 થગવે છે અને તેજ ઇચ્છા સમુદ્ધ થયેલી તે મ્યલ્કયાં દાદિગોચર
 થઈ. સ્વાસ મેવગતિ-મેરવતીરે-તો મુદ્દગીના ચરણપાંજ રહી થી

જાલથી પણ દર્પાદિવિજનો ક્રોધા છે : કુતારુ : હવે પ્રવિરોધે કન
 પોશનો કરી નહીં માનંદ અર્થો : " કન્યાદિ ક્રોધવાન" એવન કન
 મુખ્યવર્ગે કાનોરપોગ અને ત્રિપ્રામુના માનુષિક ચિન્હોર : ક્રોધે
 કામર આત્મા કાળો ને દુષ્ટકર્મો સદગતને મહોન્મચ્ચક દિશા
 આતી રિજયંદવનુનિ નામ રાગુ. જ મનપના ત્યાં નહીં મર
 મનુદાય આત્માનંદ પામ્યો અને દેવગુણો ધાર્મિકા ન ક્રોધે કરી ગુ.
 મુળગાદ માનવમત્તનો ત્યાં મેલા આત્મો.

સદનંદર શિષ્ય કરી નિષ્ઠ મર પૂન્યર્થનાં નામોર ક્રોધમાં
 પાવન પાળ્યાં થયાં. ને મ્યટની ખંદર જનુરિં : મંચને કુટ્ટર કરના
 વાંચંદરને પોગ કપામનાના વટથી મંચને રી મારેકરી કુટ્ટરનો
 અંત કરી પૂરપત્રી. જુદ વિવંદાવાતી પર્ગિનિને રાટમા મીની
 મેપી ત્યાં પના સમી કોમોર આવકપમેન મરાપાગરવંક એવન્યાર
 કર્યો, અને આવક આવિકાગમ દદશદાનુગર્ગી થતાં શ્રેયમ્કર
 ત્રિ રાનુદાન આદર્ગી કર્મવર્મના મર્મને માંગરા આત્મો.

શ્રી સંપના આત્માશ્રયી ને માનુષ્યું ચંપામું ત્યાં કરી પોપા
 આગનો પાત્રી યગાતો અને કનકાવતી નર કરી આચાર્ય મરાગમે
 મનપનું મરાત્મ્ય મર્મિદિમાં આનું. ને મ્યટની ખંદર ત્રોકાનાર
 નામના ગાત્ર્ય સ્થાનિકવામિ (મૂર્તિસ્થાપક) નો મર સ્થાપનાર
 અગીય સત્ત આદર્ગી રોષે હોવાપી સુગીત્રી તેમને મંચસિદ્ધાંતોનો

दर्शन करो जीवननी सद्व्यवस्था मिट्ट करी. मुंदर मुन्दर शीतल रेवता-
चरने अने ते समयने धन्याविषय दानता, धर्मदानपी कर्म
निर्भरता करता करावता अने मध्यजीवने धर्मोपदेशद्वारा ज्ञान
गन् (ज्ञान दर्शन योगिनि रूप गन्धर्वी) नुं ओझ्याग आरी बह-
ता केटयोळ मन्द धीपूरपजीए न्याज स्थिरता करबासी अनुद्वन्द्वता
मानी अने त्यां एकदृश्य-एकविध उपवास कर्पो.

त्यार पछी भविजननेन दर्शन आद्वार भाग्यभूषण मिट्टगि-
रिराजनां पामोल्याम सह दर्शन करबा आचार्य भगवाने विचार्यु
अने समयः विचरता विचरता थोडे समये विचर्याचरने मेटी पाव
संज्ञाणेन ताव मेटी निष्पद्यने ते ज्ञानाग्न मिगिराजनुं गंभीर
महान्य संन्यासी सज्जानी अपूर्व धृति मर्या स्वरुप रच्यो. मध्यन
भावना हुल्लास बंद पुष्कळ कर्म मध्ये एवासी मिट्टानानुसार मजदूर
तीर्थराजनी राम बनावी छेवो म्हा करी मध्य जनोना निष्ठाग्नो
सरळ वृत्ताय अद्वयतां गीतो अने त्यांन सर्वतोमद नव प्राग्भी
पूर्ण पर्यो, तथा पांच मध्य जीवोना उद्धार करी संयमी कर्पो.

तीर्थराजनी शीतल छायापां केटयोळ मन्द स्थिरता कर्पो
बाद विहार करता बहमीपूर (बडा चमारही के ज्यो देवद्विस्त-
माश्रमन गनि महाराजे आगनो पुष्पकाष्ट करी व्यापता उद्धारनो
मार्ग सुल्लो मूक्यो ह्यो ते पवित्र म्हा) नी मेद छेवा पर्यापां
त्यांना ज्ञानमंदार छेवो बगेरेनुं अवलोकन करी विचरता छेवरी

સાર સંસારની ઘોટમમતાનો ત્યાગ કરાવી ધર્મો આલેખ આલેખાને
શુદ્ધ ક્રિયાવંત કર્યા.

ત્યાગી વિહાર કરી શ્રીગંગેશ્વર પાર્શ્વનાથજીની પાશા કરવા
દુગ્ધધોર્મીની વિચારણા થઈ, જેથી ગંગેશ્વર ગાને મધારી અનીલ મા-
ધીન પરચાપારી મનિમાધીનાં (મૂર્તિ) અંતરંગના રંગની સુરતા
સાથ દર્શન કર્યા. વિશેષમાં સ્તવન સ્તુતિયોની રચના રપી મનહુર
તીર્થવંદનાનો પરમોત્સાહ મદારિત કર્યા તાદ મૂર્તિ માંદા પધાર્યા.
ત્યાંના શ્રીસંબે મતાની મુરારાનું પધારું મધું નાગી ધર્મા આંધર
પૂર્વક સ્થાપિયું કરી વાજને ગાજને નાગોરી શુદ્ધ તપ ગજાપીઠને
પુરમવેશ કરાવી સ્વાશ્રમમાં પવગળ્યા. સ્વકારી આચાર્ય મહારાજે
મયમયવારક શુદ્ધ ક્રિયાનુષ્ઠાનના વિધાન પૂર્ણ પનોપદેશ આપી
આલેખમ સમજાવ્યો પદ્મજેઃ-આલેખ. ૫. શરૂનો અર્થ શું ?
આલેખ પદના યોગ્ય કોણ વહેવાય ? આલેખ શું શું કરવું જોઈયે ?
અને તેવા આલેખ પદના સંભાલવાથી શું શું મળે શાય છે ? તે
સંબંધી પદમાલ્યા છે:-

મુદ્રધોનાગમ ! જે મનુષ્ય અલગ થઈ, મનમનીય વિવેક અને
શુદ્ધ ક્રિયા ૫. પ્રગ વહે અનંકુન હોય તે આલેખ વહેવાય એમ આલેખ
૫. પ્રગ અસંગેષ બનાવી રહે છે.

આલેખમાં પદ્મજેઃ મુનો અલગ હોવાનું જોઈયે. દરેક પદ્મ જે
માનવ, પોત પોતાના ધર્મ અને મુનોઈ કરીને શુદ્ધ હોય તેમ બતા-

શુદ્ધ તથા ચપોત્તુદ્ધની સેવા કરનારો (શુદ્ધાત્મ) ૧૮, પોતાનાથી વિશેષ શુભ-પારિણો આદર કરનારો (ચિન્ત) , ૧૯, પોતાની નરક કરેલા લવચરને મૂલ્ય ન જતાં લવચરને ઉત્તમ શુદ્ધો આત્મારો (શુદ્ધ), ૨૦, કોઈને કંઈ ભાવ પતો હોય તો પોતાના પાપદાની આજ્ઞા ન રાખતાં શાનાનું જ દિન કરનારો (પરમિતાર્યકારી) અને ૨૧, ધર્મકલ્પ મંત્રવંશો ઉત્તમ વિજ્ઞાન મેલ્લનારો (ભગ્ય-ભાગ) ૫ દલસીલ શુભોષ કરીને શુદ્ધ હોય તેનું આવકના રૂપાચરને ભાવક છે. નામથી આવક નહીં, પણ શુભોષી અનેલા માત્ર આવક. પરમ મંત્રસાને યોગ્ય હોવાથી જ સંપાદનોનાં ચત્ત્રાન શ્રીચીત્રાગદેવે પણ સમુદ્ધાથી ચર્મવંશો છે.

આવકે વેટક મનિકમન, જની ગ્રંથે તે પરચમ્પવાગ લવચરું ચપામકિ વૈદિ નિપતો ધામન કરવા, પછી ગ્રંથે તેટલા પ્રમાણમાં ચામત્રન શ્રંગીદાર કરવા, પાપ-લ્પાપામ્પી નિટન મંદું, મદ્ગુરની ચાની સાંનચી તેનું રદમ્પ આચમ્પાં મૂરું, શુદ્ધદેવ તથા શુદ્ધગુર અને શુદ્ધ ધર્મરિયાનું મત્ર મેવન કરવું. સુરાંચ દાન દેવું, સદાચાર મુનીનિયી વર્તવું, મિલ્પાગદ-કંટકોપમ્પ ધર્મવાદ ન કરવો, અન્ય ધર્મની દરિદ્રાટ દેવ દુર્વક ન ચતારવી, લવચરની દમ્પિ ન રહેવું, દરજ્જા મુજવ ચમ્પાલંદાર રાખવો, કમનીમાં કમની કમાનીનો દજાંચ શુભ-માર્ગમાં ચામરવો, માર્ગાનુમાર્ગીના પાંચીલ ચોલોપી ચિલ્લ ન ચર્તવું, અંધશ્રદ્ધાટ ન ચતારતાં તત્ત્વાનત્તાદિનું વંદું રહસ્ય મેલ્લવો શુદ્ધ

[illegible]

मूरीजीना बचनाविशयबंदे त्यांना रहीन घेऊ मीमांसाह अने
 धाडादेवीना सपून पुढे अमरसाह के जेनो जन्म संवत् १५६०
 ना मागशिर शुदी ११ ना रोज शुभ मयस घयेनो ते फक्त पंदर
 वर्षनी उमरेन अंतरंग बेराम्यथी रंजिन थड मूरीराजनी आगळ आवी
 जिनराजनी प्रवर्ज्या अंगीकार करवानी (तेमणे) बीननी करी.
 ते अक्क करीने साचो बेराम्य मास यवानी परीक्षा लड माता
 पिशनी अनुमति मागी आववानी फज्ज पाटी.

समस्त मावाये कुल्लोद्वारक कर्तव्यकर्ताने अनि लाभनुं कारण
 जागी अनुमति आवी, जेथी अनि आहंवर बाळा महोन्मव पूर्वक
 बाळ शम्भुचारी बुद्धिनिधान कुमार अमरमिंदे मूरीजीना हस्तथी
 विक्रम संवत् १५७५ ना मागशिर शुदी ५ ना दिवस दीक्षा अंगी-
 कार करी. आनंद मंगळ वर्त्तापो अने सन्मर्षनी विंशय प्रवृत्ति
 अमन्त्रमां कावी.

बीजा शिष्यो विद्यमान हता अने विद्याभ्यास करता हता;
 तथापि नवद्विस्तित समरचंद्र शुनि महान् नीत्र बुद्धिवाळी होवापी
 तेओ विद्याभ्ययनमां सर्व करतां आगळ वध्या, प जोड मूरीवरे
 भविष्यमां पाटना अधिकारी यवानी आज्ञानी आगादी मानी लीवी.

तदनंतर विहार करता करता आपार्य महागज अमदावाद
 पयापी; परंतु ते अरसानी अंतर शहेरमां मरकीतो एध्दव जोशभर
 चाळी रहेलो होवापी राजनगरनिवासि आस पायी नागभाग करी

यनां (कर्जोरकर्ज ममाव जागवानां आवनां) सद्भावनानी श्रेणी
 वृद्धिबन्ध यद्, एषी गुरु राजने अति उत्तमव सहित पुरमां पयरावी
 वराश्रयमां विराजमान कयो.

दरम्यान एरु हृदयद्रावक ए चिना बननी दृष्टिगोचर या के,
 त्यांना राज्यकर्ता नवाब साहेब पोताना घर्ष-क्रियाना दिवसने
 रोज पोताना बनरवनी अंधगुदी हुजब गापनी कुरवानी करवा
 एक कटपुष्ट गापने पकरी समजिद तरफ सा जवा फरमाव्यु. एषी
 नौकरो गोवष माटे उत्सुक यथा इना.

श्रीसंवे ए कृत्यने अनिष्ट जाणुं अने पूज्यजीनी पयरासनिना
 मंगळ दिवसे वेष्टुं दुष्कृत्य न थाय भोज मानंद वृद्धि पामे. एम
 घारी नामदार नवाब साहेब आगळ जळ ने दुष्कृत्य मंबंधी मात्र
 गुजारी; परंतु पर्यंकृत्य मानेणुं हांवाने लीखे न मंबंधे कष्ट ध्यान
 आपवामां आयुं नही. जेथी थी संयना आगेवानो निराश या
 पाठा बड्या अने पूज्यजीने आरी गोवषनी वानां रोटन करी.

यार्ता श्रवण करीने योग शक्तिरूप देवीशक्ति. मागळ गापन
 अहृदय करी दीधी अने बज करवा सा जनानाओ ज्यां इना त्यांन
 स्वयंन या गया. ए जोष्ट मारे अजायबी यथा वनावना समाचार
 नवाब साहेबने परोच्या. एषी देवने ज्ञाने आरी ने बातनो
 बारीक तरास कयो तो पोते पन ताजुबी पामी गुरु मदारानने
 मळी यदळी वेअड्डीनी माफी मागवा वराश्रये ज्ञ परोच्या, अंदर

સ્વંર આપી નવાવે શ્રીમદ્ સુરરાજને ધૂર્ણ મર્યાદા યુક્ત વંદનાદિ
 કરી ચયેલી વેગદ્વીની માફી માગી. શ્રીપૂજ્યે તેવું હિંસાક્રુત્ય
 ફરીને ન કરવા વિચારણા જાહેર કરી, પટલે કે-જીવ માત્રનો
 આત્મા આપણા જેવોજ છે. સર્વ જીવો સુખની ઇચ્છા રાખે છે.
 મરણ ફોડને પણ મિલ નથી. માણી માત્ર પોત પોતાના કામ
 થતે પહેલે નંચે હૃદયદાર, ઉપયોગી સાધનભૂત તથા પરોપકારક
 છે. મનુષ્ય, જ્ઞાનવંત હોવાથી અન્ય જીવોને ન્યાય આપવા ધંધાપે
 લે છે. પરોપકાર, ન્યાયયુક્તિ અને સદાચાર એ માનવોનું ઉત્તમો-
 ત્તમ ભૂષણ છે. પોતાનાં વાલ્લકોનું પાલન પોષણ કરી શીખા
 માણીઓના વાલ્લકોને પેગુન્દેગાર છતાં જેજાન કરવાં એ શું
 ઇત્સાફી રાજાઓનો ધર્મ છે ? શું પશુઓને મારી તેના પિંદની
 ફર પેટમાં થનાવી લેવી એ ઉત્તમનીતિ ગણાય ? શું રાજા યદ
 જ્ઞાનેન્દ્રીયોવાળા યદ શીખા જીવોના માણધન ઉપર ત્રાપ મારવી એ
 યોગ્ય છે ? મ્હોમાં તરણાં લેનારને પણ જબહ કરવાં એ શું
 રાખોનો ધર્મ છે ? શું ચાંચી ચુંપી કુંપી તે અનાય જીવોનો પરાણે
 પરાણે જીવ લેવો એ માનસાદ છે ? શું પાપ-કર્મ કરવા
 થીજ પ્રભુ રાજી મ્હે છે ? શું હિંસામાંજ ધર્મ સમાયલો છે ? શું
 અસરાકર કેર કરવાથી જન્મ મરણ છે ? તો પછી દોષાવના
 અધિકારી કોને ગણવા ? ન્યાયસેતુ માલિક હોવા છતાં તેજ
 અન્યાયને માન આપી પરાયા ઓદીથી તપ થાય છે ? શું

નિર્દયી, કમળાસી થવી કૃત્યો કરનારનું ધર્મના દાની નિમાની
 કાલી કોમલી ધર્મગુહ અને રસીને ઓઝગનાર ગણાય છે ! શું
 મહુના દિલ્લાં રહેપ દોની નથી ! શું મનુષ્યના રાજાની પત્તાએ
 અને તેની સીમામાં રહેનાં પશુ પક્ષીઓ ધનામાં યેગ્યાનાં નથી ! શું
 પશુઓની કદદ બગાડામો રાજ્યની ધીંગોરી નર ગર્વી કફે
 છે ! શું ધર્મના દિવસે પાર કરશું કનક કામ છે ! શું મ્હાલે ન
 યાય તેવા કંગાલનેજ મારવા માગમના હાય. શૂંચીમની નરવાર
 કે અન્ય કલ્પ અશ્ર, અને હૃદય મરનાયતી છે ! શું ગરીબ જીવોનો
 હિંસાર કરવામાંજ રાજા બગેરેનું પુણ્યાર્થ મહાપત્તું છે ? શું માન-
 વો અને પશુઓને પરિપાદની દાદ આપવામાં માનિક ક્યામન-
 ના રોજ પક્ષપાત્ર કરી ક્રિયામને હવામાં ઉડાવને ? જે માનિકે-
 ચોરી ન કરવી, સીસર વડનિગાર ન કરવી, ગુદ ન કોમ્પુ, પૂગ-
 મો ન સ્વાવી, ઘરાવ ન પીવો, ઝુગાર ન રમવો, વ્યાજ ન મ્હાનું,
 કદ કામ ન કરવી અને હમેશાં નરું દાનન મરમું પગ ન કાપનાં
 કંદરોજ શુધી ધરજ દાગળ કરી વનમ્પત્તિને શામથી મુક્ત કરવી
 ક્રિયાદિ કરમાન કરમાવેલ છે, શું તેજ માનિકે વીજા જાનદારોના
 જુન્મથી જાન છેવામાં સટાર આપી દોવી જોડે ? શું જુલ્મ કર-
 નાર જાણીમને આશીસ કહેવો વ્યાજવી છે ? શું વીજાઓના
 કાઝનાં કોરી હૃદય કોરીને પોતે રાની થયું અને તે પગ પક્ષ પાંચ
 પચીસ પચના મિદાસ્તાદ માટે આટલો વધો વીજા નિરપરાધીય

पाप सेवां काम करो ! बड़ी छोड़ो ! नेकी करो ! मुदानो सोफ-
 रागो ! फोड़ने न सगावो ! जुन्न करगो तो क्यामना रोज
 जवाब आपरो मुश्किल बड पडगे ! जेवुं करगो तेवुंन पामगो !
 अने जे हावे जेवां पाम करगो तेही शिक्षा के बक्षीम मेखगो.
 शुं ए धर्मशास्त्रोने पन बाजुपर मूली तैमानुं पानाना मनछवने बनवुं
 बगर पापनो समजये पाप बडे धनुं पुन्य मानी लीवुं छे ने मत्त मा-
 नवा दोग्य छे ? कहुं छे के-

(गझल.)

रहम् जो करग है बडला रहम्का बौद पाएगा !
 जुन्न करगहै तो बडला जुन्नका पिन जायगा !
 रहम् जालिमपर करे गर पाक ग्यूल आयामीन ,
 जुन्न फिर मजहमके इकमे घुग हो जायगा ! रहम. १
 बगसदे जगना मुन्दा इकर नही इकहृष्टवाद,
 ये कहा किसने तुझे जालिमसी बल्झा जायगा ? रहम. २
 माक तोराहमे करे इक शिकवा जुन्नन अजीम,
 इक मगर बंशेका बौद बल्झो नो बल्झा जायगा ! रहम. ३
 जुन्नका तारीर एहमांगी जहा परमान है,
 पैद बापुलोके पोरन आप कहाँसे गायगा ! रहम. ४
 नेकीपे मजहूमको जालिमसी दे दावर जस्त,
 सब गुन्हा मजहूम इक जालिमके सर छडवायगा ! रहम. ५

જાગ્યેને જે પેટને ફાંસી દે તે ઢાઢાનું કામ નથી; પણ મરેશ્વર ગાંઠા
 મુંઝવાળ છે. રાગ્યનો સચડો આધાર સેતી દગ્ગ છે અને સેતીનો
 સચડો આધાર ચઢ્ઢપર છે; પરંતુ ચઢ્ઢદોને જન્મ દેનારીન નાન
 પામશે નો પડી રાગ્યનીન આવાદી ધી રીને રહેશે તેનોન કપાલ
 ફરો ! પોતાની દૈવ્યની પોતાપન પાપમાની કરવી એ શું હાલપન
 મર્યો મકાર છે ? જેને માલિક ચચાવનાર દાંય કે માપુપ-
 ચવાનુ દોષ તેને કોગ મારનાર છે. શ્રીદિક્ષમાં કહેવન પન છે કે,
 મારનાર કે દાંય વાઢો છે અને ચચાવનાર દગ્ગર દાંય વાઢો છે,
 ગમે તેમ હો પણ નિમિત્ત વગર કે આયુ મૃત્યુ વગર કોડ કોડને
 મારનાર છેન નરી પરી કાપડો છનાં પ્રકમ્પાન દગ્ગ નિપજાવવા
 તૈયાર થયું એ કુદરતના કે દૈવના કાપડો નોડવાના દગ્ગદાને શીવે
 દમ્પ્યાનગીરી કરવી તદન ગેરમ્પાનવી છે. દયા એન ધર્મનું મૂલ છે !
 દયા એન ચઢ્ઢીનો પાપો છે, દયા એન જમ્મનનો દરવાનો મુલ્તો
 ફરનાર દરવાન છે, દયા એન વન્ને દુનિયામાં પતેહ આપનાર છે
 અને દયા એન કપામનના રોન ચચાવનાર છે માટેન ઉછા ગધ્ધો
 કહેવામાં આવેછે કે.

(મુંઝ જવાની સો રહેશે—ગણલ મેરવી.)

જુલ્મ કરના છોડ દો, જાલિમ સુશકે વાસ્તે;
 હે યહ દમ્પન નાર્ત્તો, ગળે વડાને વાસ્તે.

હ. ?

એને જૈનશામનની લક્ષણિ યદેશી જાની શુદ્ધ ક્રિયાનુષ્ઠાનનો પૂર્ણ
ગાંધી યજ્ઞો, સ્વામીવત્સલ, સ્વચ્છ મનોસ્થિત, પૂજા, પ્રમાણના, શુભ-
મનિ, અપદ્મદાન આદિ કરતા પરિણામે સાચવી નીવડતો હોય
તેવા ભાવો.

મનનના ચિહ્નની શુદ્ધિ કરવી-અંધાર-અંધાર થઈ મરુત
પથારી અને ધર્મવ્યાપારમાં અંધાર સાથે મંડળના શુદ્ધ પ્રદેશમાં
ધર્મની શ્રેષ્ઠ ફેલાવવા કરોતો મની થઈ માત્રવંદ્ય તથા વિચારો.

માત્રવંદ્યની અંદર શ્રવણદેહના શામ્ભો પામ્ભો વિચારી ધર્મ
ધર્મોળ સ્વામીના હતા, જેને મંનારશુદ્ધિ શામ્ભો જાની શુદ્ધિની
મનવંદ્ય આત્મિક-ધર્મનો દ્રશ્ય મનનો છે, પદ્મ સ્વા (કોપનો અ-
માવ) શ્રવણ (ધારનો અમાવ), આત્મ (કષ્ટ મનનનું),
શુદ્ધિ (નિર્ભયતા), મર (સ્વચ્છનો મેર કરવો), મયમ (મંના-
મયવશાનો ન્યાય), સત્ય (સાચી શાંતી કરવી), શ્રી (અંત
ગાંધી પામ શુદ્ધતા), મર્કિત (પરિશ્રદાદિ પામ મંધનનો પરિ-
ન્યાય), અને પ્રશ્નચર્ચ (મર્ક મંધને વિષય શામ્ભોનો ત્યાગમાવ),
આ શ્રદ્ધ શ્રદ્ધે દર્શાવિદ્યમાન હોય ત્યાં ધર્મ વિદ્યમાન હોય છે.
જેમજ જે આચરણને પરિશ્રદાદિ મંધને મેર ધર્મ, શ્રદ્ધા જેના
આચરણની પોતાનો હોય અને આત્મકન્યાય થાય તેમ ધર્મ, અ-
થવા જે શ્રદ્ધની શ્રદ્ધાત્મક ન્યાય મર્કિત હોય તેમ ધર્મ કરવાય છે;
શ્રદ્ધે મંધ પગા વહે શ્રદ્ધે દેશાદવાનો આદંબર શ્રદ્ધો, શ્રદ્ધો કરે

માન આપવા તરફ દોરવા. દરમ્યાન નદીના અધિષ્ઠાત્રક દેવે તે વિચારવાને અનુસરી જઇ મવાદને જડ બનાવી સ્પર્શરૂપ કરી દીધો જેથી ગુરુજીની પાસેથી પારણાને સફળતા માત્ર થઇ. અધ્યાપની વિરામના થતી અટકી થી વડો આનંદ માતી મૂર્તિપરે પ્રાગજ પધારવા હત્કંડા રાખી; પણ રાજ્યાં જોવીશ પીર કે જે કમઠામી પંથના અમન્યારિકા સ્વપ્નાં જાગતી જ્યાંતીરૂપ દત્તા નેમને ગુરુના આન્મવચ્ચની જાનગી જોવા વિચાર્યું અને કેટલાક વસ્ત્રોત્તર કર્યા; તથાપિ આત્મર સત્ત્વની જાનો મનમાં રમીજતાં પ્રતિજ્ઞા પામી ગુરુને વધુ માન આપવા લાગ્યા.

ગુરુજી જ્ઞા તેમનો મત્રા વિગ્રપ ઇચ્છી રજેજ્યાં પધાર્યા અને સ્થાના અનેક જાતનીઓને થુટ્ટુ ધમોરદેશ વંદે પ્રતિજ્ઞા સ્થિ-યાનુશ્ચાન મંદેથી જાતની અંશપૂર્ણી રૂપ પાતી વચ્ચીરૂ બનાવ્યા. તેમજ સ્થાના ગત્તાને પ્રતિજ્ઞાથી જીવદિમા થતી અટકાવી થુટ્ટુ ધટ્ટા-વાન ધાત્વરૂપ અંગીકાર કરાવ્યો.

તત્પરવાદ પ્રાપ્તિપ્રાપ્ત વિદ્યાર કરતા માત્રવ મદેશની મંદર દત્તાર કમાદને દયામય થમ રૂચગતી દિમા કર્મથી રજાવ્યા.

રાજક કુંદ ! માત્રવદેશની કેટલીક મુનિનાં રસતા કેટલાક જીવોનો ઉદ્ધાર કરી મૂર્તિ મેવાદ મુનિના મુન્યરૂપ ઉદ્દપુરમાં પધાર્યા, અને ત્યાં પણ તેમજ વ્યાપારથી વિશેષ લાભ મેટવશ મેવા-દમાં વિષતી મારવાદ તરફ પધારી મરુપર રાજ્યના પાવનરૂપ જોય-

ચાવવા. પગથી પગ ઘસીને ધોવા નહીં. કોઈને આઢચઢાવવું નહીં, ગુપ્ત
 વાત પ્રકાશમાં છાવવી નહીં. કષ્ટ પડ્યે હામલી ન જવું. વિપત્તી વસ્તે
 ધીરજ ધરવી. રાત્રે કોઈને ઘેર જવું નહીં. વગર તેડ્યે કોઈને ત્યાં
 જવું નહીં. રાજા અને રાજકુટુંબીઓનો પૂરતો વિશ્વાસ રાખવો નહીં.
 સન્માર્ગે પ્રવર્તવું. સદા ચરણ સેવવાં. સત્સંગતિ કરવી. નવલાથી
 વાદપિવાદ ન કરવો. વૈર, વિવાહ અને પ્રીતી વરાયરિયાથી કરવાં.
 આઢસુ થઈ સત્કૃત્યો બેતાં મૂકવાં નહીં. ન્યાયથી ધન ઉપાર્જન
 કરવામાં કટિચઢ્ઢ રહેવું. અર્થને દાન દેવું. મઢેલા ધનનો અને
 મઢેલી વિચ્છા કઢ્ઢા આદિનો સદુપયોગ કરવો. અતિ ઉઢાડ થવું
 નહીં. શક્તિ છતાં કંગાલ કંજુસ થવું નહીં. બઢ્ઢિયાથી ઘાથ મીઢવી
 નહીં. દેવાથી ઢરવું. યાચકને નાકારો કરવો નહીં. કપાય-વિપય-કંઢક
 પળાથી દૂર રહેવું. સ્વદેશ-સ્વધર્મ-સ્વજ્ઞાતીનું અપિમાન રાખવું. આ-
 શાના પાલળામાં શુલી છોમની મૂર્તિરૂપ ગળાવું નહીં. દીન દુઃસ્ત્રીની જ્ઞાર
 કરવી. સમ્પત્તાથી વર્તવું. રાત્રીચર્યા-દિનચર્યા-શ્રુતુચર્યાદિના નિયમ
 ધ્યાનમાં રાત્રી જે ધર્મ વગેરેને કેં વ્યવહારને ચાપ કરનાર ન હોય
 તે ધર્મા ધ્યાનમાં રાખવા. કોઈ પણ ધર્મની નિંદા કરવી નહીં. સર્વનું
 માન જાઢ્ઢવું. રાજ્યમક્ત રહેવું. પારકાની પીઢ જાળવી. સાર્વજન-
 નિક કાર્યમાં શક્ત્યાનુસાર યાગ છેવો. વિચ્છાકઢ્ઢા મેઢ્ઢવવામાં અ-
 ત્યાગ્રહી રહેવું. ઠગ-ધૂતારા-ચોર-લંપટ-ધુગલસોર-જુગારી આદિથી
 વિરક્ત રહેવું. પ્રપંચજાઢ્ઢમાં ફસાવું નહીં. પોતાનો મરમ કોઈની

છે તો મેં પોતાની મનિનોજ દોષ મનાય ! હમેશાં ઉત્તમ
રાત્ર કહેલીના દાવ જગાજ સેની સાચી કીમત મકાનમાં આવવા
પામે છે. કયું છે કે—

(સાવળી.)

દુઝાની પામવ નહો મેં શું કેસલી કીમત કરને ?
નહી પારસે પીત્તલ તે શું મૂલ્ય કનકનું મન થરને ?
સાવળની લિંગદોચી તે શું સાફર મૂલ્યજ ઉચ્ચરને ?
સાવ રોજ તે મોચવળી શું મણિન લહેમન કેમ વરશે ?

એન છુનવ અઢાની દેપી કાનાંજનને શું જાણે,
દોષ કહેલી તેજ જગાદીર પિઠાળી હેતુ હૃદય આણે !

સારા મળની માટલડી તે મીઠામઝને નવચાહે,
શૂનમંતના પૂજક જે જન અર્ધિને નવ આરાહે;

કામગાલના ગળી તે નવ તત્ત્વ શ્રવને અવગાહે,
ખાંચરમણી દુસ્તર તે નવ મીઠાદ રાવા ટપાહે;

કીમત નહીં જે જનને જેની તેની પર મેમન માણે, દોષ. ૨

નર્દનનર ગુરુરાજ નાગોરનું ચાતુર્યાસ પૂર્ણ થવાયી સંવત ૧૬૦૪

ની સાલમાં વિહાર કરના અને મરિક નીરોર ઉપદેશદ્વારા
મનુશ્રદ કરતા ઉપાધ્યાયની સમરસંદ્રની વગેરે શિષ્ય મનુ-
દાપ સદ આચાર્ય મહારાજ શ્રી અનુક્રમે વ્યાં વ્યાં પચાપી
તેનો ક્રમ નીચે મુજબ છે—

છે તો તે પોતાની મરિનોજ દોષ ગણાય ! હમેશાં સ્વપ-
 રણ કહેલીના દાપ જગાંજ તેની માલી કીમત મદાગમાં આવવા
 પામે છે. ક્યું છે કે—

(લાવની.)

હાલની પાસ નહોં તે શું કેસની કીમત કરશે ?
 નહીં પાસે પોતલ તે શું મૂલ્ય કનકનું મન થશે ?
 તાલની વિલકોચી તે શું સાકર મૂલ્યનું વચ્ચરને ?
 તાપ હોલ તે મોલકની શું મજિન હોલનું કેમ થશે !

એમ મુનવ અગાની દેપી કાનાંજનને શું જાણે,
 દોષ કહેલી તેજ જવાહીર રિઠાળી હેતુ હૃદય આણે !

તારા જાળી કાઢલકી તે કીડામજને નવચાહે,
 મુનમેતના પૂજક જે જન અર્પણે નવ આપાહે;

કામનાથના ગાળી તે નવ મન્ન ગ્રંથને અવગાહે,
 મોગરમસી ફરર તે નવ કીડાહ મ્યાવા ટપાહે;

કીમત નહીં જે જનને જેવી તેની પર મેદજ નાણે, દોષ. ૨

તદનંતર ગુસ્તાજ નાગોરનું પાતુર્મામ પૂર્ણ થવાથી સંવત ૧૬૦૪
 ની સાલમાં વિહાર કરતા અને મરિકા ખીરોતર હપદેશદ્વારા
 અનુગ્રહ કરતા ઇલાહાબાદી સનમ્દેશી કોંગેરે ગિરિય મધુ-
 દાપ સદ આચાર્ય મહારાજ શ્રી અનુક્રમે ચર્ચા ચર્ચા કરાવી
 તેનો ક્રમ નીચે દર્શાવે છે—

छे तो ते पोतानी भनिनोज दोष गनाय ! हमेशा उत्तम
रत्न सपेरीना हाथ जताज तेनी माची कीमत मकादमा आववा
पावे छे. कयुं छे के—

(लावनी.)

हल्लरनी पागव नही मे थुं वेसरनी कीमत कररो ?
नही पारखे पीतल ते थुं मूल्य कनकनुं मन घररो ?
लावनी नीलकोपी ते थुं साकर मूल्यम उच्चररो ?
खाय खोल ते मोयउनी थुं ललित सहजत केम कररो ?

एज मुनव अदानी द्वेपी धानाजनने थुं जाणे,
होय सपेरी तेज जवाहीर रिठानी हेव हृदय आणे !

तागा जयनी माठलडी ते मीढाजयने नवचाहे,
भूतमेवना पूजक जे जन अर्चने नव आराहे;

काममासना गगी ते नव नम्र ग्रंथने अवगाहे,
भोखरमसी दुष्टर ते नव मीढा खावा उपाहे;

कीमत नही जे जनने जेनी तेनी पर मेमन नाणे, होय. २

नदनंतर गुरुराज नागोरनुं चातुर्मास पूर्ण यवापी संवत् १६०४

नी सालमां विहार करता जने भक्ति जीरोपर उपदेशद्वारा

अनुग्रह करता एषाध्यायनी समग्रचंदनी बगोरे लिप्य समु-

दाय सह आचार्य महाराज श्री अनुक्रमे क्यां क्यां पयार्या
तेनो क्रम नीचे मुद्रव छे—

છે તો તે પોતાની મનિનોજ દોષ ગણાય ! હવેઈાં સ્વપ્ન
 રત્ન કહેરીના રાપ જગાંજ તેની માણી કીમત મહાનમાં અરવા
 પાને છે. કમું છે કે—

(તારાની)

હજારની પામર નહીં તે શું કેસરની કીમત કરશે ?

નહીં પારસે સીતલ તે શું મૂલ્ય કનકનું મન થરશે ?

શામરની શિવમધોની તે શું માદર મૂલ્યન ઉચ્ચરશે ?

સ્વાપ પેદા તે મોચનની શું મહિમ અદેશ કંઈ થરશે ?

પત્ર મુલત અડાની દેખી કાનાંજનને શું આણે,

રોપ કહેરી મેંજ જગદીશ નિઠાની દેવ હરપ આણે ! ૧

સ્વામી જગત્ની માટલની તે કીડામઝને નરપાદે,

મુતમંતના પૂનક જે જન અર્થને નર આપાદે;

કામદાસના ગાંધી તે નર નર અર્થને અરપાદે,

મોગરમણી દુહર તે નર કીડા સ્વામી આપાદે;

કીમત નહીં તે જનને જેની તેની પર સેવક નાણે, દોષ. ૨

મહનંતર મુગ્ધાન માગોરનું પાટુમાંસ પૂર્ણ થવાથી સંવત ૧૬૦૪

ની સાલમાં વિચાર કરતાં અને મરિક જીનોતર સરદેશ્વરાગ

અનુદા કરતાં સ્વાધ્યાયની સત્કર્મદેશી થને રિપ્પ મુ-

તપ સર આવાર મહારાત્ર થી અનુદાને થઈ થઈ પાપા

દેનો કમ નીલે દુર છે—

हे तो ते पोतानी मतिनोज दोष गन्नाय ! हमेशा उत्तम
रत्न झवेरीना हाथ जवांज तेनी माची कीमत मफासमां आववा
पायं हे. कसुं हे के—

(लावणी.)

दुष्टरनी पाग्व नही ते शूं केसरानी कीमत करणे ?
नही पारखे पीवळ ते शूं मूल्य कनकजुं मन धरणे ?
सावरीनी रितछोली ते शूं साकर मूल्यज छप्परणे ?
खाप होळ ते मोयतजी शूं ललित लहेजव केम वरणे ?

एज मुजब अघानी द्वेषी धार्ताजनने शूं जाणे,
होय झवेरी तेज जवाहीर रिठाजी हेव हृदय आणे !

खारा नयनी माळळडी ते पीढामळने नवचाहे,
भूतमेवना पूनक जे जन अर्हवने नव आराहे;

कामनासना रागी ते नव तत्त्व ग्रंथने अवगाहे,
ओखरमसी दुष्टर ते नव पीठाः खावा लढाहे;

कीमत नही जे जनने जेनी तेनी पर प्रेमज नाणे, होय. २

नदनंतर गुरुराज नागोरजुं चातुर्मास पूर्ण यवापी संवत् १६०४

नी साल्मां विहार करता जने भविक जीरोरर सपदेशद्वारा
अनुग्रह करता सपाध्यायजी समरचंदजी वगैरे विप्र्य सद्गु-
दाय सह आचार्य महाराज श्री अनुक्रमे क्यां क्यां पदार्पा
तेनो क्रम नीचे! मुजब हे—

छे तो ते पोटानी मतिनोज दोष गनाय ! हमेना उत्तम
रत्न झवेरीना हाथ जवांज तेनी साची कीमत मकाजमां आववा
पावे छे. कसुं छे के—

(लावगी.)

हठ्ठरनी पागव नही ते थुं चेसानी कीमत करणे ?
नही पारखे पीतल ते थुं मूल्य कनकनुं मन बरणे ?
खाखरानी तिसछोली ते थुं साकर मूल्यज उपचरणे ?
खाप खोळ ते मोयवगी थुं मल्लि एहेमव केम बरणे ?

एज मुजव अछानी हंपी धानाजनने थुं जाणे,
होप झवेरी तेज जवाहीर पिठानी हेव हृदय आणे !

खाग जखनी माठलडी ते मीठामळने नवचाहे,
भुनमेवना पूजक जे जन अहिवने नव आराहे;

कामनाखना रागी ते नव नत्त ग्रंथने अवगाहे,
ओखरमसी इकर ते नव मीठा खवा उपाहे;

कीमत नही जे जनने जेनी तेनी पर मेमन नाणे, होप. २

नदनंतर गुरुराज नागोरनुं चातुर्मास पूर्ण यवापी संवत् १६०४
नी सालमां विहार करता अने भविक जीरोर एवदेशद्वारा
भनुग्रह करता एपाध्यायजी समरचंदजी बगरे त्रिप्य सहु-
दाप सह आचार्य महाराज श्री अनुक्रमे क्यां क्यां पधार्या
तेनो क्रम नीचे! मुजव छे—

છે તો તે પોતાની મનિનોજ દોષ ગણાય ! હમેશાં ઉત્તમ
રત્ના કાચેરીના દાણ જતાં જ તેની સાચી કીમત મકાનમાં આવવા
પામે છે. પણું છે કે—

(લાવણી.)

હજીરની પાસ નહીં તે શું કેમતની કીમત કરશે ?
નહીં પાસે પોતે તે શું મૂલ્ય કનકનું મન કરશે ?
લાવણી વિસાદોથી તે શું સાકર મૂલ્યન ઉત્તરશે ?
સાથ સ્વાદ તે મોત્યુળી શું મજાન સહેજ કેમ કરશે ?

એન કુનવ અટાની દેખી કાનગનને શું જાણે,
- દોષ કાચેરી તેન જાણીર રિઝાણી દેવ હૃદય આણે ! ૧

સાગ જાણી માટલી તે કીટામળને નવ આણે,
શૂનમનના પૂનક જે જન અર્થને નવ આણે;
કામનાશના ગાળી તે નવ મત્ત ગ્રંથને અવગાણે,
મોગરમાતી કુરર તે નવ કીટા ગ્યાવા ઉપાણે;
કીમત નહીં તે જનને જેની તેની પર મેમમ જાણે, દોષ. ૨

મદનંદર શુભરાજ નાગોરનું પાનુમાં પૂર્ન કરાવી સંવત ૧૬૦૪
ની સાલમાં વિશાર કરતા અને મલિક બીનોર સરદેશ્વરા
અનુમદ કરતા દશાપાપની સનરચંદની મોરે નિષ્પ સનુ-
દાપ સર આચાર્ય મહારાજ શ્રી અનુદત્તને સર્વા સર્વા કરાવી
દેનો કમ નીચે! હૃદય છે—

છે તો તે પોતાની મનિનોત્ દોષ મનાય ! હમેશાં સ્વત્તમ
રત્ન ક્ષેત્રીના દાષ જગ્યાં તેની માઠી કૃતિત મધ્યમમાં આવ્યા
પાને છે. કહું છે કે—

(સ્વામી)

હૃદયની પાસ નહીં તે શું કેમની કૃતિત કરશે ?
નહીં પાસે પોતે તે શું મૂલ્ય કનકનું મન થશે ?
સ્વામીની સિત્તકોની તે શું સાદર મૂલ્યનું કલ્પારશે ?
સ્વાય સોજ તે મોટાની શું નિજી સદેશ કેમ કરશે !
પર મનવ અધાની દેવી કાનંતનને શું જાણે,

- દોષ ક્ષેત્રી તેમ જગ્યાંર વિગતી દેવ હૃદય આણે !

૧

સ્વાય મળી મોટાની તે મોટામળને નવચાહે,
મૂલ્યમળના પૂનક જે જન અર્થને નવ આપાહે,
કામદાસના ગળી તે નવ તત્ત્વ ગ્રંથને અવગાહે,
મોક્ષરમણી હૃદય તે નવ મોટા સ્વાય ટપાહે,
કૃતિત નહીં જે જનને જેની તેની પર મેમન નાણે, દોષ. ૨

મદનંતર ગુરુરાજ નાગોરનું ચાતુર્માસ પૂર્ણ થવાથી સંવત ૧૬૦૪

ની સાલમાં વિહાર કરતા અને મલિક નીરોત્તર હપદેશદ્વારા

મનુષ્ય કરતા ઇલાહ્યાયની સનરંદની વગેરે નિષ્ણ મનુ-

દાષ સદ આચાર્ય મહારાજ શ્રી અનુક્રમે કયાં કયાં થવાયા

તેનો ક્રમ નીચે દર્શાવે છે—

ऐ नो नें पोतानी मनिनोज दोष गनाय ! हमेना उत्तम
रत्न इवेरीना हाथ जगज तेनी माची कौनत मकानमा आववा
पाने ऐ. कसु ऐ के—

(लावनी)

हल्लरनी राग्य नहो नें श्रुं केमानी कीमत करणे ?
नी राग्ये पौतल ते श्रुं मून्य कनकनुं धन धरणे ?
राग्यानी विमलधोली नें श्रुं माहर मून्यज उल्परणे ?
राय होल नें मोरुनी श्रुं ललित लहेम्य केम करणे !
एत मुनव मडानी हंपी डानांजनने श्रुं माणे,
होप इवेंगे नेत्र जवाहीर रिठाणी हेत हृदय भाणे !
राग्य मलनी माउलदी नें कीटामळने नवघाटे,
धनमनना पूण्ड जे जन अहंमने नव आराहे;
कामनामना रागी नें नव नख धंवने अवगाहे,
भोगराधाती हूडर नें नव कीटा मारा उपाहे;
कीमत नहो ऐ जमने तेनी तेनी पर मेमज नाणे, होप. २

मदनतर राग्यज माणोग्नुं पातुर्माण पूर्ण दबायी संवत् १६०४
मी मायना विवाह करला जेने मरिच मीरोतर एतदेरडाग
धनुषा करला एतावापनी सनगष्टंटी बगेरे जिय सडु-
दाप मर आचार्य मरागज धी धनुषने वडा वना दबायी
तेनो कप नीचे हूडर ऐ—

(दुरा) धारै बरसी काष्ठ टाटके जल बरसायो अपार
 गामें इन चपटव माजे सेवक जन आधार दरदर सदगुरुका
 मुखकारी ॥ जग० २ ॥ नगर तंवावनी आप गये जहां धीसंघ
 सब सहे भये नवाव उहांका निरदारे गाय मारनहुं छटकारे ॥

(दुरा) न बचन मुना गुरुदेवका नब दीया मली बनाप गाप
 छोड़ पग लगा मुखि के रिंसा दीवी छुटाप बेदग बंध चम-
 तकारी ॥ जग० ३ ॥ ग्यन सदगुरुको जो धारै वेदा उमका हो-
 य धारै दुश्मन दोरी प्रखमारै धन कीमति जन विस्तारै ॥

(दुरा) मरिमा श्री गुरुदेवकीरे मुरगुरुसैं न कटाप
 हरचंद घोडारति बोले जय जय जय गुरुगय मदा च-
 गोकी बडिहारी ॥ जग० ४ ॥ इति पदं ॥

॥ राग कल्याण ॥

सद्गुरु आपो मुख श्रीधारो दूकरो दानिद्र हमारो ॥
 स० ॥ मोरें मरि करो सदगुरुजी गुग छीजो अरन ह-
 मारो ॥ दीनदयाल दयानिधि दादा दासकी चिन्ता नि-
 वारो ॥ स० ॥ १ ॥ पार्श्वचन्द्रमुखि सदगुरुजी बदवगछ
 निरदारो ॥ तीनछोकमें मरिमा । चिह्निद्व जगको
 नवारो ॥ स० २ ॥ अवि ली यापनाकीनी अनरद बंग

मा० ॥ ३ ॥ बारह बरसो काळ पढ्यो नव नृप आयो पगचारी ॥
 करजोडीने अरज करी तब धन बरसायो भारी ॥ मान० ४ ॥
 ॥ बावनवीर अरुचोसठजोगि रहते आझाकारी ॥ कहन
 अवीर सदा सद्गुरुको बारी जाऊं बार हनारी ॥ मान० ॥ इति

॥ कजरोनी चाल. ॥

पार्श्वचंद्रमूरौद मन भायानीवे ॥ पार्श्व. ॥ ए टेक ॥ दे-
 छगसाह विमलादेमाना जाको मुर नर मुनीगण गायानीवे ॥ पार्श्व०
 ॥ १ ॥ पंचमहावन पालन मूरी गुग छतीस परायानीवे ॥ पार्श्व०
 ॥ २ ॥ दे उपदेश भविकजन तारे सुमति गुरनि मन लायानीवे
 ॥ पार्श्व० ॥ ३ ॥ समतासागर अनुभवशत्रा विषय कषाय मित्राया-
 नीवे ॥ पार्श्व० ॥ ४ ॥ कहे इंद्रवंद मेरे सद्गुरुजी वारण तरण
 कहायानीवे ॥ पार्श्व० ५ ॥ इति पदम् ॥

॥ राग प्रजाती. ॥

श्री गुरुदेव सहाइ जिनके ॥ श्रीगुरु० ॥ कहा करे कोई
 पापी दुष्टी दुरजग जोरु लुगई ॥ श्रीगुरु० ॥ १ ॥ गाम नगर
 पुर पाटण मांहे कुञ्जल मङ्गल बरनाई ॥ भगतवञ्जल महगुरुकी
 कृपासे मुखमपनि घर आई ॥ श्री गुरु० ॥ २ ॥ धरण कमलकुं
 जो नित पूजै सो नृप पदवी पाई ॥ श्रीपार्श्वचन्द्र मूर्तिसरजीके
 अवीरचंद गुगगाई ॥ श्रीगुरु० ॥ ३ ॥ इति पदं ॥

गुरु विहार करतीं कृष्णनगर पगपारी ॥ आराधिन जलमुरपनि
 भाये, दीवे भेषदान नैवाकारीजी ॥ गुरु० २ ॥ भूमंडलवि-
 चरतीं सदगुरु दानवदेवके वीर विषम नदीप्रायक सुरकुं साध
 बद्ध कीये चोरिस पीरजी ॥ गुरु० ३ ॥ आराधन्यम कलिहाराके
 सब देवन जिरादेका ॥ बदनपगउपनीदादादानी दीनो वंजिन
 फल नितमेवाजी ॥ गुरु० ४ ॥ दीनदयालसर महावन-
 पाछे भीमणवर महाराज ॥ हरपचंद घोडापनि सुमरे सिद्धहोय
 सब काजजी ॥ गुरु० ५ ॥ इति पद ॥

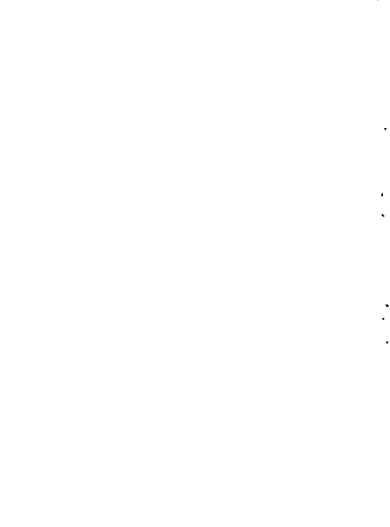
॥ रेपता. ॥

सजन गुरु देवकी सेवा देवे गुण ज्ञानकायेबा० ॥ म० ॥
 भाविक नर नारी जो ध्यावे ॥ सदा सुख मंगदा पावे ॥ १ स०
 ॥ दादा पार्श्वचंद्रमूर्तिदा ॥ दरबाने दर दुखदंदा ॥ अटल
 परताप जग गात्रे ॥ सुनसका तुर नित बात्रे ॥ २ ॥ स्त्रीपागुरुदेव-
 का छरणा ॥ कृपा निज दाम पर करणा कहत अशीर करजो-
 री ॥ करी वीनती सफल मोरी ॥ ३ स० इति पद ॥

॥ दादाजीनी स्तुति. ॥

बेल्ग माह नरोत्तम बिमलादेवीपाय ॥ सूरत मन मोहन
 हृदयनिरमलकाय ॥ १ ॥ श्रीवदनपगउपनी पार्श्वचंद्रमूर्ति
 गुण वीर ॥ वीर चोवीन बोल्या माटवदेवके वीर ॥ २ ॥ इ-

हेस्वामी सुप्र चिन्ता भागो यगवरमापो असरणसरणं ॥
 नमो० ॥ ५ ॥ बीरबावन चउमठ योगनिपा रहै छानर गुन
 गावै दुनियां सेवक घर दौलतमें वरणं ॥ ६ ॥ नमो ॥ जग
 परचा पूरण परवारी बांरी महिमा तीन सुवनब्यापी बहु भूष-
 नि सेवै रूप चरणं ॥ नमो० ॥ ७ ॥ करे आग्नी मुख सि-
 रनापी दुम्ब दुम्बन दुर करो स्वामी हुनि अवीगच्छं करै गुन
 वरणं ॥ नमो० ॥ ८ ॥ इति श्रीवदनपगण गगनदिनकर
 भृंगारहार श्रीगार्भदेवपूरीचरणों आराविका मंग्यौ ॥

॥ अथ श्री भैरवजीनी स्तवना ॥

रतनपुरी मंडण अति सोहे, भैरवी महाराज; जीव बनाबुन
 विकामन स्वामी, देख्यो रवि सय आज. मोरा स्वामी सेवक जन
 मुखधारी हुं छे कनियुग माहि देव मोरा स्वामी सेवक जन मुख-
 कारी ॥ १ ॥ मुखे पान बहु सुंदर सोहे, गळे धुनंग विद्याज;
 चार हाथमें लंजन सोहे, छटिफामां कडपाज. मोरा स्वामी सेवक
 जन ॥ २ ॥ पाय माहि धुपरिया घनके, मोहे शबरीपां माय;
 स्वमुखाइन अति सोहन भेटीयां, मुख बाय नखाज मोरा स्वामी
 सेवक जन ॥ ३ ॥ यणा दिवसपी पाग मनमां, नुम दर्शननी आय;
 ते पुरी हवे स्वामी मज्जत हुं, मच्छ करो अरदास मोरा स्वामी
 सेवक जन ॥ ४ ॥ कृद्धि मिद्धि विद्या मुन आरो, कानो चिन्ता
 जान; मन माहि हुनि मुक्त बजारो, निननो विरुद निराज मोरा

व्याकरण नक्क भज्या अशारः
काव्य छंदको लयाज पार.

जैन धैवना जगमांदि धंय.

पूग भज्या लयाओ बहुल्योजे अर्थ.

श्री पार्श्वचंद्र मृगेश्वर महुअज जाणेः
पंडित मयल्या जेहन वयाणे.

गय गना मवि जेहनी काग माने.

श्री पार्श्वचंद्र मृगेश्वर महुअज जाणेः
सोपपुरे जेणे नेट वग्याव्यो.

पोग्याव्यां ह्यो जेह धम्यो

गयगा गयो जेहरो हं वावे

गयगाठ जेहरो निर आवे.

माहु गन वग्याव्यो " लयाज मगो.

विद्यावती सुठो हुअ जेहनीः

पण्डित छंदको जेणे ते नर.

मोय लोन छंदको जेहरो गये.

- विमलादे नंदन मलो प्रागवंश शणगार. श्रीपास. १
 लक्षण रूप कला घणी सोहम मयण अनुपा,
 चंद्र गच्छे चडती कला, सोहम स्वामि सरुपा. श्रीपास. २
 नयणे सारंग हराच्यो ए मुख पुनमका चंदा;
 गतिजिति राज हंसकी तेजे जीत दिणंदा. श्रीपास. ३
 पंडितराज लभा कथी, आगम अमृत गंगा,
 नवरम धर्मकथा सदा, आचक आविका चंगा. श्रीपास. ४
 किर्ति बहुली विस्तरे, महिमा मेरुमान.
 गुणसागर गुणदीपता, माने रायने राज. श्रीपास. ५
 कवण पाट ए ते पदे, वादीनर कव जीता,
 कवण ग्रंथजोडे लखे, ए गुरु जगत्र वदीता. श्रीपास. ६
 समकित संजम सावेण, बावीस परिसद सहणा;
 जिनशासन दीपावीओ, कीधी साच सदहणा. श्रीपास. ७
 बोल इग्यार प्रगट कर्या, छत्रसोधी बहुमर्म;
 मिथ्यामत उद्यापिओ, साच्यो जिणवर धर्म. श्रीपास. ८
 ठाम, ठाम आदर घणा, ठाम ठाम सनमान,

मस्वर गुज्जर मालवे, जीण दिसे पूज्यजी मियावेरे;
 तिणदिसे भविष्य वृद्धवे, श्रीजिन जाय मनावेरे. श्रीसूरि.
 पूख पुन्ये गुरु मल्या, मुनिवरमांदि महंतारे;
 पंचमकाले पामीया, ते सेवक पुन्य वंतारे. श्रीसूरि. ७
 श्री गुरुला गुण उजला, जे जन कंठे गावेरे;
 ते नरनी चढती कला दिन दिन दोलत पावेरे. श्रीसूरि. ८
 सुत्तर में पन्नोतरे, मांडल गाम चड्मासेरे;
 श्रीजयचंद्र सूरिंद्रना, श्री पद्मचंद्र सूरि भापेरे. श्रीसूरि. ९

॥ श्री पार्श्वचंद्रसूरि गुरुजानी सज्जाय ॥

सुमति जीणंद, समरी करीरे, नमगी श्रीगुरु नाम. गणराजारे.
 गच्छपति गिराओ गाइपरे लाल, धन्य घडी धन्य जाम. गण.
 तुं हम सुद्धकारी मदारै लाल, श्री पार्श्वचंद्र सूरिंद्र. गण.
 भविक कमल प्रतिबोधवारे लाल, प्रगट्यो परम दिणंद. गण. १
 नयर हमीर हयवतारे लाल, अमरावती अभिराम. गण.
 बेलग झाड येने तिहारै लाल, विमला ललित नाम. गण. २
 पुत्र पवित्र प्रदण्यो तिणेरै लाल, जीम प्राची दोसी सूर. गण.

- सूरज किरणे सीझवे, अग्नि पत्ताणो अन्नः
 समझे अन्न वासने, पहरे बलि तस्यन्न. १२
- केसर रुंत्वे घर डवे. पहिरे वनन पन्मम्प;
 पार्श्वचंद्र पायोरीयो, घरतेनी जीन घरम्म. १५
- पार्श्वचंद्र मारी पृथो, आरनी घर्न आण;
 उपदेजे जन आवना, देशपनी दीवान. १६
- गदपति गुजा मालदे, छत्रपनीआं छत्रछाय;
 बडा महीपति वंदता, पार्श्वचंद्र दतो पाय. १७
- गदपति मालदेव गति, वाचे आ वचन;
 पार्श्वचंद्र रीस्त्रेश्वर मेटीए, मोही दहाडा घन्न. १८
- वणगये जीम कल्यहत्त, जेम पग्गते मेर;
 मान समुद्रे गीर मर, तेम रुंत्वे पासेर. १९
- नदी आंमणि गंगानदी, शाल मणि सिथ्थंन;
 मनीयां मणि सीता मनी, तिम पारिणे पुन्यवंत. २०
- इमो संवच्छर आवीयो, इलि आवो आमाद;
 कोरो श्रावण भाद्रवो, निलर रल्लके ताद. २१

- उवगल्यं पयिआंगमां, दुःखमां गंयो देहः
 पर उवगाने जीवदा, म्हां किम आवे मेह. ३०
 चित वल्लणे वमि लोचने, नमीओ मान् नग्दिः
 पार्श्वचंद्र गाजोपत्ये, आगवे रुंग छंद. ३१
 कीधो आगम कान्द, जतिवा जार जिगंदः
 बाह पद ते पागिया, वंदन चंद मुग्दि. ३२
 अंवर कनि डंवर कीयो, वयोउ मांयो वयजः
 वल्लिक्कि चटो एक वादली, गाज महंती गयण. ३३
 वाटे वेलावो लीजे, जग आयो जलधारः
 मर मरीया नदी म्बलकीया, पागी पडे अमार. ३४
 नदीयां पूह मालीयां, रेणु भ्रवो वगगयः
 पुरि पुरि लोह पुराणीयो, वग्मे इंद मवाय. ३५
 के मंदिर के मालीयां, के प्रनाद अनूपः
 पानवह कोउ देह, मेह चव गुंग रूप. ३६
 उदधि नहि उल्लोओ, के अंवर फाटे जामः
 राय पवारो रावटी, नही मेहरो काम. ३७

गच्छधोरी गाजे गुहिर, विमलचंद्र बट्टिवारः
 पट्टोचरण प्रगट्टोयो, जयचंद्र जगे आधारः ४६
 जे राजा परजाहजे, सहुको नामे शीप.
 जयचंद्र आयो जोधपुर, पुगी मचहि जगीसि. ४७

श्री पार्श्वचंद्रगुर्गेश्वरजीनी स्तुति.

बंध इत्यागे गजीमो. ५ देसी.

श्री गुरु गच्छति गुणनिलो, गुरुओ गुणह भंडारोजी;
 वर तपगच्छ वर शिरतिलो, शामणनो गिणगागेजी. १
 युग परधान जगे दीपनो, श्री पार्श्वचंद्र गुर्गेश्वरजी;
 नामे नवनिधि संपजे, चरण नमे नग वृंदोजी. युग० २
 प्रागवंश प्रगट्ट कयो, बेल शह मल्हारोजी;
 लघुवय संयम आदरी, सकल जीव सुखकारोजी. युग० ३
 किरिया आदरे आकरी, उपदेशे जिनधर्मोजी;
 सांमलि मन्त्रियण आदरे, पामे ते शिव शर्मोजी. युग० ४
 सवालख मरुवर मालवे, मेदपाट मेवाडोजी;

१ आ दुरानी मत्र एकत्र होवापी बनना मयले सुवाले छे.

રસે ઘાટ માનદારે, મીંજે જનમન દેદ. મુગુર. ૧૭
 નાગોરી નવગળ્હે મલ્લોરે, નાદુગ્ધન ગુરગીપઃ
 દિનદિન દીને દીપનારે, જાળો વિમલાગીન. મુગુર. ૧૮
 પ્રાગવંશ કુલે પંદલોરે, મલ્લ કલ્પા મંચનઃ
 ગિરગો ૯ ૯ગ આગલોરે, પેલાગાદ મુતન. મુગુર. ૧૯
 ગ્ધન અમૃતિક જાગીપેરે, વિમલાદે ડર ભાગ;
 મવિક જીવ પ્રતિષ્ઠાવેરે, વોલે મધુરિ વાગ. મુગુર. ૨૦
 એવન જીમે વિમ વહુરે, ગુણદ નલ્પામું પાર;
 શ્રી નમરવંદ દમ વિનવેરે, આગે મવનો પાર. મુગુર. ૨૧

‘શ્રી પાર્શ્વચંદ્ર સુરિ સદ્ગાથ. ગગ મારુણી.

દહે વીજોરે શ્રીગુરુત્તર વિચારિયેરે, જીણ વિગ ન લહે માગ
 પ્રાણીરે શ્રીગુરુ જેણે ઓલ્પ્યારે, તેહના જાગ્યા માગ. *
 શ્રી ગુરુ શ્રીપાર્શ્વચંદ્ર મૃગીમરે, અમિનવ ઉદયો માગ;
 વહનર ગલ્છેર નાયક મહજે સુસ્તર, કરે જિનઆંગ પ્રમાંગ. ૨

* ‘શ્રીગુરુ ત્તર વિચારિયેરે’ આ વદનો સખાવેજ ન પચાપી
 દરી જાણું નહીં માટે દાંક દુકે આવી રીતે પાંચો છેવું.

बहुजीव उगार्या चउगह दोष निवारी. ॥ १ ॥

वडवपगच्छ नायक धवमुं बहु गुणवंत,
जिणशासनमांहि वरते छे जयवंत;
श्रीपार्श्वचंद्रमूरीश्वर शुद्ध प्रकाशक सोय,
जीण दुपम आरे मार्गड्या बहु लोय. वड. २

ममत्ताने माया छंडी कुमत निवारी,
दुकर वत लीयो वालपणे ब्रह्मचारी;
जीम शान्ने सुंगीये वयर कुंमर वैरागी,
तिम ए गुरु दीश परतत्त मुममति जागी. वड. ३
एक असंयम वरजे दुवित्र बंधग मविशले,
दंड सयल नयणयी परदरे संयम पाले;
सोल कयाय चउवरजे महावन पंच आरावे,
पद्माया राखे मुगतिनणा सुख माघे. वड. ४

प्रागवंश यमुसर वेला शाह मल्हार,
विमलादे जनम्या त्रिण भुवन शिणगार;
छ दरिशन केरो जाणे सयलो जेव,

शुद्धाशीद्ध शतिल दीक्षावे सवि मेव. वट. ९

शुद्ध पंकज मस्त्रि कामभोगे नवि लीण,

नवकल्पे विचरे परीसह चलनविदीग;

रायरांगी सेवे जेनेनिजहित जाण,

एहवा शुद्ध सेवो उत्तर हंडे जांग.

वट. १०

पुण्यउदयज छावी एहवा शुद्धाय सेव,

देखाडीय जेणे धर्म सुशुद्ध सुद्ध देव;

चीरं प्रतपो मुद्धशुद्ध सपरिवार निशदीश,

मनरंगे पमणे श्रीसमस्चंद्र निशदीश.

वट. ११

श्री पार्श्वचंद्र सूरिश्वर सज्जाय.

अविचल वाचा पूज्यनीरे, मेरुनी परे धीर;

उपशम रम आगे सदारे, सायर जेम गंभीर;

विवेकी पूज्य श्रीपार्श्वचंद्र मूरीन्द्र.

१.

करजोडो वंदु सदारे, दोउडे आगंद पूर. विवेकी०

पातक नासेदूर. विवेकी० घर घर मंगलतूर. विवेकी०

पांमीए कूर कपूर. विवेकी० उत्तसे पूज्य

अंकुर. विवेकी० ए आंकणी.

२.

साधुरत्न गुरु जगेजश प्रगट्यो, वडनप गच्छ शिणगार;
 सुवा समाणी वाणी गुरुनी, निरमल गुणह भंडार. सूरि. ३
 सकल शास्त्र तणा गुरु आगर, कुमति मतंगज मिंद;
 शुद्ध सद्वृणाए गुरु दाखे, अनोपम अकल अवोद. सूरि. ४
 गंभीरिम गुणे सायर मरिवा, मंदरगिरि जेम घोर;
 पंचमकात्रे एगुरु गौनम, जीत्यो मनमय वीर. सूरि. ५
 गुज्जर मरुवर मालवदेशे, वोच्या भवि एके अनेक,
 वादी मृगलां दीसे मृगपति दीटे मुछेक. सूरि. ६
 धर्म धुरंधर घोरी जगमें, दरिमणे दाग्नि दहीए;
 वीरपटोघर तुमचा जे गुण, एके जीमें केम कहीये. सूरि. ७
 राय राणा सवि सेवासारे, पंडित प्रणमे पाय;
 बीजो पुरुष कोण छे युगमें, जे तुम ममचढ थाय. सूरि. ८
 नयर जोधाणे सिवा सहगुरु देवयया गुरुगज;
 मुख संपन गुरुनामे लहीये, प्रणमे मुनि मेघराज. सूरि. ९

॥ सुविहित सुगुरु गौन मिदं ॥

॥ शार्दूलविक्रीडितम् ॥

यो लेमे गुरुमाधुरलक्ष्म्या पारं श्रुतांमोनिवे-

कुर्वन् मालवगुर्वजरात्रिमरुदश्रं विदारंक्रमात् ॥

प्राप्तो योषपुरं पुन्दरपुरं विज्ञाय चायुः क्षयं,
कृत्वांतेनशनं समाधिभरणाद्यः स्वर्गनस्तं स्तुमः ॥ ५ ॥

ते घन्याः कृतपुण्यकाश्च खलु ते वैर्लब्ध इदृग् गुरुः
हृत्सन्देह दरो भवार्णवतरी गीतार्थ भार्योत्तमः ॥

अस्माकं तु श्रुतोक्ति युक्ति लहरीलोत्पन्नदीपोवचः ॥

पारावाखरो वियोगजनितां तमिं प्रहर्तु क्षमः ॥ ६ ॥

दुर्गविचम्बिन.

सुगुरुगीतमिदं रचिनं मया,

वसुगुणांकमृगांक्तिवत्सरे ॥ १९३८.

जगति यावदिहैदुदिवाकरो;

विजयतात् खलु तावदहर्निशं ॥ ७ ॥

माञ्जिनी छन्द.

पद्य पद्य संतः संतनं भक्तिमंतो,

रविचिरचिन्मेनत् पार्श्वचंद्रीयगीतं;

शिवयुवतिविवाहे मंगलामं सुलभं,

सुगुरुगुणनिवध्यं सेतिहांसं सुवृत्तं ॥ ८ ॥

श्रीपार्श्वचंद्रसूरिगुरुचिन्मयं ॥ १ ॥
 श्रीपार्श्वचंद्रसूरिकृत्यवृत्तनीला ॥ २ ॥
 गुरु बांधां गंजन भय अन्धकार ॥ ३ ॥
 गुरुदरमण देवीदिनचलिया ॥ ४ ॥
 श्रीयोधनयर अणमन उचरी ॥ ५ ॥
 पालां थुम मंड मगति ॥ ६ ॥
 नागोर नगीने थुम ज्यो ॥ ७ ॥
 पाउलांनितवंदेलाभवनां ॥ ८ ॥
 श्रीविक्रम नयर थुम ज्यो ॥ ९ ॥
 सवि पाप निमरमर ॥ १० ॥
 गुरुना गुणगातांचित ॥ ११ ॥
 गुरु परतिवृ पता फल ॥ १२ ॥
 गुरु नामे आपद ॥ १३ ॥
 रिद्धि अशुभहामिद्ध ॥ १४ ॥
 गुरु समर्पा संकट ॥ १५ ॥
 वयरी मदछंडी मेव ॥ १६ ॥

(१९७)

अशुभ मल विकल कल विकल काजे;
सुगुरु क्रम कमल स्नाने विराजे. ॥ ४ ॥

बोद्धव्य-वर्ण्यं.

विदधे स्नपनं तपनोत्तरभा, भरभासिनसत्क्रमणस्य गुरोः
वस्वारिभि रदुस्तस्त्वरितं, तरु पुष्पकलाप सुवामरमैः ॥५॥

ॐ ह्रीं श्रीं परमात्मने परमदेवाय श्री पार्श्वचंद्र
सूरीश्वर सद्गुरुभ्योः जलं समर्पयामि स्वाहा ॥ इति जलपूजा.

२. अथ द्वितीया चंदनपूजा.

दुहा-कुंकुम चंदन चरवीर्ये, कस्तुरी घनमार.

सरस मुरमि द्रव्य मेन्दीये, कगीये विष विन्तार. ॥६॥

दाल-सद्गुरु चरचित कमल विवं विधि वाग्वार;

केसर घोली भरीय कचोन्नि पूजो मार.

पूरण अनुभव प्रगटे जानम कुम्भनि नशाय;

उपगारी गुरु सद्गुरु चरण नमं चिन्तलाय. ॥ १ ॥

घात.

मोठका पाप संताप कापे, पगम आनंद कल्याण आपे;
सूरी पार्श्वचंद्र साधुरान पाटे, पूजीये पूज गहगट्ट घाटे.

सकल मनवञ्छित काज सारे,
जेह गुरु चरण नयने निहारे. ॥ ३ ॥

वसंतविष्टम घण्ट्यं.

संप्रसिद्धिं दर्शयिष्ये धवलामिष्येः
संमोहितालिङ्गगीतयुनैश्च पुष्पैः
यस्ते समर्चति पदं परमं लभते,
श्री पार्श्वचंद्रशुभादविलसलीलं. ॥ ४ ॥

ॐ ह्रीं श्रीं परमात्मने परमदेवाय श्रीपार्श्वचंद्रमूर्तिभ्यः
सद्गुरुभ्यः पुण्यं समर्पयामि मन्त्राः ॥ इति पुण्यपूजा ॥ ५ ॥

४ अथ चतुर्थी धूप पूजा.

दुहा-अगर तगर अंतर सुरभि, नंदन चंदन मोद;
श्रीपार्श्वचंद्र मूर्तिं गुरु, वासिनि परम प्रमोद. ॥ १ ॥
दाल-ते गुरु चरण मुवासे वासिनि तेहना अंग,
गंध सुगंध मुचंग लहे निज देह अमंग;
पूत करम प्रवल बल अशुभ उदय जो थाय,
त पग दूर दले पार्श्वचंद्र मूर्तिं पमाय. ॥ २ ॥

जपणे ब्रह्मचारी महाव्रत धारीरे.
 आगमने अनुमाग मंयम सुन्दकारीरे:
 साहुरयण मुणी वयण प्रबोधने पामीरे.
 शुद्ध प्ररूपक आश्रनणा पागामीरे.
 मीतणो मध्य भाग चिकानेग जाणुंगे,
 नजीक पुरी नागोर शहर बग्वागुंगे:
 बोण्या गोत्र अनेक मिथ्यामनि छोडींगे.
 जोयपुराधिर नित्य नमे कर्जोडींगे.
 जन्म घयेा सदी पत्रग मनीश मालेंगे.
 नव वरसनी मांय दीला उजमालेंगे:
 पोडश ऊपर वाग नयग जोधाणेंगे.
 पाम्या स्वर्गावाम वदे कल्याणे रे.

पृजो. ६

पृजो. ७

पृजो. ८

श्रीपार्श्वचंद्रमूर्गकृत

सत्तरभेदीपूजा विधिगर्भित स्तुतिः ॥

वस्तुः) स्यण कंचण स्यण कंचण कलस भिंगार,
 रोदवि वर जल नसि आग्रहस चउत्तरी अनोपम,

चउयी चिंतामणी समी फेडे बहु भवबंध. ॥ ४ ॥

कमल परिमल कमल परिमल छंद मंदार,
 पारिजात जाति सुमन सहस्रपत्र शतपत्र सुंदर,
 कोरंठक केनकी सुदल बडलवेली गुलावचंपक,
 जल धलजान सुवर्णतर मुग्गर मुकलित फुल्ल,
 पंचमी पूजा परिकरिय पामीसुं सह सुर तुल्ल, ॥ ५ ॥
 विविध गुंफित विविध गुंफित द्वार सुविचार,

चारु चतुरनवसरमघर विमल भाविसुविजाति सुमनस,
 मायापरिमल बहुमलित भ्रमरछंद शंकार रव रस;
 टोडर सार मुद्रामकरि छट्टी पूजा नाम,
 नयणे अमिरस पूरियां वणे दण करिय प्रणाम ॥ ६ ॥
 कुसुम वर्णक कुसुम वर्णक पीत शित नील,
 मेघवर्ण तामरसमय पारिजाति दल फुल्ल मरुवक,
 विविध जाति श्रेणीसमर वर्ण पूज सातमी मनोहर,
 रचना रंग भरिय करिय पूज्या प्रभु वीतराग,
 कुमन छूट चूरण करिय प्रगट्यो शिवपुर भाग ॥ ७ ॥
 चारु चूरण चारु चूरण सुरभि उदार,

गंगा सिंधु महानदी तिर्थ कुंड द्रव्य अमियरस
 भद्रसाल नंदन सुमन पंडक वापी वारि,
 जन्म सनाथ अमर करे चउविह सुर परिवारि
 विमल चंदन विमल चंदन घसिय घनसार,
 केसर सार सुमेलवी भरिय रत्न कंचन कचो
 अंग विलेपन विधि करिय द्रव्य गंध रस महि
 पूजा द्वितीय प्रमोदभरी, निरखे नयण अलो
 जिनमूरति अवलोकतां मुज मने हरख कलो
 देवनिम्मिय देवनिम्मिय विमल दोइ वस्त्र,
 अति उज्ज्वल उद्योतमय सुगणगंध कासाय प
 अखिल अव्यंग अमूल्यतर चंद्रकिरण सम विम
 पाहराविय पवित्र चढे पूजा तृतीय जिणंद,
 पेखी परमानंदसुं अनुमोदे सवि इंद
 गंध सुरभि गंध सुरभि सखर कर्पूर,
 आमोदित आकाशतल किरण बहुल निर्झणीय
 अति उज्ज्वल तनु जिनतणुं करिय सार संजात
 चरण कमले अरिहंततणे पूजा सकल सुगंध,

चउयी त्रितामणी समी फेडे बहु भवबंध. ॥ ४ ॥

कमल परिमल कमल परिमल कुंद मंदार,
 पारिजात जाति मुमन सहस्रपत्र शतपत्र सुंदर,
 कोरंदक केतकी सुदल बडलवेली गुलाबचंपक,
 जल धलजात सुवर्णनर मुग्गर मुकलित फुल्ल,
 पंचमी पूजा परिकसि पामीसुं सुह सुर तुल्ल, ॥ ५ ॥

विविध गुंफित विविध गुंफित हार सुविचार,
 चारु चतुरनत्र सरमघर विमल भाविमुविजाति मुमनम,
 भाखापरिमल बहुमलित भ्रमरकुंद शंकार रव रसः
 टोडर सार सुदामकरि छट्टी पूजा नाम,
 नयणे अमिरस पुरियां छणे दाणे कसिय प्रणाम ॥ ६ ॥

कुसुम वर्णक कुसुम वर्णक पीत शित नील,
 मेघवर्ण तामरसमय पारिजाति दल फुल्ल मरुचक,
 विविध जाति श्रेणीसमर वर्ण पूज सातमी मनोहर
 रचना रंग भरिय करिय पूज्या प्रभु वीतराग,
 कुमत कूट चूरण करिय प्रगट्यो शिवपुर भाग ॥ ७ ॥
 चारु चूरण चारु चूरण सुरभि उदार,

नाथ निरंजन पामनीय पुण्यनष्टं घर रम्मः
 पेस्ती पूजा इग्यामी मरुल हुओ मह जम्म. ॥ ११ ॥
 फुल परिकर फुल परिकर करिय प्रभु पाये.
 पंचवर्ण दल पुण्यमय पुन्यरेख प्राणाद मंनिय.
 महियलिमंदिन अनिविमलरणक्षणं निदिशि विदिशि छत्रय.
 छद्दशमी पूजा एरिय फुल पगर उदार,
 शम रस उज्जल अबनरिओ दीनं परनिख मार ॥ १२ ॥
 शालि उज्जल शालि उज्जल आगिय अगंर.
 दुव्यलिमंदिन बलिमंदिन मांदि गुरभि गुरतर मुचामीय
 दर्पण भद्रासन भरिय वर्षमान श्रीवल्लभ मच्छक.
 फलश्र अने सन्तिक विपुल नंदारत्न निवाम.
 तैरममी मंगलकरण पूर मननी आश ॥ १३ ॥
 अगर उच्चम अगर उच्चम मांदि मृगमोद.
 छंदरस तौरमय मयमपंत बर धूम दत्तिक.
 कंचणारयण मुदंठपर धूपधान बंधुर्य चितक.
 यत्न करी उरसिनुं भोग भली परितार.
 चउदशमी पूजा निपुण तारे भर संतार ॥ १४ ॥

सात आठ पग ओसरी घरीय पाणि मग कमलिनिय दीय,
 त्रिणिवार मस्तक घरीय, भूमीतल नीय जाणु.
 चउरंगुल उंचे भणे नमुत्युणें सुअनाण. ॥ १८ ॥
 एह विधिवर एह विधिवर मत्तर गुण मेद.
 पूजा परमेश्वरतणी करे देव नर नारि धावक.
 समकितधारि भगति मरी वीगराग शामनप्रभावक.
 स्वर्ग मर्त्य पाताल सुर श्रीजिनमचन मझार.
 सकल भगति अनुमोदना पार्श्वचंद्र दर्प अपार. ॥ १९ ॥

श्री पार्श्वचंद्रसूरीश्वरमुनि.

(जगदीशकृती आगळेरे, दीपकनो उद्योत-ए गग.)
 प्रणमी प्रहसमे प्रेमधीरे, श्री संरेश्वरगयः
 गुणीजनना गुण गावतारे, समकित शुद्धि धाय हो भविका;
 वर्तमान श्रुतनो घणीरे.
 युग प्रधान शिरोमणीरे, श्री पार्श्वचंद्र मृगेंद्र;
 वंदो भविजन भाव्यरीरे भावाचार्य मुनींद्र हो भविका;
 वर्तमान. ए आंकणी. १
 नागपुरी तपागळे रे, जैनशामनधृंगारः

ધીંગો ધયંકર નહિ ભવલેષ ગ્યાને;

ઈતી સવદ્ભ દુષ્કલ ને દૂર યાજે,

નિયે જગં નમન શ્રીગજ નાથ યાજે.

૧૧.

છાયા કારં મદ અગ્રોહ ભંદેશ ભારી.

હસો તુલંબ શુભ ધીનજ ધેયકારી;

વધીત ઝોવળ મગે નહિ ખાંચલ્યારી.

શ્રેયારી નાથ તુલ મેલનરી ભવાધિ.

૧૨

સ્વમ્નો જનુરંછ મ્હે જિનભામ ધાના

માનંગમે હવલ મિદ મુ ૨. મોજના;

નિર્મુલ અગ્રિ મુલ લેગ દર્શી ભે ને

બીરામુ દુલ્લ મહુલા શુભ સ્વદ્ભવા ભ.

૧૩.

જે માતિદાય શુભ અદ અગ્રોહ હસ

હટિ જો કુલુપરી મુખનાર દસે;

હે જામ્યારે શુભ સુદામન માલકમે ભે,

છે ઉલ હે રિયજ માલ સુદુડી ભે.

૧૪.

સંકલ્પલેભ મદ ભાજ જનુરંછ ભારં.

શંદેશ જગ કલ્યાણિ દીનારદારં;

અભાન જોવ દર મોલ દર્શી ભજેદ,

- શંભુશ્વરા અમીજરા કલિકુંડ મોદે;
 શ્રી અશ્વસેન કુલદીપક માતુ વામા,
 નિત્યે અચિત્ય મહિમા પ્રમુ પાર્શ્વનામા. ૨૭.
- સિદ્ધાર્થ રાપ ત્રિસલા સુત નિત્ય વંદો,
 આનંદકારક સદા ચરણારવિંદો;
 જે શાસનેશ્વર તળો હપદાર પામી,
 પૂલું પ્રમુ ચરણ શ્રી મહાવીર સ્વામી. ૨૮.
- શ્વેતાંશરી શુભ પરંપર આદ્ય જેની,
 સંવેગ જૈન રસરંગિત આત્મ તેની;
 શાસ્ત્રોક્ત શુદ્ધ ઉપદેશક મુખ્ય સૂરિ,
 શ્રી પાર્શ્વચંદ્ર ગુરુરાજ મતાપ મૂરિ. ૨૯.
- ચંદ્રાર્ધ શોભિત ત્રિશાલ કપાલકાન્તિ,
 શ્રી હર્પચંદ્રસૂરિ રાજ સ્વભાવ શાન્તિ;
 શિષ્યો થયા તસ પદે સૂરિ હેમચન્દ્રો.
 છે જેઠ ભ્રાત કુશલેન્દુ સુસુક્તિચન્દ્રો. ૩૦.
- પટ્ટે પરંપર યુગંધર ઉગ્રભાગી,
 ક્યધિ પરિગ્રહ મહામદ મોહ ત્યાગી;
 તે વિચમાન વિચરે ગુણવંત આજે,
 શ્રી ભ્રાત્રચંદ્ર ગુણ નિમેલ સૂરિ રાજે. ૩૧.
- નિલ્યાત શ્રી ગુરુ સદા હરચંદ્ર હેતે,
 તેના મતાપ સુપસાયથી ક્ષાન્તિ ચિત્તે;
 દ્વાર્ત્રિસિકા સ્તુતિ જિનેન્દ્ર અસંદકાવ્યે,
 ધ્યેયો વસન્ત તિલકા કૃતિ મુદ્ધ બાવ્યે. ૩૨.

ગ્રન્થ સંવંધી ગુદ્ધિપત્ર.

પૃષ્ઠ.	અગ્રુદ્ધ.	શુદ્ધ.	લિટિ.
૧	સદ	સદ	૨.
૧	કાદ્ય	કાદ્ય	૯
૩	નનમ	નનમ	૧૬
૬	સમા	મજ	૧૭.

આ પુસ્તક લયપોગવાલા સજ્જનમાયો લડ શકે તે દેતુપી
 આની ફક્ત એક આનો ફીમત્ર ટપાલ મ્બર્ચ શુદ્ધ એ પ્રમાણે રાસ્રવામાં
 આવેલ છે અને જે ઉપજ આવસે તે ગુરુપ્યુમ મ્વાતે. વાપરવામાં
 આવસે. જેમ વને તેમ પુન્નકની અગાનના ટાલવી પ્વી વાચકવૃંદ
 મ્તે નમ્ર વિનિ છે.

લી. મં-લ.

